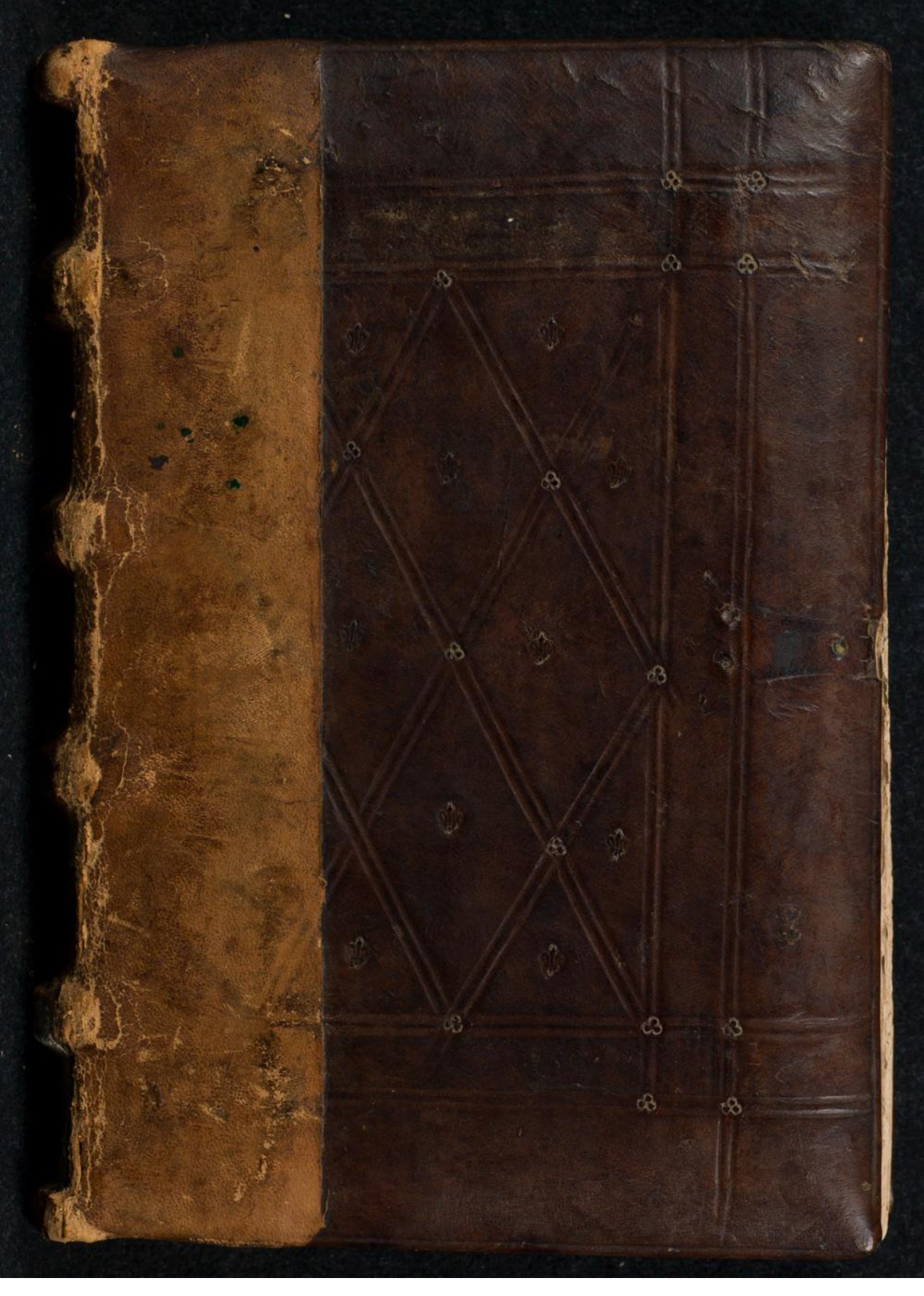

Item dye tube hues dy horē to hellama gude. Julle hore
over bylpfde over dy drye pūdamata to gaene to keike
en andert als zie bylpfte sent

meum dereliquid me. Complaceat tibi dñe ut
liuuandum me respice. Confundantur et reuere
uerunt animā meam ut auferant eam. Auertan
tur et erubescant/qui uolunt michi mala. Ferant cōfes
meā/qui dicunt michi euge euge. Exultent et
ūs querentes te/et dicant semper magnificetur
tunc salutare tuū. Ego autē mendicus sum et
is est mei. Adiutor meus et protector meus tues/

non delinquam in vita mea. evovae.

telligit super egenū et pauperē/in die mala libe
ris. Dominus conseruet eum et uiuificet eum
et eum interra/et non tradat eum in animā mi
nus opem ferat illi super lectum doloris eius/
ni eius uersasti in infirmitate eius. Ego dixi
sana animam meam quia peccaui tibi. Inimi
la michi/quando morietur et peribit nomē
ebatur ut uideret uana loquebatur/cor eius
tē sibi gradiebatur foras/et loquebatur mid
que susurrabant omīs inimici mei/aduersum

Liber fratrum sancte Crucis Maiorpacis

Floret doctorum E. 9.

B 69, bis

Magis enim operando quis proficit quam loquendo. et plus movent exempla quam verba. Contra docere vero voce et non opere quedam vanitas est et parum prodest quia secundum bernardum lingua magniloquium et manus otiosa doctrina lucida et vita tenebrosa monstruosa res est.

Sanctus thomas in prima parte Maior notitia in hac vita de deo non habetur nisi in sacra scriptura

Ambrosius In domino bonum servitus et bona libertas equa lance appenduntur

Ducentus B. M. Paris ord. S. Cruciis
B. 69 bis.

Hee sunt rubrice sive capitula de floribus autorum

De vera scientia et sapientia capitulum primum
De fide ij
De spe iij
De commendatione spei iiij
De caritate v
De paciencia vi
De flagello vij
De pace viij
De iniuriarum remissione ix
De pacientia x
De perseverantia et consuetudine xi
De loquacitate et de detractione xii
Quod homo non ledat proximum verbo vel facto xiij
De voto reddendo xiiij
Quod ante deum vel et occultum xv
De humilitate xvi
De diversis aliis virtutibus xvij
et de dilectione dei et proximi
De obedientia xviij
De malis missionibus non obediendis xix
De castitate xx
De paupertate xxi
De contemptu divitiarum et vane glorie xxij
De contemptu mundi xxiij
De amore mundi xxiiij
De amore sui xxv
De societate vel amore mulierum xxvi
De peccato in generali xxvij
De decimis dandis xxviij
De gratia dei xxix
De nomine dei xxx
De amore dei xxxj
De amore dei ibidem
De sequela dei xxxvij
De desiderio ad deum xxxviij
De gratiarum actione xxxviij
De recordatione miserarum et beneficiorum dei xxxv
De iustitia et severitate xxxvj
De timore dei xxxvij
De mansuetudine et misericordia dei in penitentes xxxviij
De passione christi xxxix
De passione virginis angelorum ibidem
De cicatricibus christi xl
De virtute sancte crucis xlj
De baptismo xlij
De incarnatione xliij
De adventu christi xliij
De resurrectione et ascensione christi xlv
De compassione cordis xlvj

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Ex sacra scriptura quadruplici exposicione — xlvii.
De sumptione corporis — xlviii.
De angelis — lix.
De anima — l.
De corde — li.
De diversis vicijs — lii.
De detractione — liii.
De infidelitate — liiii.
De periculo peccatorum — lv.
16. de septem misericordijs — De exemplo — lvii.
De elemosina — lviii.
De missa et corporis — lix.
De verbo dei sive de predicatione — lx.
De predicatoribus — lxi.
De cogitatoribus et quid homo debeat cogitare — lxii.
De bona voluntate — lxiii.
De oratione — lxv.
De locutione sive de peccato ligne — lxvi.
De detractione — lxvii.
De propria discussione — lxviii.
De opere — lxix.
De temptatione — lxx.
De contritione — lxxi.
De casibus episcopalibus — lxxii.
De lacrimarum effusione — lxxiii.
De confessione — lxxiiii.
De penitentia — lxxv.
De ieiunio — lxxvi.
De virtute elemosine — lxxvii.
De morte — lxxviii.
De memoria mortis — lxxix.
De gloria et felicitate celesti — lxxx.
De gloria et felicitate celesti
De laude gloriose marie virginis — lxxxi.
De xii meritis beate marie — lxxxii.
De nomine marie — lxxxiii.
De benedictione marie — lxxxiiii.
De humilitate marie — lxxxv.
De sanctitate et innocentia beate marie — lxxxvi.
De virtute et dignitate marie — lxxxvii.
De castitate et puritate marie — lxxxviii.
De plenitudine gratie marie — lxxxix.
De misericordia et pietate marie — xc.
De mansuetudine marie — xci.
De presencia dominicum maria — xcii.

De propria voluntate — lxviii.

De beneficiis · xciij.
q̄ maria peccatoribus prestat
De fructu ventris maie xciiij.
De gl̄a et felicitate maie xcv.
De dignitate sacerdotij xcvj.
De penis infernis xcvij.
De iudicio xcviij.
De septem peccatis capitalibus xc ix.
De invidia E.
De ira c i.
De accidia c ij.
De avaricia c iij
De gula c iiij
De ebrietate c v.
De luxuria c vj.
De ebriosis c vij.
∴ De absolvendis a papa c viij.
De absolvendis ab epo si cum zuo tori
De absolvendis ab epo si notorium vel non
∴ De absolucione ppli et epali. c viij.
De cognatione spirituali c ix.
De ieiunio c x.
De penis infernis c xi.
De penis infernalibus
De peccato in generali. c xij.
De utilitate temporis c xiij.
De sequela dyaboli c xiiij.
De diversis virtutibus c xv.
De diversis viciis c xvj.
De amore dei c xvij.
De bonitate et de natura bonitatis c xviij.
De repulsione dampnandorum c xix.
De peccato c xx.
De desperacione c xxj.
De oratione dominica c xxij.
De ieiunio c xxiij.
De dilectione dei et proximi c xxiiij.

Et sic est finis

De vera sciencia et sapiencia

Incipit liber qui vocatur
flores auctorum. Ex his
auctorum floribus. en
collegi meliores. hij
formant mores et nos
ducunt ad meliores. Capitulum primum.

Nichil sciencia sanctius.
nichil sapiencia utilius.
nichil prudencia ne-
cessarius. nichil stulticia
peius. Inter scienciam et sapi-
enciam talis differencia est.
Sciencia ad agnicionem
pertinet. ad contemplacionem
sapiencia. Sciencia temporali-
bus bene utitur. atque in evi-
tandis malis seu in-
telligendis vel affecta-
ndis bonis insistit. sapi-
encia vero tantum eterna conte-
mplatur. Item nonnulli inter
prudenciam et sapienciam ita
intelligi voluerunt
ut sapienciam in divinis. prude-
nciam autem scienciam in huma-
nis negociis ponerent.
Perfecta autem sciencia
est multa bona agere. de
illis laudem non querere
que deus precepit fa-
cere. et finem in utilem se
esse credere dei ...

Hugo

ignorancie. Hugo. Ad facere
sapientur consideracione opus
est et tunc consideracione po-
cius quam suffundit in questi-
gacione. crebris remi-
nisc[enci]is quam argumentis. con-
tra quam stare. Proverbia.
Melior est sapiens viris fortibus
opibus. et omne desiderabile
huic non potest comparari.
Scio enim quod ... sa-
piens est et ... sapiens
est. Sapiens est qui hu-
milis et mitis est et de
amicorum in ...
sapiencia ... et ...
...s ... prudentes
dicuntur qui omnibus ... re-
gunt mores ut et in-
veniant ... dicis.
Quod stulti sunt qui se-
viunt quod perdunt et
minus dicunt. De vera sciencia
et sapiencia sic dicit
Alcwinus capitulo primo.

Primo docuit querendum
est scire que sit
vera sciencia. vera sa-
piencia ... sapiencia huius
seculi stulticia est apud
deum. Sciencia vera ...
principio ... ...

Et sapiens perfecta est dum
colere sed mandatorum eius
veritatem, quia in hiis duo-
bus vita beata acquiritur.
sicut ait Ps. Diverte
a malo et fac bonum. Nec
tamen sufficit tamquam mala non
facere. nisi etiam et bona fa-
ciat. nec bona facere nisi etiam
et mala omittat. Omnis
enim qui sic sapiens est pro-
culdubio beatus erit in
eternum. Beata vita est
cognitio divinitatis. cognitio
divinitatis virtus boni operis
est. virtus boni operis est
eterne beatitudinis fructus.
Ysidorus. Scire motus
astrorum. scientias philoso-
phorum non faciunt quem-
piam beatum sed vita recta
cum fide. Utile est multa
scire et recte vivere. et si
utrumque non valemus. me-
lius est bene vivendi studia.
quam multa sciendi studia
consequamur. Quomodo
sapiens vel patiens esse
potest. qui nec sapientiam nec pa-
tientiam dei habet. Vere sapiens

ille est qui et humilis et mitis
est. Apostolus ad Ro. Prudentia
carnis mors est, prudentia vero
spiritus vita et pax est. Beatus
Hec est via prudentia
qua homo discernit
bonum a malo. et declinat
a viciis. et transit ad virtu-
tes. Invenisti plane
sapientiam si prioris vite
defleas peccata. si huius seculi
desideria perpendis. si
eternam beatitudinem magno
desiderio concupiscis.
Sapientia est lucerna in via
paradisi. Augustinus. Melius
est scire infirmitatem nostram
quam naturas rerum. Laudabi-
lior est animus cui non est
infirmitas sua. quam qui
ea sperata siderum vias
scrutatur. Beatus. Sunt qui
scire volunt non tantum ut
sciant et turpis curio-
sitas est. alii ut ipsi scien-
tur et videantur et turpis
vanitas est. Alii ut scientiam
vendant et turpis questus
est. Alii ut edificent et

prudentia est. Hostinus
Sapiens dum laudatur
in facie. cruciatur in mente.
Sciens qui de futuro non
premeditatur. in omnibus incau-
tus decidit. De fi-
de capitulum .ij.

Cognitio divinitatis est
scientia veritatis per fidem
discenda est catholicam.
quia sine fide impossibile est
deo placere. Ysidorus. Vere
beatus est qui et recte cre-
dendo bene vivit. et bene
vivendo fidem rectam
custodit. Sed multi tamen
fide christiani sunt. opere
vero a christiana doctrina
dissentiunt. Igitur si-
cut otiosa est fides
sine operibus bonis.
ita nichil proficiunt
opera bona sine fide rec-
ta. Unde Jacobus apostolus
ait. Quid proderit
fratres mei si fidem di-
cat se quis habere. opera
autem non habeat. nun-
quid poterit fides sal-
vare eum. fides sine
operibus otiosa est. Ita
fides sine operibus
mortua est. Ipsi quid
prodest si impie agens
deum voce invocas
quam operibus negabis
deus in bonis operibus
fidelium non tantum conside-
rat oblationis magni-
tudinem quam fidei firmi-
tatem. Quid quam
potentie. quid quid virium
videmus in hostibus
corruptione vite nostre
nostraque infidelitate
nutritur. Omnis
qui magis vult opera
dei examinare quam
credere. non sequitur anime
sensum sed carnis
errorem. ideo non discu-
tiamus qualiter deus
de virgine natus sit.
sed credamus et uni-
genitum dei filium
deum et hominem confite-
ntes in offensam te

neamus celestis fidei
veritatem. Ber. Magna
fides magna meretur. Fi-
des enim mortua in-
potens est ad debi-
tas actiones. Be-
da. Sicut fides est
origo virtutum. ita
solidamentum est vitiorum
in credulitate persistere.
Item de fide quere. Ja-
nus fides est totius
iustitie fundamentum quod
nos a peccatis pur-
gat. mentes illuminat.
deo reconciliat. spem re-
munerationis future
inspirat. auget virtu-
tes et confirmat. Am-
brosius. Inter omnia que ar-
tent diabolum nichil ita
arcet et removet eum
a nobis sicut oratio sym-
boli in hora mortis
que in summo fervore di-
cenda est quia minuit
nos contra diabolum.

Nec spe ysidorus iii.
Nemo quamvis
in genti peccatorum
pondere premitur de bonitate
divine pietatis desperare debet.
Sed spe certa mine illius
indulgentiam sibi cotidi-
anis debet de peccatis lacri-
mis. Cum male agere
non desistunt. Vana
spe indulgentiam de dei
pietate requirunt. Quam
recte quererent. si ab
actione prava cessarent.
Metuendum valde
est ut neque per spem venie
quam promittit deus per
severantiam peccemus. neque
quia peccata iuste astringit
veniam disperemus. Sed utrumque
periculo evitando et a ma-
lo declinemus. et de pi-
etate dei veniam speremus.
Cum enim veniam de pec-
cato desperat. plus de
desperatione quam de culpa
cadit. desperatio auget peccatum.

nota

desperatio peior est omni pec-
cato. Corrige igitur te
ipsum et in dulgentie hen-
to spem. nulla tam
gravis est culpa que
non habeat veniam. ¶
In omni tribulacione angus-
tia spe ad solacium
superne pietatis cur-
rendum est. quia in illo solo
omnis spes et salus sine
dubio consistit dicente
propheta In deo salutare
meum et gloria mea deus
auxilii mei. et spes
mea in deo est. ¶ Ubi cum
sencio te iratum tunc
spero te propicium. quia cum
iratus fueris mine re-
cordaberis. ~~Ysidorus~~ ¶
Sic spera miseriam et
iusticiam metuas. sic
te spem in dulgentie eri-
gat. ut metus iehenne
semper te affligat. De con-
fidacione spei. iiii.

Spes est expectatio fu-
ture beatitudinis re-
mens ex dei gratia et mer-
cis precedentibus. ¶ Spes
multum in hoc commendatur.
quia sacra scriptura ad
spem totius nos hortatur.
Ps. Sperent qui nouerunt
te. Item sperate in eo
omnis congregacio populi etc.
Item in domino sperantes
scriptura dicit esse beatos
Ps. Beatus vir cuius
est nomen domini spes eius. Ideo
beati omnes qui confi-
dunt in eo. vere beati
quia optata eis suc-
cedunt. ¶ Item spes
que in deo est que nec fal-
lit nec falli potest hominem
non confundit. Ps. In
te speraverunt et non sunt
confusi. Id. Inte domine
speravi non confundar in
eternum. ¶ Augustinus. Respice
ab initio mundi usque
in finem et vide si aliquis
confidens in domino derelic-
tus sit. ~~Ecc. ii.~~ Nullus

in eo sperauit et confusus
est. Item spes oliua per
fontem diuine misericordie ir-
rigata. Psalmus: Sperantem
autem in domino misericordia
circumdabit. Caritas in
bonus est dominus sperantibus
in eum. Ideo dicit
Psalmus: Ego sicut oliua
fructificaui speraui
in misericordia dei. Item secu-
rum facit sperantem
Psalmus: Iudeo sperabo non
timebo quid faciat
mihi homo. Item spes fa-
cit patienter ferri onus
presentis miserie. Gregorius:
Ille bene nouit in exte-
rioribus miseriis sub-
sistere qui scit de spe
interna semper gaudere.
Item saluat. Psalmus: Qui
sal fa. sperantes in te.
Bernardus: Spe salui facti
sumus. Item forte efficit.
Ysaias xl: Qui sperant
in domino mutabunt for-
titudinem scilicet propriam in diuina.

felix commutatio. Dicit ipse
de suis viribus diffidens
de dei adiutorio confi-
dit. quasi propria fortitudine
se exuens. dei fortitudine
se induit. prout de ipso
confidit. Bernardus: nichil omni-
potentiam uerbi i. filii dei
clariorem reddit. quam quod omni-
potentes facit omnes
qui in se sperantes. Item
spes baculus est susten-
tans quo qui innititur
non corruit per peccatum.
Psalmus: Non derelinquet
omnes qui sperant in eo.

De caritate gratie v. Gregorius

In preceptis dei caritas
optinet principatum sine
cuius perfectione nemo deo
placere posse testatur
Apostolus: Qui nec marti-
rium nec seculi contemp-
tum nec elemosinarum largitio-
nem sine caritatis officio
quicquam proficere posse ostendit. Item Gregorius: Caritas
est dilectio dei et proximi
in toto corde et in tota
mente. Quecumque uolumus ut
ut nobis faciant ho-
mines. ita et nos faciamus

anima mortuum est. ita et
anima tua si sine caritate
fuerit mortua deprehendi
potest. Ponite corda
vestra in virtute eius
in caritate. Aug. Ca-
ritas est virtus virtu-
tum. et ut ita dicam
anima virtutum. quia sicut
corpus non vivit sine
anima. sic nec virtutes
sine caritate. Cari-
tas non impletur nisi in
vicem onera porteus.
sicut omnibus humori-
bus super eminet ole-
um. sic super eminens
via est caritas pro-
veniendi ad celum.
quo habe caritatem et omnia
habebis. quia sine
caritate nil proderit
quicquid habueris. Cari-
tas est concordia mun-
dum. societas electorum.
vita beata. animarum et
angelorum non nisi per

caritatem inventum. Ieronimus
Merito omnium malorum
rerum est. qui contra caritatem
agit ex qua pendet
omnia bona. Ambrosius
Sicut sine via nemo
pervenit quo tendit. sic
sine caritate que dicta est
via non ambulare
possunt homines sed errare.
Augustinus Quamvis non
non nulli fide atque
operibus sanctis videantur
esse participes. quia pri-
vantur a caritate fraterne di-
lectionis nullum habent in-
crementum virtutis. Ca-
ritas nullum premium cari-
tati pensatur. Caritas enim
virtutum omnium optimum
principatum. Caritas
in dilectione dei et proximi
constat. Servat autem
in se dilectionem dei. qui
a caritate non dividitur proximi
cum a fraterna societate

tam parum subuenire
satagunt. ciciq sub
uenirent cani qui a
lupis morderetur. quam
homini qui nimia pe
nuria grauaretur uel fa
me moreretur. Fulgo. Ca
ritas est fons et ori
go omnium bonorum ope
rum. hec est scala per quam
ad celum ascendere po
terit omnis xpianus. hec
est uia in qua qui
ambulauerit errare
arcitudine non poterit nec
timere. ipsa actus dirigit.
ipsa nos protegit. et
ad deum qui uera cari
tas est absque dubio per
ducit. Gre. Caritas
uera est cum in deo diligi
tur amicus. et propter deum
diligitur inimicus. Caritas
in dilectione dei constat et
proximi. de hoc petrus
manducator ait. preci
pimur deum diligere ex to
to corde. ut scilicet omnes
cogitationes nostras ad
ipsum referamus. ex tota
anima. ut omnes affec
tiones anime ad ipsum
dirigamus. ex tota mente. ut
omnem rationem qua
intelligimus et discernimus
in ipso habeamus. In di
lectione proximi duo no
tanda sunt. ut quod tibi
non uis alii ne feceris.
et que uultis que fa
ciant uobis homines. et
nos illis facite. Con
grue diligitur proximus
dum beneficiis fouetur.
et nullo malo leditur. Aug.
Si piger es ad perscru
tandum thesaurum
scripturarum. non sinis pi
ger unam margari
tam corde ferre. et quo
uis securus ambula.
hec ingerita est diliges
~~diliget~~ d. d. c. et prox
imum c. et c. Omnium di
uiciarum scripturarum quod

patiencia. vincit, qui patitur.
si vis vincere. disce pati.
Leo magis plangendus
est faciens malignum quam pa-
ciens. quia iniustum sua
malicia deiungit ad pe-
nam. iustum autem tolleratio
ducit ad gloriam. Ecce
facta precedencia recolamus.
ut non erunt grauia que
tollerauimus. Crisostomus
In mensum pondus future
glorie leue facit presentis
temporis tribulacionem. Item glorie
consideracio premii mu-
nit vim flagelli. nec
nequam seruari potest concordia
nisi per solam paciencia. Augustinus
Qui fuerit pacientior ad
iniuriam. potencior con-
stituetur in regno. Dominum
ihesum legimus doluisse.
fleuisse. extimere fati-
gatum fuisse. opprobria et
contumelias sustinuisse.
sputa. flagella. crucem
suscepisse. nunquam legimus

eum risisse. aut prosperatum
in presenti fuisse. hinc
spe gaudeant omnes
electi cum ceperint ad
uersitatibus mundi fatigati.
scientes procul dubio
aliam creaturam nostram non
esse. per quam possint ce-
los penetrare. Teste
apostolo qui ait. Oportet
nos per multas tribulacio- Nota
nes uenire ad regnum
Hinc est quod dominus ait.
Beati estis cum male. vos
homines. et per se non fuerunt et
dixit omnia aduersus vos me
propter nomen meum. gaudeo in illa die.
et exultabo. ecce merces vestra
multa est in celis. Iohannes ut ve-
rus paciens in aduersis la-
boris presentis ante oculos
tuos precinge mercedem.
quam oculus non vidit. et
Ysidorus. Pacientia ab
uno ferendum est quod multis
accidit tollerabile. huius vite
pena breuis est. et qui
affligit et qui affligitur

Ergo quicquid afflictionis terrena proponat aduersitas leue erit si
inspiciamus quid biberit ad crucis patibulum qui nos inuitat ad celum

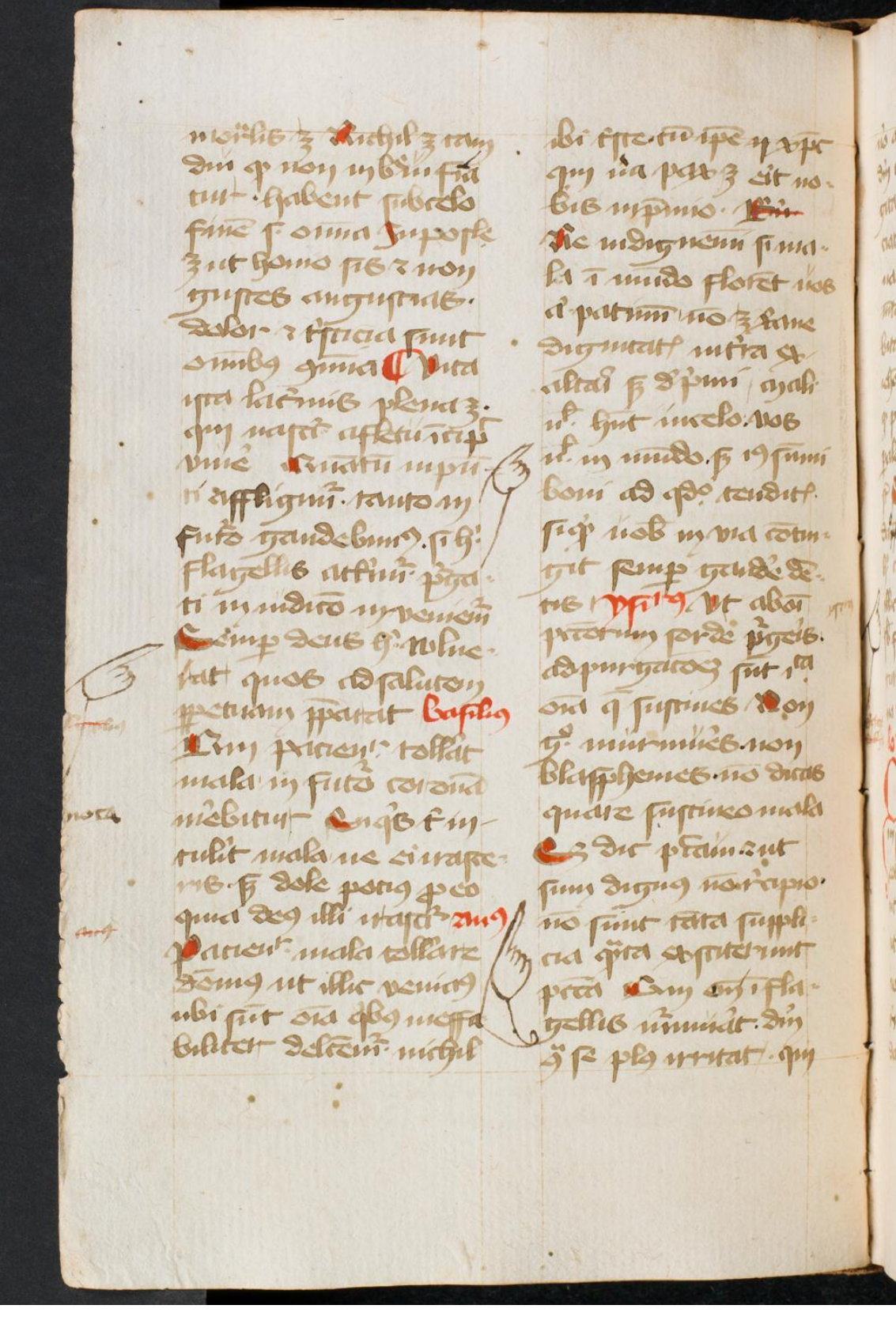

non adversa patientur. tollat.
deum citius sibi placat. Co-
gita homo quoslibet cru-
ciatus. et quaslibet seculi pe-
nas intende. quascumque tor-
mentorum et dolorum ac-
cubitatis comparatione hec tamen
iehenne. et leve et breve est
quod patris. Iste pene te-
perales sunt. ille eterne
sunt. Si conversus fueris emen-
dato est quod patris. Qui
hic castigatus corrigitur
illic liberatur. Cum non
sub flagellis non corrigun-
tur. et temporali pena et eter-
na dampnantur. De flagel-
lo dei gregorio vii

Quosdam prescientes deus
multum peccare posse.
in salutem flagellat
eos infirmitate corporis
ut ne peccent. ut eis
utilius sit frangi lang-
uoribus ad salutem. quam
remanere in columnes ad
dampnationem. Semper

deus hic puniri tollat
quos ad perpetuam salu-
tem parat. Clericis suis
deus iter asperum facit.
ne dum delectantur in ma-
obliviscantur eorum que
sunt in patria. Augustinus
Si exceptus fueris a
passione flagellorum.
exceptus eris a vitio fi-
liorum. Ubi illi irascitur
deus quem peccantem non
flagellat. nam quem fla-
gellando non emendat.
in futuro dampnat. Augustinus
Cum te flagellat in hoc
seculo ad emendationem tuam
facit non ad dampnationem.
flagellat enim deus ut
vivat quem diligit. Ro-
tandum est. sicut flagel-
lum dei ad iusticiam
erudit bonos. sic pa-
cientia dei ad penitentiam in-
vitat malos. Ideo deus
terrenis felicibus amaritudinem
miscuit. ut alia quaeratur feli-
citas cuius dulcedo non

no fallax est. Ioh. Quanto
in hoc seculo persecutione
vel inimicorum potentia pau-
pertate vel infirmitate affli-
ci fuimus. tanto in futuro
maiora premia consequamur
Cum flagellamur si pa-
cienter patimur si mali fu-
imus. peccatorum indulgentias
accipimus. Si boni beatitu-
dinem consequemur. Cor-
rectio dei tribuit vitam aeternam
et facit resurgere a peccatis
Quando deus per flagella nos
corripit. tunc in terre in regnum
compellit. De pace Basilius viii

Pacificus homo consor-
cium angelorum merebitur. Invidus autem
particeps demonum ef-
ficitur. Quia enim am-
plectitur pacem in sue men-
tis hospicio mansionem
preparat Christo. quia Christus est
pax. et in pace requiescit.
Sequere pacem habeto cum
hominibus. cum viciis autem
bellum. Nunquam deus
aliquem in pacem deduxit.
qui hic sine pace vixit.

Ysidorus. Quando coniuciaris
pro peccato contigit tibi. quando i-
nimicaris. mala tua id
faciunt. Clemens ad ipsa per-
tabis. si pro quibus inferuntur
intendis. Si contristaveris
in aliquo fratrem tuum satis-
fac illi. Si offendas
quemquam reprobiciare ei pre-
cem non dormias nisi reverta-
ris ad pacem. Pacem
ama. pacem cum omnibus
retine. odientes ad pa-
cem in vita. discordantes
ad concordiam revoca. ex hoc
dei filius eris. et reconsilia-
bitur tibi deus. Basilius
Homo pacificus in tran-
quillitate semper est. Invidus in
perturbatione semper est. Paci-
ficus ita est ut vinea
honusta fructu copio-
so. Invidi autem opus in
egenia et miseria detinet.
Pacificus consortium an-
gelorum merebitur. In-
vidus particeps demonum
efficitur. Sicut pax in

mente illuminat. ita in media
occulta mentis excecat
Sectare ergo fili deside-
rabilem virtutem pacis.
ut fructus pacis possis
acquirere. et excecare in-
diam ne malorum fructi-
bus repleatis. Dicit ij
Xpc. Beati pacifici. quoniam
filij dei vocabuntur. Ioh.
Si Xpc credentium pax
est. quicumque sine pace est
consequenter. nec Xpm habet. Bern.
Qui habet pacem teneat eam.
qui non habet. querat eam
Enim qui inventus fuerit
sine ea a patre exhere-
dicabitur. a filio refutabitur.
a spiritu sancto reputabitur
alienus. Nunquam deus
in pace deduxit qui
habet sine pace vixit. Aug.
Qui recipit corpus Xpi et non
habet pacis unitatem non
recipit pro se sed contra se. C
Pacificus est qui inter dis-
cordantes pacem servat
vel pacem facit. Non

vult filius dei dici qui pacem
non vult complecti. Pax
dilectionis est mater et nutricia
sanctitatis. in deo semper ma-
net et deus in eo. qui
pace sancta manet. Greg.
Si filij dei dei vocantur
qui pacem habent vel faciunt.
Proculdubio sathane filij
sunt qui pacem destruunt
Beda in omelia. Apparens Ihesus
discipulis statim eis
pacem mandavit. ut
per suam passionem et re-
surrexionem angelicam et huma-
nam naturam reconciliatam
esse ostenderet. Resurgens
Ihesus a mortuis pacem
discipulis commendavit. ut
illos ad suam visionem
futuros monstraret qui pa-
cis concordiam corde et cor-
de servarent. Aug. Pax
est mentis tranquillitas.
simplicitas cordis. vin-
culum amoris. Ioh. Si
Xpc pax est consequenter qui

Nota
Nota

pace caret xpm non habet
ubi pax et ibi omnia
prosperabuntur. Gregorius. Tres
sunt gradus pacis
habentur audire. loqui sa-
pienter. oportune tacere.
Qui habentur audit non
contendit. qui sapienter lo-
quitur contendentem vincit.
qui tacet proximum non offen-
dit. Apostolus. Pacem sec-
tamini et sanctimoniam sine qua
nemo videt deum. Gregorius.
Beati pacifici quia filii dei
vocabuntur. Quisquis
ergo dei patris heres
desiderat filius existere.
hanc custodiendo non
remaneat. Cyprianus. Pacificas
homines et concordes deus
in domo sua habitare fa-
cit. De iniuriarum remissione

Augustinus

Passus es ignosce
ut ignoscatur tibi.
Unusquisque talem in-
dulgentiam accepturus est
adeo qualem et ipse dedit
proximo. Qui fratrem sibi tar-
dius reconciliat. deum tardius
sibi placat. Frustra sibi
ipsi propiciari deum querit.
qui proximo suo placari
negligit. Non potest pec-
cata dimitti ei qui in se
peccanti peccata non di-
mittit. Hinc sapiens
dicit. Relinque proximo
tuo nocenti te. et tunc
de peccanti tibi peccata sol-
ventur. Hinc Cesa-
rius ait. Qui in se
peccanti clementer indul-
serit. nullius peccati vesti-
gium in eius anima remanebit.
Item Augustinus. Qui
leditur non desinat
orare pro se ledentibus.
alioquin iuxta dominum sententiam
sicut vulnerum medi-
camentum si adhuc ferrum in eo
sit non proficit. ita nichil
oratio eius proficit cum adhuc
dolor in mente et odium
manet in pectore. Nota
quod per septem dominus

uoluntate. nō q̄ deb-
ſtructibꝫ corp⁹ ſtau-
ſteris. q̄ ſanus mo-
bꝫ affligēs. q̄ nimis
angustia torq̄ens. ſo
rem q̄ p̄ceptus dei
uiolaci ſ̄ ꝺ̄ꝫ ſit t
ſanus cū ꝺ̄ꝫ ſanitas
ſ̄ tuus. ꝺeſtructo tu-
ū nimis exercitat.
t q̄ne p̄ſtat t̄ſ ꝫ
torq̄ens. ſecuꝝ eo
rancem. ſlagellatus
ꝝ ſanus. Quo t̄ ſimul
ꝫ ſimplicij q̄ ſint ꝛ
p̄ti ꝺe ſanctitate ꝫ ſalu
tis ꝑſonis. di.

Sanus bonus bonus
ſcribꝫ p̄ncipes
ſynagoga ekongabit. ac
ci ī turbā p̄ſencialꝫ
ſpm̄ nō obtinuit t
ū. plagaꝝ ſ̄ mor-
tē bit ſi bꝫ uitens
conſilia ꝛ opꝫ tuis
ſemp addit gr̄ie
Iuſtꝰ tuo ꝺei aux-
ſore. oīa ꝺne ſcte
ꝫ ꝺne ꝺono aſſiſte.
ut mitt tuꝫ adſtbuc
ꝺei. ꝺe ſpe bꝫ ui-
te ꝫ gr̄ie bone uite
uita ꝫ etna. Q̄ ſortung
uſq̄ mx ablue. aſſi-
ꝺua, ſpe. ī mary
gr̄ie. ꝺonē con-
ſcie. ꝫ parandi tō
mute ī ꝑpetuꝫ. Beati
ſtrue prut pcipi
patry exaſperatꝫ
ī ꝺeſtatu ꝺ̄ꝫ. Q̄ſtum
no aſſpexit uſuti
ꝺum mitexpit.
Auctꝫ negat ꝺiſ-
ſpctē q̄ſ ſenſpit
ſe. Q̄ortuꝫ ſicut
ī ſpuſa ſit ſoluꝫ.
ſit exaſpte. ny ſo-
cuꝺe ſit ꝑpiꝫ
ſpe q̄ ſtuꝫ ꝺſta co-
ꝑpit. ſ̄ ꝑpiꝫ ſe-
uoſt ſtigna ꝑdit
ſtuꝫ ꝺne ꝑtry
q̄ ꝺſtuctꝫ aſſpexit

videtur homini quod nullum sit. quia
homo dolorem et pudo-
rem perdidit. nec dolet
quod non dolet. talis non
pro sano sed pro mortuo
computandus est. Ubi
visitata culpa obli-
gat mentem nec nequit
quam se erigere possit
adiutorium. si surgere
conatur labitur. quia
ubi sponte diu persti-
tit. ibi cum surgere
voluerit coacta cadit.
Sepe multi a pravis
actibus resilire cupi-
unt. sed quia peccatorum
gravi pondere deprimuntur
ita in mala consuetudine
carcere includuntur quod
per se ipsos exire non
possunt. Iudicit omnis
principiis obsta. sero
medicina paratur. dum
mala per longas con-
valere moras. De
loquacitate et detractione. Y-
sidorus. vij.

Ab ocioso sermone
compesce linguam tuam
Sermo ociosus non erit
absque iudicio. Unusquisque
rationem redditurus est sermo-
num scilicet ante unusquisque
faciem iudicis scilicet stabunt
Cum ociosum nullum non
reprimit. ad noxia cito
transit. Omne genus
mendacii fuit suo pe-
fuge. Mendacio enim
fides tollitur. error
proximo inducitur. Ve-
ritas aboletur. Fel-
lum iustum mendacium.
Omne quod mendacium est pec-
catum est. Omne quod a ve-
ritate discordat nequitias
est. os. ij. quod mentitur
occidit animam. Absci-
de a lingua vicium
detrahendi. de malo
alieno os tuum non
inquies. Non detrahes
peccanti sed condole ei

Detractio grave peccatum
est. detractio grave vicium
est et gravius damnatio hac
sedulis nichil est. De
trahentes non audias.
pari reatu detrahentes
et audientes detinentur.
et pari pena puniuntur.
Apostolus. Adducet dominus in
iudicium omnia verba ociosa
Gregorius. Qui hominem cogit
ad periurium homicidam
vincit. Detrahentes
Christo in membris suis
plus eum offendunt.
quia animas creatorum
occidunt. quam qui eius
corpus die tercia resur-
recturum perimerunt.
Cave sic ne aliis de
trahas. aut alios audi-
os detrahentes. Ber.
Detractor et libens
auditor utrique dyabolum
portat in lingua. Ysidorus
Non solum tenetur
qui falsum de alio pro-
fert. sed et hiis qui cito

criminibus aurem prebet. Quod
homo non ledat proximum nec
vel facto. Basilius xiii
Omnem blasphemiam
longe facito a te.
nec superflui sermones
non procedant de ore
tuo. quia et pro ociosis verbis
redditur summus rationem
in die iudicii. Ne ad
maledicendum quem
quam assuescas lingua
tua. que ad benedicendum
deum et laudandum creata
est. Ysidorus. Testimonio
tuo nulli noceas. ad
nullius periculum vocem
testificationis tue ad-
hibeas. Talis esto aliis
quales cupis te alios
esse cupis. Quod non
vis pati ne facias.
quod non vis fieri tibi alteri
ne inferas. Non in-
feras aliis mala ne
paciaris similia. Lex quam
te constringit iudicium.
quod aliis ponis ipse

no reddere In malis a
promissis rescinde fidem
Iniuriae voto muta
decretum. quia tante
vovisti non facias
Impia est enim promissio
que scelere adimplet
Basilius Si castita-
tem vovisti omni fide-
litate id solvas. quia
dominus quasi suum id
requirit a te Nulli pol-
lutioni deus deus vult
misceri membra tua que
sibi sunt deducta
et promissa Vide ergo ne
te seducat corporis
pulchritudo ne decorem
anime amittas Dominus
mecum. Cum vo-
tum vovereris domino deo
tuo non tardabis red-
dere. quia id requirit
deus tuus Ex ante
dominum nichil est occultum ysidorus
xv Omne verum absconditum

tum non celabitur Pau-
dicitur omni in manifesto quod
in occulto admittitur
Ita ergo peccata declina
quia celare non possis
Nichil celatur ante dominum.
videt occulta que fecit
abscondita. Deus
verbi presens est. Deus illum
nullus locus est cognitioni eius.
nichil occultum est Ipse
cogitationes novit. Ipse
cor inspicit Nemo
potest et semetipsum effugere
et si te non dampnat
publica fama condempnat
tamen propria conscientia. Boecius
Divina providentia vo-
luntatis ictu cernit omnia
que fuerunt. que sunt
et que erunt. nullum ergo est
factum. neque nulla poterit
esse Voluntas quam divina
providentia falli nescia
non consenserit Magna
est nobis indicta bene fa-
ciendi necessitas. quia

Beatus homo qui se
potest cognoscere et despicere
probare et improbare. nam
qui sibi displicet deo
placet et qui sibi vilis est
deo carus est. Quantalibet
sit iusticia operis apud
internum iudicem nulla est
si hanc elevat timor
mentis. Nec vera perit omne
quod agitur si non sollicite
in humilitate custoditur.
Super tam firma sedit
humilitas perfectio ut scilicet attende-
dat homo quid fuerit
ante ortum et quid est ab or-
tu usque ad occasum et
quid erit post hanc vi-
tam. Unde superbiat homo
rememoraris quod fuit vi-
le semen in utero. Post mo-
dum in desertum vite huius
miseriis expositus et
peccato tandem cinis et es-
ca vermium futurus in

tumulo. Unde superbit homo
cuius concepcio culpa nasci
pena labor vite ne-
cesse mori. In turre hu-
militatis et mansuetudinis speculum
domini tuum ihesum verum. Uni-
verse factorem creature. Tremen-
dum iudicem vivorum
et mortuorum quoniam futurum
ante pedes hominis etiam
proditoris super genua
se curvantem. Disce
miser homo quia mitis est et
humilis corde et confunde
in superbia tua. erubesce
in patientia tua. Humili-
tas gratiam dei confert
et servat gratiam acceptam.
quia non requiescit spiritus
domini nisi super humilem et quie-
tum. Vi. Esto in humilitate
fundatus. esto omnium uti-
lius. nulli te preponas.
ex iniciis omnes superiores
omne tibi. Quamvis summus
sis humilitatem tene. si

humilitate tenueris glo-
riam habebis ¶ Cave
iactantiam. non in te in-
sollerter extollas. alas
superbie non extendas
Nichil de te presumas.
nichil boni tibi attribuas
De iustitie virtute nul-
la elatione superbias. de
bono opere non gloriaris
Qui extollitur humiliabi-
tur. qui exaltatur de-
icitur. De alto casus
gravior est. Superbia an-
gelos de celo iecit.
sublimes humiliavit.
humilitas autem casus nes-
cit. Cognosce homo
quia deus humilis venit
fac obedientiam usque ad mor-
tem. ambula humiliter se-
quere exemplum eius. noli esse
erectus. sed vilis et de-
spectus. Gre. Qui ce-
teras virtutes sine humilitate
congregat. quasi pulverem
inventum portat. Humili-
tas non est in collo sed in
corde. Ille vere humilis
est in bonis qui non
est defensor in malis
Aug. Humilitas est fun-
damentum virtutum
Unde si vis fabricam celsi-
tudinis construere. cogi-
ta de fundamento humilitatis
in quo fundamentum
spirituale edificium constru-
ctum crescit in templum
sanctum domino. Item humili-
tas est custos virtutum
Unde gre. Perit omne
quod agitur si non in humilitate
custoditur. Item est
supplementum omnium de-
fectuum virtutum. B. Super cantica
dominum ius hereditatis non possumus
quia in multis offendimus
omnes nec eum fallere
possumus. quia ipse novit
abscondita cordis. quo
ergo. nisi ad remedia humilitatis
debemus tota mente confugere.

z q̄ p̄ no ꝯtemg ⁊ alijs
inimicꝫ. de ea ſuppleꝫ
atur. Jtem ⁊ doctrina
ſapie dr̄ dicit. Ego
homeg Jux ſapiēs ſa-
pientior ⁊. q̄ ꝯtemſ
nr̄i. Jtem ⁊ claues
pdicti vñ in aperu-
ione dr̄i cor ꝫ ſcr̄ſ
tu captum. ꝑ. ſcm q̄
modum ſcr̄ā intue
ꝑ. hūtēs Jtem vnc̄
dr̄i ſancte ⁊. intuſ
⁊ hūtēs q̄ mēz. mag-
nam dei mitz. ⁊ ſcd
mūt vnam. et ſic.
alta ſcientiā. ⁊ ynā
ipſeni. ita deꝫ ſcribus
ꝑſpicit. ⁊ hūlibꝫ dat
gram ſicut dicit ꝑ.
rum de ſuis mitꝫ
q̄ſidit ⁊ ꝑſpūs mitiꝫ
ꝓbus. cor. illig no
mittat ꝑ. q̄ plenꝫ
⁊ alijs [illegible] dr̄
cude ut aprendas.

humiliate ut a ſcalpro
ſcripto pūs ny oculꝫ
tuus. ut ſic magnꝫ ny
oculꝫ dei Christus
dꝫ mortalꝫ ⁊ alijs
angelis ut nos equaliꝫ
angelis. ⁊ q̄ ꝑ vñ
non humiliat ꝫ
humilis ꝓhomic ſacrꝫ
⁊. crubegat homo
ꝛc ſimplꝫ Christi hu-
ſus nr̄ q̄ ſcr̄ſ
ſt nūdo ſuo ſeligꝛ
⁊ ꝑ. nūdo humilitate
ut ſcias apd dr̄m ꝫ
ſt. abſtrondata ſcū-
tate. ſcientia. y. hu-
militatꝫ ⁊ ꝑmiſ/hu-
litas ſcientiaꝫ ⁊ mitis
q̄ q̄ſita humilitas hu-
miliat. ſc ꝛ. uſq; ad
ſpūa. vncta. alapha.
⁊ flagella. ⁊ uſq; ad
mortē no q̄ſiꝫ ſ ſcr̄
anima ꝺ̄ opi mitꝫ ut
ſint. ſi no ny hūtꝛ
ſubtrahꝫ. Exurge ꝛ. deꝫ

fugit a te. humilias te.
deus descendit in te
~~[illegible]~~ Descende ut as-
cendas. humiliare ut ex-
alteris. ne exaltatus hu-
milieris. Humilitas exi-
mia virtus est. hec de terrenis
hominibus facit celestes.
per hanc diabolus superatur.
per hanc eius laquei vita-
tur. Vir humilis est deo
similis. et in pectoris sui
gestat eum. Superbus
autem cum deo sit odi-
bilis dicitur est similis deficiat
ergo superbia tua ut
in te maneat virtus
dei. Krumme pro omnibus
humiliari studere quod est omnium
virtutum sublimius ut ad
perfectionis fastigium
contendere possis. quantum
enim humilior fueris tantum
sequetur te gloria dei al-
titudo. In summo honore
sua ma[illegible] tibi sit humilitas
Tanto sis maiore humi-
litate conspicuus. quanto
eius es magna dignitate

plerus. Sap. quanto mag-
nus es humilia te in
omnibus et coram deo in-
venies gratiam. Basilius
In omnibus operibus tuis
humilia te coram deo.
et non erit gratium quod
quod perficitur cum superbia
Quod autem fit humiliter
acceptum est eius gratum
Fili pro omnibus humiliari
studere qui est omnium virtutum
sublimior ut fastigium
possis ascendere. Vir hu-
milis deo similis est et in
templo cordis sui ges-
tat eum. Superbus cum
sit deo odibilis. dyabolo
est similis. Humilis cum con-
sumavit omne mandatum
michi se testatur fecisse.
et omnes virtutes anime
sue celare festinat sed
divulgat opera eius et
exaltat. et clarum effi-
cit illum et in tempore precium
suarum. quod postulat
impetrabit. Ambrosius Vis

ut quiescat in te spiritus
s. esto humilis. castus. et
quietus. Humilitas est
fundamentum sapientie. radix
bonitatis. lux decorum.
gradus honoris. hec est vir-
tus qua nulla gratiosior
apud deum. nulla utili-
or ad meritum. nulla secu-
rior ad premium. Hu-
miliare nos debet mor-
tis necessitas. vite
brevitas. lapsus assi-
duitas. surgendi
difficultas. miseriarum
multiplicitas. omnipotentis
dei positas. et superbo-
rum angelorum infe-
licitas. et eorum irre-
cuperabilitas. Gen.
Non dum felix es.
si non turba te deri-
det. Si felix vis
esse. stude te primum
contempnere. et ab aliis
derideri. et contempni
velle. Sunt deriso-

res deriso deteriores.
Origen. Omnis elatus
similis est demoni. cum
ergo humilis et quietus non
fueris. non potest in te habi-
tare gratia dei. Ambr.
Quanto quis per deum
despectior in hoc seculo
habetur. tanto magis
in celo exaltabitur.
Gre. Cum humilis
et quietus non fueris. non
potest in te habitare gratia
sancti spiritus. Illum faci-
et humana derisio deo
proximum. quem ab humanis
pravitatibus vite innocentia
servat alienum.
Lumine intelligentie humi-
litas aperit. altius con-
templatur divinum lumen.
qui profundius se dimit-
tit per humilitatem. Isidorus
Humilis dicitur quasi humo
acclivis. id est unus in
herens. Tanto quisque
apud deum erit pretio-
sior.

ꝑ. ſſi aliquo ꝑpedimẽto
ingꝝ ſtudi dꝫ obe-
mꝑo ille cui ſuppa-
nit hoſpes adſomi
amigꝝ ꝓuꝫ. tu uo
hoſte ꝑſtrato in chriſto
celeſtem eo ſanctiꝝ
amicꝝ mutibꝫ. ꝛc. ꝑ
ſalomone tedio tremmy
rapit donatꝫ. tu uo
ꝑſpitali clamne ꝑ-
mitto q̃ſqꝫ celeſte
ſyꝝ. ſpuloꝝ. ꝛ. ame
uerũ expelle alband
nid ut ũtutꝫ ame
q̃ſumꝫ poſſ. audiꝫ
ſit ũtuꝫ ame. ꝛ ꝑ mag-
my ꝛ q̃ſit ſtumꝫ
ꝫ ame diligẽ dñy. ꝛ da-
re ꝛ. ſi no diligit
deꝫ. Virtꝫ ẽ ame pri-
cipium ſeſtũ ꝛ abomi
ꝺ pricia ꝺſtrucꝺe Virꝫ
ꝫ anime caſtitate ſpũ
te. ꝛ amꝝ voluptate
carnis ſubmigꝺe mẽti-
bꝰ Virtꝫ ame ꝫ mẽd
glam ꝺſtrumpẽꝺe. ꝛ ſpm
tũ ſpũde C Virtꝫ ame
ꝫ vitate cumplectẽꝺe
mdacia fugẽ Virtꝫ
ame ꝫ iuſtã ꝓſtibẽ. ꝛ ſſi-
tore ꝛ ſpũe. patrem
diligẽ. ꝛ ꝛ vidiam ꝺce-
ctiare Virtꝫ ꝫ anime
accidiam fugẽ. ꝛ auã-
ricia ſſpẽ. ꝛ gulam
ꝛſtinẽte ſtas ꝺuteꝫ
ſecũꝺe porꝫ obtinẽ
ſi ſeculaiam cuꝛaꝫ ne-
gligẽcꝫ. ac ꝛdiuẽte
ꝛ ſtrumꝫ celeſtia ſpe-
ſubꝫ C Exto ꝺ ſi mẽ
diligẽ dñy ut ꝛoibꝫ
actibꝫ placeaꝫ illi
Qui deum diligit
eꝫ ꝓcepta cuſtodit
q̃ deꝫ diligit ꝓxi
filiꝫ deꝫ vobꝫ. qui
mẽte ipm cdit. uo-
ſtruꝫ filiꝫ dicit. q̃
q̃ ſi. uo vo. mon
cupiaꝫ ꝓmo eiciẽ
ſed ꝛdito ame ꝫ ſpũ

et melior corpore tanto pla-
ga et vulnus anime periclo-
sior est quam plaga
corporis. Anima est
substantia a deo creata.
invisibilis incorporea.
immortalis. deo similitudinem
ymaginem habens creato-
ris sui. vita nostra dilectio
est. Quidam mors nostra
est. Enumeratur inter dilectio
que sola ducit ad vitam
Nichil preciosius coram
deo virtute dilectionis.
Nichil desiderabilius est
dyaconus extinctione caritatis
Basilius Cum deus
nobis magna beneficia
prestat. nichil a nobis ex-
igit nisi ut diligamus
eum et templo nostri cordis
et corporis ei impolluto
servemus. ut ipse in nobis
habitet. et nos in ipso per-
maneamus. Dilectio dei
morti comparatur. Unde Salomon
Fortis est ut mors

dilectio dei. sicut enim mors
violenter separat animam
a corpore. ita dilectio dei vio-
lenter se gregat homines
a mundano et carnali
amore. Cyprianus Cum
deo manere non possunt.
qui cum Christo concordit
vivere nolunt. De obedientia viii

Obedientia est virtus et
thesaurus preciosus
qua regnum dei acquiritur
quod per inobedientiam est amis-
sum. Unde sic diffinitur.
Obedientia est virtus que
ceteras virtutes inter in-
serit et custodit. Gregorius
Melior est obedientia
quam victima. quia per victimam
aliena caro. per obedientiam
propria mactatur. Ber-
nardus Verus obediens nescit
moram mandatum non pro-
crastinat. sed statim parat
oculos visui. aures
auditui. manus operi. pe-
des itineri. et se totum

dz malum fi' alij. a' dz
bo'm q' agit' ppt obeiam
intermitti. Sic modus
obedire tenendus z ut
bonis in malo no con-
sentias. nec malis contradi-
cas in bono. In malis
nulli ptati obediendum z
Obe' mat' z omnium
virtutum. z inventrix
regni celorum. Meritum obe-
dientie in regno vite erit.
tanto etiam ibi constitu-
etur sublimior. quanto
hic in ipsa obedientia manet
perfectior. De malis
iussionibus non obediendis ysi'us
xix Malum facere iussus
non acquiescas. In
malis noli tamquam ptati
consentire z si pena
compellat. vel supplicium
imminet. Melius est
mortem pati quam pervi-
ciosa iussa complere.
Melius z ab hoc iugu-
lari. quam eterno iudicio dam-
nari. Non solum fac-
tores sed z consci pcti tenentur

obnoxii. Neque enim est
immunis a scelere. qui ut
scelus fieret obediunt. si-
lis z qui contemperat in ma-
lum z qui agit malum
sanctum z obsequentem
par pena constringit. In
omni tempore tene discretionem
Dicit quod boni cum discretione
feceris virtus z. quid quod
sine discretione gesseris
vicium est. Virtus enim
in discreta pro vicio repu-
tatur. De castitate xx.
Castitas z fructus
suavis. que animam odo-
riferam in decore consti-
nat. Beatus magna est
admirabilis z fructus
castitatis. quia ipsa z forma
iustitie speculum sanctimonie.
anime decor. corporis nitor.
ornamentum virtutis. vita
angelorum. ymago dei.
Castitas conscientiam secu-
ram reddit. corporalem qui-
etem prestat. plusquam precep-
tum z implet. z ideo coram

dis. quam dili. Jhesus. ipse tamen
vel familiarem suum prius dum
recubuit. Beda. Sicut
Xpus in summa pace natus
est ut se pacem diligere
ostenderet. ita de virgine na-
tus est ut virginem de-
cus diligere se monstraret.
virgines debent esse
humiles. Her. Pul-
chra permixtio virginitatis
et humilitatis. Non mediocriter
placet deo anima in qua hu-
militas commendat vir-
ginitatem et virginitas
exornat humilitatem. Potest pla-
cere humilitas que virgini-
tatem deplorat amis-
sam. sine humilitate audeo
dicere. nec virginitas ma-
tris deo placuisset. Item
virgines debent caritatem
Ber. Castitas sine cari-
tate lampas est sine oleo sub
tracte oleum lampas non
lucet liz. tolle caritatem. casti-
tas deo non placet.

Cyprianus. Pudicicia
est ornamentum nobilium.
exaltatio humilium. pulchri-
tudo vilium. Odetus re-
ligionis. minoratio crimi-
num. multiplicatio meritorum.
amica dei creatoris omnium.
Thomas. Castitas est
omnium virtutum et fructus
salutis perpetue. Virgi-
nitas est sortis angelorum.
et omnium spiritualium bonorum
possessio. victoria dei in-
imicis. et vite eterne
securitas. De paupertate Ber. xxi
Vis possidere celum
quod angelus apos-
tolum perdidit. utilitatem
paupertatis amplectere
et tuum erit. Ecc.
Congregationi pauperum
affabilem te facito.
Her. Amicicia pauperum
amicos regis facit. sed
amor paupertatis reges
constituit. Gre. Cuncti
stimulo amoris exci-
tatus hic possessa reliquerit.

aggregatur. Ieronimus. Qui aude
colligunt terrena obliviscuntur
celestia. et dum thesauros
in terra faciunt. sancto mori-
entes quod habuerunt amittunt.
Sap. Ex vobis contulit sa-
bia. ~~[illegible]~~ in diviciarum
copia. quod vobis contulit iac-
tantia transierunt omnia sicut
umbra. Mt. Ve vobis divi-
tibus qui habetis consolacionem
vestram. ¶ Ber. Plenitu-
do et habundancia temporalis obli-
vionem et in opinia ferunt.
eternorum diviciarum amor
insaciabilis. longe ampli-
us desiderio torquet animam
quam refrigeret usu suo. ut po-
te quarum acquisicio la-
boris. possessio timoris.
amissio plena doloris
invenitur. ¶ Quia dives
divicias non congregat abs-
que labore. Non tenet
absque metu. non desinit
absque dolore. ¶ Ve ve va-
por est ad modicum pa-
rens quod eterne felicitatis
additum intercludit.
Sicut sunt divicie
et vane glorie. ¶ Tre-
Tanto magis est quis
deo proximus. quanto magis
a fervore laudis fuit
alienus. ¶ Fallaces sunt
mundane divicie quia
nobiscumque non possunt per-
manere. ¶ Fallaces sunt.
quia nostre in opinia non ex-
pellunt. fallaces sunt.
quia non dant quod promittunt.
Ber. Divicie mundane
mendacie sunt. domi-
nium promittunt et servum
faciunt. securitatem pro-
mittunt et recipiunt. de-
licias promittunt et pug-
nunt. ¶ Aug. Qui cer-
renis inhiat. eterna
non cogitat. et utriusque
in futuro carebit. Ambrosius
Mundum quasi fetidum vito.

et quasi inimicum caveo. et quasi
nocivum relinquo. Quorum
esset si fur habito fune
circa collum letus esset.
Sic facit qui de diviciis et
vana gloria nimis gau-
det. Sunt enim divicie
laqui diaboli. ~~[illegible]~~
Qui volunt divites fi-
ri incidunt in laqueum diaboli.
Ber. Sinis hec mi-
nisterium angelorum fu-
ge consolaciones seculi.
et temptacionibus resiste di-
aboli. ¶ Boecius Hec
felicitatis dulcedo. mul-
tis amaritudinibus respersa
est. ~~[illegible]~~ Cave hono-
res quos tenere sine cul-
pa non potest. sublimitas
honorum magnitudo sce-
lerum est. In maiore gra-
du sine dubio maior
pena est. qui minor est
venie proximus est. ¶
Brevis est huius mundi
felicitas. modica est huius mun-
di gloria. caduca et fragilis
est temporalis potencia.
Dic ubi sunt reges. ubi
principes. ubi locupletes
rerum. ubi potentes seculi.
quasi umbra transierunt. velut
somnium evanuerunt.
querunt et non sunt. ¶ Divicie
usque ad periculum ducunt.
multi per opes in discrimen
et in mortem venerunt.
Nunquam mentis requiem
habet qui curis terrenis
se subdit. Qui curis
terrenis se implicat. a dei
amore se separat. ¶ Nemo
potest amplecti dei gratiam
sibi et seculi. Contempne
ergo vivens quod post mor-
tem non potest tenere. Item
de divitibus quere supra.

De contemptu mundi am-
brosius xxiii

Qui vult deum possidere
renunciet mundo ut sit
illi deus beata possessio. ~~[illegible]~~
Homo in christi nomine addi-

sinum consecrabis. quantum
moriuntur mundo. tantum vi-
uit deo. et est christi hostia
O amatores mundi cur
sic mundum amatis.
maior ne esse potest
spes nostra in mundo. quam
ut amici mundi sitis.
ibi quid non fragile ple-
numque periculis. et per hec
pericula perueniunt ad ma-
ius periculum. periunt
hic omnia. et dimittimus
hic vana et in aeterna. Con-
feramus ergo nos ad
solam inquisitionem eorum
que finem non habent. Ecce
mundus transit. et concupis-
centia eius. quid vis ergo
vtrum amare ipsa et tran-
sire intemperanter an christum ama-
re et in eternum viuere. Pro-
spera mundi huius asperi-
tatem veram habent. Iocun-
ditatem falsam. certum
dolorem. incertam volup-
tatem. durum laborem.

tumidam quietem. re-
plenam miserie. et spem
beatitudinis incertam. beda
Princeps mundi est diabolus
qui principatur eis qui
ordine peruerso mundum
potius quam mundi condi-
torem diligunt. Tres sunt hostes
qui contra nos conuiraue-
runt. caro. mundus. di-
abolus. ab his nemo
nunquam inducias nocendi
excorsit. Caro pug-
nat contra nos desi-
deria prauia et delectatio-
nes excitando. Mundus concupiscentiam rerum
et preciosarum nescium
inferendo. Diabolus
stimulo superbie. ire
vel invidie impug-
nando. Qui diligit
mundum. diligit mi-
cum inimicum suum. Ergo
Qui mundus contempnit.
deus diligit.

De amore mundi xxiiii

Amor mundi ad versatur
caritati. Unde Io. Ro-
lite diligere mundum. ne-
que ea que in mundo sunt.
Si quis diligit mun-
dum non est caritas pa-
tris in eo. quia ~~[illegible]~~
omne quod est in mundo. aut
est concupiscentia carnis.
aut concupiscentia oculorum.
aut superbia vite. Ro-
mani. Quod amare mundum
est amare inimicum. Ja-
iii. Nescitis quod amici-
cia huius mundi inimica
est deo. quicumque ergo voluerit
esse amicus huius seculi. in-
imicus dei constituitur. Item
amare mundum est ama-
re proditorem suum. Mun-
dus dicit de nominibus.
quemcumque osculatus fuero te-
nete eum. Item ama-
re mundum est amplecti
in mundum. Aug. Si de-
lectat te mundus spernis esse
in mundo. si iam te non
delectat hoc mundus. iam
tu es mundus. Nichil
ergo. Que habeas cum mundo.
quia qui tetigerit picem
inquinabitur ab ea. Item
amare mundum est amare
periculum suum. Aug. Si
amas mundum absor-
bebit te. ~~Eccl. iii~~
Qui amat periculum peri-
bit in illo. Item amare
mundum est amare locum
tormentorum. Aug. Abite
a te divitiarum onera. inimicula
voluntaria. anxietates
et tedia. Nota ergo breviter
quod amor mundi principium
est omnium malorum. quia dat
hominum occasionem omnium
flagitiorum. Sicut di-
lectio dei fons est omnium vir-
tutum. ita dilectio ipsius mundi
omnium viciorum. Igitur manere

in ~~domo~~ mundo. Et iterum in do-
mo igitur sic cessit. Do-
mus iste mundus in malignitate
positus est. ¶ Bernardus. Domum
mundi et ignis inceptat
astro. Et tu amones ne
ingredi vel cessum ?u-
ri. Si quis amat
mundum in delici-
is quod ideo non videtur.
Et mundus pollutus est.
Unum malum in mundo.
quoniam mundus erat

xxv **De amore sui ipsius**

Omnium malorum causa
radix et fomes est amor
sui. Amor hominis ideo
excecatur ut semetipsum
non videat. ¶ Bernardus. Amor
sui est domus iniquitatis
tempus indicium. Iste amor
iste porta est domus. In-
de amor hominis est amor suus tam sepa-
rat eum a deo. Et si
male amantis corpus
sibi deus. Tunc amans
sui deus. Tunc sibi etiam
iniquum deus. Cum eo appe-
tentem sententiam. Cum

a voluptatibus consuetu-
dinum ~~corporis~~ Cum
amore. Et desiderio carne
in corpus in quantum
facere ~~est~~ Sic ipse
quasi tunc ipse corpori complexi-
onalis eius faciat te
in gaudium inimicis
tuis. Item qui nimis
amat se perdit se. Sicut
quo corrumpitur. Sicut
vestimentum in archa posita
a tinea comeditur. Sic
homines sicut vestimen-
tum veteraverit. Item
perdit se nimis delici-
is se in splendore etc.
Hoc tempore clam inter-
pretatur ~~non~~ ¶ Qui se
amat etiam iterum
in hac vita ne perdat
in futura vita. Qui autem
odit animam suam in hoc
mundo in vitam eternam
custodit eam. Gregorius. Sicut
qui se ipso nimis diligit
sic se ipsum ab ipso amore
decipiendo depaurit.

in putredine nascuntur
putredo est quod porrumpitur.
et in putredinem reuertuntur
Si carni seruis. dabit
tibi momentaneam volup-
tatem. Si mundo. transito-
riam dignitatem. Si dia-
bolo. perpetuam captiuitatem
Si seruis deo. dabit
tibi eternam felicitatem. Quo-
modo in aliud misericors
est qui sibi crudelis est. bene
misericors est qui in se-
ipso incipit. et se diligen-
ter a peccato custodit
Aug. Quid miserius
misero non habenti misericordiam
in seipso. et non deflente
mortem anime. quam sibi fe-
cit se non amando. apud
Xanos non qui patitur
sed qui fecit contumeliam
miser est. De societate vel
amore mulierum xxvi

Familiaritas et socie-
tas mulierum debet esse
molesta omnibus nouentibus
castitatem. et cupientibus
ad arcem diuini amoris

ascendere. Ait. ii. Ioh.
Non potest quis tota mente
contemplari deum. qui frequen-
ter mulierum. Quid tibi
necesse est esse in ista domo
in qua oportet aut vincere. aut per-
ire. Ofera cornuta
mihi quid gladius. quid acuta
lancea quid scutum.
nichil absque fuga mi-
tutum Ioh. Dum mulieres
inspicimus ut luteos
oculos. aut ullos habemus
femina fex sathane. rosa
fetida. dulce venenum
Semper prona rei que pro-
hibetur ei Ioh. Fre-
quens feminarum usus mentem
mollificat et excecat.
sensum ebetat. sapi-
entem esse non patitur. Gre.
Quanto quis magis appe-
titat fauori hominum. tan-
to magis recedit a fa-
uore dei Ps. Cum homi-
nibus placent. i. placere

desiderant confusi sunt.
quia deus spreuit eos
~~Vasilius~~ ab aspectu ne-
fando auerte oculos tu-
os. et ne delecteris in vul-
tibus pulchrarum mulierum.
ne per talem oblectacionem
ultra solues supplicia
memento cui dedicasti
membra tua. et ne commisce-
as ipsa meretricibus. Flecte
amorem tuum ab amore
mulierum. ne te ab amore
dei amor eius excludat.
Non accedas ad mu-
lierum domos. nec velis
cum eis uti longis et oci-
osis fabulis ne uterus-
que meus polluatur. C
Si ad feminarum domos
accesserit in portione cle-
ricus vel monachus. et re-
paciantur huiusmodi introire ad
se statim immutat prisci-
nam dignitatem. et quod deo
polliciti sunt sua voluntate

amittunt. Nec enim poterunt
huiusmodi mansionem in se duo
preparare. sed desolabuntur ut
lignum aridum. Vide
ne te se ducat corporis
pulchritudo. ne decorem
anime amittas. Non in
probo oculo intuearis
mulierum species. ne intret
mors in animam tuam
per fenestras tuas tua
Mulierum carnem omnino
ne velis tangere. ne
per tactum eius inflamentur
cor tuum. et spiritu labarum
in perdicione. Sicut
enim fenum proximum igni
comburitur. ita qui tangit
mulieris carnem non eua-
det sine dampno anime sue.
et licet corpore castus eua-
serit. mente tamen et corde
corruptus absedit. C
Dic mihi quaeso quis
sit profectus anime. amare

pulchritudinem carnis. nonne
sicut fenum cum a furore
estatis percussum fuit
arescit. et paulatim pristi-
num decorem amittit. Et
intervenerit mors tunc
penitus omnis pulchritu-
do deleatur. Cum videris
totum corpus in tumorem
et horrorem versum esse.
nonne intuens horrore
conturis. non claudis
nares, ne sustineas feto-
rem. et tunc recognosces
quod vanitas est quod ante in
anima diligebas. Ubi
sunt blanda verba. ubi sunt
risus. iocus. et in anis letitia
vel luxuria. hec omnia ut flux-
us aque transiunt et numquam
comparebunt. hec est finis
pulchritudinis carnis quam
sic diligis. Reflecte
ergo animum tuum ab obscenis
amoribus. et converte ad splen-
dissimam pulchritudinem

Christi. ut radii fulgoris
eius illustret cor tuum
Hec pulchritudo diligen-
da est. que leticiam spiritua-
lem. pacem. et quietem
animabus solet infundere
Evitemus igitur pulchritudines
perniciosas. ne omnium ma-
lorum genera in nos irro-
gentur. De peccato in generali
gregorius xxvii
Sciremus quoliter
per unumquodque peccatum
vulneratur et fetet anima usque
ad mortem peccato resistere
~~Anselmus~~ Tollerabilius
fetet canis putridus
hominibus. quam anima pec-
catrix deo ~~[illegible]~~ Sicut
omnia medicamenta nil
valent ad sanandum vul-
nus quamdiu ferrum infixum
fuerit in ipsum extrahatur.
ita omnia beneficia ad vitam
nil prosunt nisi peccatum relin-
quatur. ~~Bernardus~~ Vla-
dius receptus est ligna detra-

tor. que crudelior est
lancea quam latus xpi perfos-
sum est. fodit enim hic xpi
latus ex anime. lingua detrac-
toris interficit ipsum de-
tractorem et eum qui audit
si consentit. et illum cui detra-
hitur si percipit. Singulis
membris que iniquitatem
fecerunt sua debetur pro qua-
litate et quantitate commissi
pena. in quo enim membro
creator plus offen-
ditur peccator gravius tor-
quetur. Quantum pos-
sumus delicias mundi.
et ciborum opulentiam fugi-
amus. ne aliquando cruci-
ati in flamma guttam
aque queramus. et nullum
refrigerium obsequamur
omnem blasphemiam lon-
ge fac a te. Superflui
sermones non procedant
de ore tuo. quia pro otiosis
verbis reddituri sumus

rationem in die iudicii
Ne ad maledicendum quemquam
assuescas linguam tuam.
que ad benedicendum et lau-
dandum deum creata est
Phisicus. Mulier est hominis
confusio. insaciabilis bestia.
continua sollicitudo. indesinens
pugna. cotidianum dampnum.
domus tempestatis. casti-
tatis impedimentum. ho-
minis incontinentis navis
fragilis. Femina fallere.
falsa quoque dicere quando cave-
bit. Sexcana piscibus.
et mare fluctibus cum ca-
rebit. femina quem superat
numquam vivit sine pena
Libertate carens vili con-
strictus habena. Heu
nisi mors faciat non
rumpitur ista cathena. Feli-
ces illi quos non capit
ista sagena. Nene pu-
ellarum lacrimis moveare
caveto. Ut flerent ocu-
los erudiere suos.
Ambrosius. Vere servi sunt

nrm sicut sintilla q
mox extinguitur. vn vtrq.
q succendere et non erit
qui extinguat. Ve
qui iustificat impium pro
muneribus. et iustum vita
condempnat. Peccata po
puli mei comedunt
sacerdotes. Ve impio in ma
lum. retribuo. ij. manuum
i. operum eius fiet ei. Fu
gite a facie gladij. vl
tor enim iniquitatis
gladius dei est. Sterne
subter te tinea. et operi
mentum tuum erunt vermes. De decimis da
ndis. Anno xxviij.

Hec est dni iustissima
dandi consuetudo. ut
si tu illi decimam non de
deris. tu ad decimam re
portaberis. i. demonibus. qui
sunt decima pars angelorum
associaberis. Da
bis inquit impio dyabolo
quod non vis dare deo
Si decimam dederis
non solum habundanciam

fructuum recipies. sed etiam
sanitatem anime et corporis
consequeris. quia decimas
dando. et terrena celestia
poteris promereri. quia
dominus qui dignatur totum
dare. decimas a nobis
dignatus est recipere. Ille
de homo quod creatura
decima inter intellectuales
creaturas est homo. quia
angeli in novem ordi
nibus sunt constituti. de
cimus autem ordo est hominum.
et ideo debet homo decimam
solvere. ut ruinam angelorum
valeat supplere. Cum
decimas dare noluerint
res inadunt. iuste
ergo proprias perdunt. Ieremie
Quia non dedistis de
cimas. id circo in penuria.
et fame maledicti estis.
quia dum deo et proximis
parva subtrahitis. ubertatem
frugum vestrarum perditis
Sciatis vos ideo perdidisse
habundanciam frugum.

Nota

quia fraudastis me p-
te mea. Moneo ergo ut
detur mihi mea. et ego restitu-
am vobis vestra. De
gratia dei ber. xxxv

Quibus anime gratia dei
est dulcissimus suave.
et omnem habens in se suavi-
tatem. non tantum delectat.
sed reficit et medetur. Dominus
anima querens deum. ne
magnum bonum in mag-
num scilicet detorqueat malum.
noverit se preventam in illo
et ante quesitam. quam quere-
tem. Nam vere et absque
dubio eo quisque pessimus
quo optimus est. si hoc ipsum
quo optimus est asscribat
scilicet nempe pessimum hoc. Et
si dicat quis abst.
agnosco gratia dei sine id.
quod sine studeat autem capta-
re gloriam pro gratia quam
accepit. nonne fur est et
latro. Gratia me reddit
mihi iustificatum gratis. et sic

liberatum a servitute peccati.
Sciat quisque absque gratia
nec ad cogitandum bonum
sufficere cor humanum. sed
sufficientiam ipsius ex deo
esse. Non ii sufficientes
sumus vel cogitare ad
a nobis quasi ex nobis. nisi
ipse dedit nobis qui dat
omnibus affluenter. Si
vis habere gratiam in bene
agendo. debes habere promp-
tam devotionem. In veri-
tate didici nil eo effi-
cax esse ad gratiam prome-
rendam. quam si omni tempore
coram deo inveniaris
non altum sapere sed timere.
Ratio duplex est gratia dei. scilicet
operans qui facit ho-
minem bonum velle. et
cooperans qui facit
bonum perficere. Dominus
pro quinque causis gratiam suam
subtrahit. Re scilicet gratia
assiduitate vilescat.

Ne mens densu ius sup-
biat. ut cum maiori de-
siderio queratur. recupera-
ta diligencius custodi-
atur. quanta ea est cul-
pa venialis ut ia cancius
caveatur. Anus Talis est
gratia spiritus sancti. ut si in cor-
de tristicia invenit.
iam consumit et dissolvit.
si timorem abicit. et de-
siderium eternorum bono-
rum facit. Anus Deus
bonus nullo indigens
bono. ipse est summum bo-
num. ut ergo simus boni
deo indigemus. quia
ab eo est omne bonum. Con-
stat ergo. quia si ipse
est beatitudo nostra. nil erit
recedenti ab ipso nisi
miseria. Gratia dei
velut pluvia est. vas
vero gratie humilitas. et se-
cundum amplitudinem humili-
tatis gratia confertur humi-
libus. Magna lauda-

bilis gratia tua deus. cum
non essem me fecisti.
cum essem gratiam dedisti.
cum peccassem ignovisti.
conversum iniustificasti.
perseverantem coronasti.
Quid ergo retribuam domino
pro omnibus que retribuit
mihi. Ego sum via redu-
cens errantes. Ve-
ritas illuminans ig-
norantes. Vita vivi-
ficans morientes. Sic
ille predicat. nec ille credit
sine gratia dei. De nomine domini beati xxx.

O dulce nomen Ihesus
sub quo nemini est
desperandum. Ipse enim
ihesus dulcis est in nomine.
dulcis in opere. dulcis
in facie. dulcissimus
apparebit in divinitatis
visione. Vere dulcis
est in nomine. Dulce enim
nomen ihesus. Consecratum
est ab eterno. nunciatum ab
angelo. prophetatum sanctorum

eo. quia non confundetur in eternum
Item in iudicio dili-
gentibus ut a dextris
collocentur. ut sue di-
uinitatis visione perpe-
tuo sacientur. O bone ihesu
more tuo. et dulcis su-
per cibum. loqui de te
plena refectio. noscere de
te summa solacio. adhere-
re tibi uita eterna. separa-
ri a te mors perpetua. Ho-
nomen ihesus est medi-
cina infirmorum. solacium
peccatorum. confusio demonum.
salus fidelium. et premi-
um beatorum. Nota ihesus
est mel in ore de se loqui-
tur. iubilus in corde in
corde se diligentium. sa-
lus in anima et corpore iuste
viuentium. Pulchre ergo ihesus
saluator interpretatur
per ipsum. ii. mundus triplici-
ter saluatur. Ihesus itaque mundum
a malo liberat. in bono
conformat. et ad eternum bo-
num nos portat. Ihesus
a malo preterito mundum

in mundum mundat. a pecca-
torum spurcitiis in
suo sanguine abluendo
a malo presenti liberat.
a demoniorum insidiis. a
periculorum angustiis pro-
tegendo. a malo futuro
saluat. a penis perpetuis
erudiendo. Item ihesus
mundum in bono confortat.
bonam voluntatem inspi-
rando. et gratiam largiendo
Ihesus ad eternum bonum
mundum portat. ad gau-
dia producendo. et pro singu-
lis bonis operibus premia
tribuendo. Dignum ergo et
iustum est quod ab omni
mundo Ihesus honoretur
ei seruiendo. et nomen eius
sanctificetur. semper gratias re-
ferendo. ~~[illegible]~~ Ihesus
redemptor perditorum.
saluator redemptorum. spes
et dulce solacium deso-
latorum. fortitudo labora-
ntium. corona triumphantium.
sua merces et letitia omnium

civium superiorum. ubi
rivus fons omnium virtutum.
et gratiarum complecio omnium
desideriorum et deliciarum

De amore dei. Anno xxxi

Amor qui semper ardes
et nunquam extingueris.
caritas deus meus accende
me. Quis mihi dabit
ut venias in cor meum
et inebries id est obliviscar
mala mea et unum
bonum meum amplectar
te. Scio domine quod male
mihi est sine te et omnis co-
pia que deus meus non est
egestas est. Cum in hesero
tibi exiens me omnino nusquam
erit labor et dolor. Sed
viva erit vita mea tota
plena est. nunc autem quia
tui plenus non sum. oneri
mihi sum. Amore dei nil
suavius nil sublimius nil
utilius nil iocundius. Quanto
nunc amor dei fuit fer-
ventior. tanto eius visio
erit clarior et suavior.
Et quanto nunc eum
desideratus ardentius
tanto eum intuebimur
clarius. Quanto deum quis
ardentius amat. tanto
melior efficitur. Solus
sine molestia amatur.
cum iocunditate amplec-
titur. cum securitate desi-
deratur. Qui amat
non laborat. vis non
sentire laborem. cogita
mercedem. quicquid difficile
est in precepto leve erit
amanti. Heu mihi heu
anime mee quid faciam quo
vadam. ubi te quaeram
ut in veniam. recessisti
consolator vite mee
nec valedixisti mihi quem
interrogabo. quis a-
nunciabit dilecto meo
quia amore langueo.
renuit consolari anima
mea nisi de te. dul-
cedo mea. O bone
ihesu quomodo diligis
diligentes te qui

profundis oleo unde cruci-
figentes te. Eligat
homo magis deo dilecto
mori. quam eo offenso
vivere. Hugo de sancto victore
Attende anima mea quod
xpus te fecit cum non eras.
et redemit cum perieras.
magna tibi contulit quibus
dignus non fueras. pro
te dira sustinuit quod
non merueras. ut enim
te leuaret illic vnde te
ceciderat ipse descendere
dignatus est. Huc ubi ia
cueras. et ut tibi iuste
redderetur quod perdideras.
ipse dignatus est pro te pa-
ti quod tollerabas. C
Hugo. xpus descendit.
suscepit. sustinuit.
vicit. et restauravit.
Descendit xpus ad hu-
manitatem. suscepit mor-
talitatem. sustinuit pas-
sionem. vicit mortem.
et restauravit hominem.
Ecce anima mea obstu-
pesce tanta miracula.

tanta beneficia a xpo tibi exhibi-
ta. Hugo Anima mea
cogita quantum xpus dili-
git te. qui tanta facere
dignatus est pro te. Pulchra
et munda facta fuerunt eius
munere. feda facta es tua
iniquitate. sed iterum munda
facta es et formosa eius pi-
etate. cooperante tamen homo
scilicet caritate. Olim tamen cum
non esses xpus dilexit te ut
conderet. postea cum esses fe-
da dilexit te ut pul-
chram faceret. et ut osten-
deret tibi quantum te dilige-
ret. non nisi in cruce mo-
riendo a morte libera-
re voluit ut non tantum pie-
tatis impenderet benefi-
cium. verum etiam caritatis
monstraret affectum. Nunc
autem tam sincera cari-
tate te diligit. ac si
semper cum eo perstitisses. nec
exprobrat reatum. nec im-
properat tibi beneficium. et si de
inceps fideliter cum eo in

suo amore et servicio perseve-
rare volueris. maiora pri-
oribus se daturum promittit.
Hugo. Nunquam tam bene
dilectionem dei erga me
agnoscerem si vitantis peri-
culis eam expertus non fu-
issem. Nulla dilectio ma-
ior. nullus amor since-
rior. nec caritas sanctior.
nullus affectus ardentior.
mortuus est pro me Christus innocens
nec in me quod amaret
inveniens. Quid ergo domine
tantum dilexisti in me ut
moreris pro me. quid in me in-
venisti pro quo tanta et
tam dura sustinere volu-
isti. Adeo recesseras et in
peccatis tuis venundata e-
ras. Venit ille in mundum pro
te ut redimeret te. et tantum
dilexit te et sanguinis
sui pretium daret pro te. ta-
liquam pacto te reduxit
de exilio. et redemit te
de demonis servicio. De
amore dei etc.

Amor dei numquam est ocio-
sus. operatur ii. magna
si est. si vero operari renuit
amor non est. Quantumcumque
est cum Christo patitur. tantum amat
si ii. amas patris. si de-
sistis amare. desistis
tollerare. Tanto friges-
cit quis acutis secu-
li. quanto surgit ardentius
in amore dei. Ille apud
[illegible] deum magis in amore
proficit. qui ad eius amo-
rem plurimos trahit.
Cum mente integra deum
desiderat. profecto iam
habet quod amat. Ve mi-
sere anime que Christum non que-
rit nec amat. arida
manet et misera perdit
quod vivit qui deum non
diligit. Anima que
deum non querit nec diligit
mundum diligit. peccatis
servit. vivit et subiecta
est. numquam est quieta. nun-
quam secura. Vete

deum diligimus si man-
data eius servamus. Vere
diligimus si a nostris nos
voluptatibus coartamus
Aug. Illi deum diligunt
qui non aliud quam unde
nomen eius honoretur
exercent. Non discer-
nuntur filii dei a filiis
diaboli nisi caritate.
qui habent caritatem sunt
ex deo. qui non habent
non sunt ex deo. ha-
be sapientiam et quicquid bo-
ni vel virtutis habere vo-
luerit habe. nisi caritatem
habeas nichil tibi pro-
dest. alia si non ha-
beas hanc habe. et
implesti legem. Totum
deum diligas debes
ex dilectione legis ostende
Ambrosius. Vere
diligit qui sine tristi-
cia vel timore volun-
tario potius studio
quam coacto precepta

servat. Crisostomus. Cogor-
rationibus multis deum
diligere. a quo me videro
omnia in pignus dilectionis
accepisse. dedit esse. de-
dit vivere. dedit corpus
cum sensibus. animam cum
viribus. dona cum sacramentis.
virtutes cum incrementis.
mundum cum contentis. fi-
lium cum tormentis. spiritum
sanctum cum donis. Re-
mo amatorum carna-
lium. et si sit supra modum
insaniens ita in ar-
descere potest in amore di-
lecte sue sicut deus ar-
det in amore animarum
nostrarum. Nota homo debet
diligere deum et sequi in
quatuor modis. Primo
ut voluntatem dei dili-
genter inquirat. Secundo
ut suam voluntatem
divini voluntati conformet.
Tertio ut suam volun-

diuine voluntati contraria fu-
isse semper doleat. Quarto
ut diuine voluntati semper obe-
dire proponat. Gre. Nichil
est carius vel preciosius deo
virtute dilectionis. nichil est de-
siderabilius dialo. extinc-
tione caritatis. Dilectio
dei est omnia commoda et
incommoda postponere causa
fruendi deo. Aug. Mi-
ser ego quantum debeam di-
ligere deum qui me fecit
cum non eram. ad viam
vite reduxit cum perieram.
non lapidem vel ymmem sed
hominem me creauit. non
iudeum vel paganum sed
christianum. dedit mihi viuere.
sentire. discernere. ad ydolo
et inferno suo sanguine
me liberauit. ad eterna
gaudia me vocauit. et se
ipsum si ei adhesero in
premium repromisit. De
amore dei bei.

Vide mihi omnino amandus est per quem sum vi-
uo et sapio. Si ingratus
sum et indignus sum.
Frustra ad audiendum
legendum ne amoris
carmen qui non amat
accedit. quia omnino non
potest capere ignitum elo-
quium frigidum pectus.
Quomodo ii. grece loquen-
tem non intelligit
qui gretum non nouit
nec latine loquentem qui
latinum non est. et ita de
ceteris. sic ligna amo-
ris ei qui non amat
barbara erit. erit enim
sicut es sonans
aut cimbalum tinniens.
Exigit deus timeri
ut dominus. honorari ut
pater. et ut sponsus ama-
ri. quid in hiis prestat
quid eminet. nempe amor.
absque amore timor

penam habet. et honor non habet
gratiam. Et qui de amore
non venit. honor non
honor sed adulacio est. Et
quidem soli deo honor
et gloria. sed horum accep-
tabit. neutrum deus. si
melle amoris condita
non fuerint. Super omnia
reddit amabilem te mihi
Jhesu bone calix quem bibisti
opus nostre redempcionis
Dulcis est deus. et dulci-
ter diligi debet. quia multitudinem
dulcedinis sue diligen-
tibus se non cessat ministra-
re. Vis scire quare de-
um ardenter non diligis.
quia bonitatem eius non
agnoscis. quanto ergo in
cognicione bonitatis eius
ascendis. tanto in amorem
eius inardescis. Cum ~~[illegible]~~
recti sunt corde super omnia
te diligunt. nec recti esse
possunt. qui amori tuo
ad preponunt. qui dum terre-
na querunt curvi sunt. qui
vero celestia appetunt recti
sunt. O bone Jhesu amor
tuus non est ociosus. qui
te diligunt non tepescunt.
meditacio tua super mel
est dulcis. loqui de te
plena refletio. noscere te
perfecta consolacio. adherere
tibi vita eterna est. recedere
a te mors est perpetua.
Non deduci mundi fal-
laciis. non abduci car-
nis blandiciis. non frangi
per impacienciam in ad-
versis. hec est toto corde.
tota anima. tota mente diligere
deum. Si naturaliter amat
filius patrem a quo habet partem
sui corporis. quanto ma-
gis amare debet deum qui
corpus et animam ex nichi-
lo fecit. et sanguine proprio
redemit. Nimis mi-
sera res est discere a deo

sis dimitte amorem
creature et inherere illi.
evelle cor tuum ab a-
more creature ut in
hereas creatori. Te-
nete dilectionem dei. ut
quomodo deus est eternus.
ita et nos secum leti et
quieti maneamus in eternum
Immensus es domine bone
ihesu. et sine mensura debes
amari. et laudari ab hijs
quos tu pretioso sanguine
redemisti. Dilige do-
minum deum tuum. ex toto
corde tuo. quia creator
tuus est. ex totis viribus.
quia redemptor est. ex toto
anima. quia eternus remu-
nerator est. De sequela dei

xxiij. O anima sola esto
ut soli domino servi-
as. te ipsum ei custodi-
as quem ex omnibus ele-
gisti. fuge publicum.

recede ab inimicis et in
inimicis. et ab hijs qui te
administrant. an nescis
verecundum te habere spon-
sum. qui nequaquam
suam te indulget pre-
sentiam presentibus ceteris
Sede ergo solitaria sicut
turtur. nichil tibi cum tur-
bis. superne honores.
et esto mortua mundo
propter deum. et nulli placere
studeas nisi soli deo.
quia tale summum est bo-
num. quod nulli bene est sine
ipso. Dignus plane
est morte qui tibi domine
ihesu recusat vivere. et
mortuus est. et qui tibi non
sapit decipit. et qui
curat esse nisi propter te. pro
nichilo est et nichil est
Per te ipsum deus fecisti
omnia et qui est esse vult

s. et non t. nichil esse maior
inter omnia. Utinam sape-
res que dei sunt. Intel-
ligeres que mundi. Pro vi-
deres que inferni sunt.
Profecto inferna horreres su-
perna peteres. Que mundi sunt
contempneres. Quomodo
te bone Ihesu inter cognatos
et notos meos in-
veniam. Qui inter tuos mi-
nime es inventus. Quomodo
inveniam te in gaudio.
Quem mater dolens vix
invenit. Ang. Te nemo
amittit domine nisi qui te
dimittit. De desiderio
ad deum bernardus xxxiii.

O consolator dilecte ve-
niat oro tempus ut
quod nunc credo oculis as-
piciam. Quod nunc a longe
saluto apprehendam. Quod de-
sidero amplectar. Et in
amoris tui abisso totus
absorbeat. Ang. Cum
venies consolator meus

quem desiderio. O si quando vide-
bo gaudium meum quod de-
sidero. O si saciabor
cum apparuerit gloria quam
esurio. O si inebria-
bor ab uberibus divini-
tatis tue que suspiro. O si
potabis me delectabi-
li voluptate tua quam
sitio. Bernardus. Deus dum
queritur et desideratur oc-
cultat se et manifestatur
occultat se ut arden-
cius queratur et quesitus
cum gaudio inveniatur.
Inventus sollicite te-
neatur et tentus non di-
mittatur donec in amo-
ris sui cubiculum man-
sionem futurus introdu-
catur. Ang. Deus est
finis nostrorum desideri-
orum qui sine fine
videbitur sine fastidio
amabitur sine dolore
laudabitur. Tantus
ergo debet esse in hac vita

amor et desiderium pro-
veniendi ad id. ad quod factus
es. et dolor quod in nondum
es. et timor ne non per-
venias ut nulla leti-
ciam sentire debeas.
nisi de hijs qui dant tibi
amorem. aut spem pro-
veniendi ad id quod amas
Ber. Si xpm videre
desideras sicut est.
vide eum sicut pro te
factus est. Nunquid enim
socium passionis pa-
ciet. a communione glorie co-
hercei. quia simpati-
mur. et consurgabimus
Cum vitam eternam peti-
mus et non iam fruentur
desideramus. clamamus
et non exaudiemur.

De gratiarum actione xxxiiii.

Dignum est semper deo gratias
agere quia nun-
quam cessat benefacere. Igitur
ad gratiarum actionem al-
licit nos scriptura ...

Agamus fratres gratias sancto-
ri. benefactori. redemptori.
remunerationi nostro. fecit
te deus tuus fecit tam
multa te factus est ipse
tecum carne una. te
quoque faciet secum spiritum
unum. Disce in referendo
gratiam non esse tardius
aut segnius. Disce ad
singula dona gratias
agere. Diligenter conside-
ra quae tibi apponuntur. ut nulla
dei dona debita gratia-
rum actione frustrentur.
Col. iii. Omne quodcumque
facitis in verbo. aut in opere.
omnia in nomine domini nostri
Jhesu xpi facite. gratias
agentes deo et
patri ~~[illegible]~~ Quid
melius animo gerimus ore
promamus. calamo scribamus.
quam deo gratias.
hoc nec dici brevius. nec

audi' lectio. nec agi fruc-
tuosius pt. Ve tacentibus
de deo quia loquaces muti
sunt. cum loquela dedit eis
in laudem dei. ecc. Ieron.
Felix lingua que non novit
nisi de divinis texere sermo-
nem. Mirum est quod homo
semper deum non laudat. quia
quelibet creatura ad deum
laudandum semper invitat. non
est dignus dandis. qui
non agit gratias de da-
tis. Ber. Ingratitudo
est ventus vires. qui siccat
sicut fontem pietatis. rorem
mine fontem gratie. Tribus
modis benedicimus deum. s.
benevivendo. preceptis eius
obediendo. et gratias ei
reddendo. Similiter tribus
modis benedicimur a deo. s.
gratiam infundendo. pecca-
ta remittendo. et vitam
perpetuam conferendo. Ere-
nemo in hoc vite itinere
corpeat. ne in patria lo-

cum perdat. Dei recordatione
miseriarum et beneficiorum
dei Bernar. xxxv

Recordemur miseriarum
dei ut sic accendamur
in amorem eius. revocemus
ad memoriam bona que nobis
tribuit. Cuius in periculis
sepe constitutos clementer
eripuit. nec umquam peccatis
nostris vinci potuit. ob-
litos sui de se amovit.
aversos a se revocavit. ve-
nientes ad se benigne
suscepit. Penitentibus
indulsit. Perseverantes
custodit. stantes tenuit.
lapsos erexit. malas
delectationes in amaritu-
dine convertit. et rursus
salubriter amaritatis con-
solationes tribuit. Tri-
bulatione purgatis quie-
tem et pacem restituit.
qui nec umquam defuit pec-
cantibus nec corrigere.
nec iustis nec custodire.
Recogitemus quanta bona

fecit deus nobis non
rogantibus nec desiderantibus. immo recusantibus.
et quam multa peccata dimisit
nobis. et aquatis periculis
nos liberavit liberator
deus. Quam magna
pietas. quam ingratos et
in multis contrarios a tot peccatis
nos liberavit gratia
dei in que cadere potuimus.
sicut in alia multa incidimus. Idcirco sicut nullum
est momentum quo non
utimur dei pietate. et nunc
sic nullum debet esse momentum
quo eum presentem non
habeamus in mero. De iusticia et severitate Augustinus
xxxvi
Omnipotens cum misericors
et iustus sit ex misericordia pen-
tenti ignoscit. ex iusticia
vero peccatum impunitum non dimittit. aut
enim homo punit. aut deus
punit. Ad magnam
iusticiam iudicantis pertinet

ut numquam careant sup-
plicio. qui dum vivere-
nt numquam carnerent
peccato. Quanto paciens
est deus in sustinendo de-
licta nostra. tantum seve-
rus erit discutiendis
actibus nostris. Ut se-
curi simus in die iudi-
cii. et pervenimus ad
diem glorie. cito surga-
mus in die gratie. surga-
mus et ad deum redeamus
a quo peccando recessi-
mus. ibi esse nostrum non
habebit mortem. ibi velle
nostrum non habebit erro-
rem. surgamus in quam
in die. Ne conquerantur illud.
Ier. ve. vobis quia
inclinavit dies. Gre
Terribilem iudicem
venientem considera. et
eius adventum nunc tua
conscientia contremescat. ne
cum timeas. quando co-
ram eo celum et terra

corrodet. ibi erit sine fi-
ne. sine spe veniae et mi-
nus. Omnia vero gehenne suppli-
cia superabit deum non
videre et bonis carere que in
potestate habuisti. optime si-
vis omnes malas cogi-
tationes a corde expellere.
hec sepe cogita. Jeronimus
Heu quo fugiet peccator
in die iudicii. superius erit
iudex iustus iratus. Infe-
rius patens infernus. a
dextris peccata accusantia
a sinistris innumerabilia
demonia ad supplicia
trahentia. exterius totus mundus
ardens. Interius conscientia re-
mordens. peccator. Sic
deprehensus in quam partem se
premet. latere erit impos-
sibile. apparere intollerabile.
sive comedam. sive bibam.
sive aliud faciam. semper
vox illa videtur insonare
in auribus meis. surgi-
te mortui et venite ad
iudicium. Quotiens die

iudicii cogito. toto cor-
de et corpore contremisco
Ber. Cognoscetur dominus
iudicia faciens. et nunc in
iniuriam patiens ignoratur.
Jo. Videbunt in quem transfi-
xerunt. Item Ieronimus. Attende
de homo quid de te erit in
die iudicii quando contra te loquitur
conscientia. Te accusabunt ele-
menta. Contra te portabitur
crux intestinorum. Clavi et
vulnera Christi de te conquerentur.
Tunc dicit demones. Iuste iudex da nobis
eos per culpam. qui tui
noluerunt esse penitentiam
vel obedientiam. Ad hanc vo-
cem angeli contremiscent.
ego dum hec cogito cor-
palpitat. manus tremunt.
oculi hument. corpus to-
tum trepidat. Anselmus
Lignum aridum
et inutile eternis ignibus
dignum quid respondebis in
illa die cum exigitur

eius. nec pene locus. nec satis
facionis tempus. Gerun
Veniet dies in qua
plus valebunt corda
quam ascuta nec conscientia
bona quam marsubia plena.
Jeronimus. Illic elingues et
miti feliciores loquaci-
bus erunt. pastores
phisicis. rustici regibus.
ebetes argutis prefe-
rendi erunt. Unde psalmus
Omnis iniquitas opila-
bit os suum. i. claudet
Nota adam pro vitio
morsus pomi centum annis
penituit. et quamvis nullibus
annorum in fine fuit. quid
ergo de nobis erit. Gre-
mento quid erit de te in
die iudicii ubi conscientia ar-
guet te. Elementa clama-
bunt contra te. crux et clavi
aderunt intestinorum contra
te. vulnera et sanguinis Christi
conqueretur de te. Tunc dicit

dicitur. O iuste iudex
da mihi istos in penam
quia tui noluerunt esse per
penitentiam. Ysaias. Versetur
ante oculos tuos iudex
futuri iudicii. proinde
quo postmodum eris pas-
surus futuram dei sententiam
cogita. et hanc sit te
formida. In ezechiele
hec dicit dominus. Nunc
venit finis super te. et
emittam furoris furo-
rem meum in te. et po-
nam contra te omnes ab-
hominationes tuas. et non
parcet oculis meis super
te. et non miserebor. sed
vias tuas ponam super
te. Afflictio venit tempus.
Prope est dies occisionis
Effundam iram meam
super te. et complebo furo-
rem in te. et iudicabo
te iuxta vias tuas. et
imponam tibi omnia scelera
tua et non parcam neque

miserebor. Sed vias tuas
imponam tibi. et scies quia
ego dominus sum percutiens
Quia superastis gentes
et non in preceptis meis
ambulastis. Ideo ipse ego
faciam in medio iudicia
in oculis gentium Be-
da Sicut dominata est
homini concupiscentia mundi
temporalis. sic dominabitur ei
centuplum pena perpe-
tua. ut est fletus et stridor
dentium sine fine penarum
Gre Veniet di-
es iudicii in quo virtus
nostra et malorum nequicia
manifestabitur. ubi reve-
labitur deus occulta cor-
dium. et reddet unicuique
secundum opus suum Cogita-
da est dies iudicii. nam
ex eius oblivione multa
mala proveniunt ~~[illegible]~~
homini. Ps Inquinate sunt
vie eius in omni tempore. et sub-
ditur causa Auferuntur iudi-
cia tua a facie eius Pro-

ii. xxxiiii Viri iniqui
non cogitaverunt iu-
dicium. Qui requirunt
dominum animadvertunt omnia
~~Prov. xviii~~ Ante iudi-
cium interroga te ipsum
~~Gre~~ Illum diem
fratres karissimi. Ante oculos
ponite. et quid quid modo
gravem cernimus in eius compa-
ratione leviatur Aug Bene
unusquisque de die no-
vissimo formidare
debet. quia unusquisque
qualis eum invenerit
suis novissimus dies
cum de mundo egreditur.
talis in die novissimo
iudicatur. De timore di
Augustinus xxxvii
Ubi timor dei ibi
salus Timor
presens securitatem
generat sempiternam Ps
Oculi domini super timentes
eum etc. ~~Eccl. i.~~ Timen-
ti dominum bene erit. et in
diebus consummationis

benedicere. Cum tunc de-
um faciet bona. Aug.
In vanum dei misericordiam spe-
rat. qui eius iusticiam
non formidat. Bas.
Memento te sub dei conspectu
stare qui occulta cor-
dis prospicit. et abscon-
dita novit. Gre. Quan-
tum timebit peccator nisi
videbit iudicem ira-
tum super se. Infernum ap-
ertum subter se. totum mun-
dum ardentem circa se. con-
sciencia accusante. Intra
se. i. fiet peccatorum mu-
dacio. bonorum operum que
facere debuit et non fecit
exprobracio. terribilis cor-
ram sine prolacio. s. Ite ma-
ledicti in ignem etc. Ysidorus
Quid faciam dum venerit
super me formido contremen-
di iudicii. quid respondebo
cum ante tribunal iudicii
fuero presentatus. Ve super
illum diem quem mundum
intrat. Ve super illum diem

quem peccatum ut non illuxisset
illum. melius illum esset si
non fuissem natus quam
eternos pati cruciatus.
Timor domini hominem
semper emendat. timor
domini semper expellit
peccatum. ubi vero timor
non est. i. dissolucio
vite est. ubi timor non
est. ibi scelerum habundancia
et perdicio est. Si deus in-
iquitatis nostre recorda-
tus fuerit quis sustine-
bit. quis vero tam iustus
qui se audeat dicere
se esse sine peccato. Quis
presumat coram deo de
iusticia. nullus enim hominum
absque peccato nisi mundus
a delicto. Age ergo quod
equum est. propone ut ulterius
non pecces. Cave
culpas tuas iterate. in-
cinis est penitencia quem se-
quens coinquinat culpa.
vulnus iteratum ~~iteratum~~ car-
dius sanatur. ~~Petrus~~

tes infernus in quo est ignis
inuitabilis. Ad dextris
peccata accusantia. A sinis-
tris demonia ad tormen-
ta trahentia. Heu tormen-
ta sine intervallo. Sine tempera-
mento. Sine termino. Nunc ergo
homo considera cum peccator
intrat periculis fuerit
ex omni parte deprehensus.
in quam partem se premet
a quo fugiet. Circule la-
tere. fugere. aut resistere erit
impossibile. apparere intol-
lerabile. atque iusticie non po-
terit pro se aut pro alio ren-
dere. quia omnis iniquitas
opilabit os suum. i. claudet
ps. De mansue-
tudine et misericordia dei in peni-
tentes ber. xxxviii.

Quo sunt ingenite
Iudeo mansuetudinis
argumenta. quia et patienter
expectat delinquentes. et
clementer recipit penitentes.
Gemma dulcedo
domini ihesu exuberat in
peccatore. scilicet longanimi-
tas in expectando. et in
donando facilitas. Ad-
hoc siquidem sui suspen-
dit sententiam ultionis ac con-
tempnente. ut quantum ex-
hibeat gratiam remissio-
nis in penitente. Suf-
ficit michi ad omnem iusti-
ciam solum habere propicium
cui soli peccavi. Omne
quod ipse michi non imputare
decreverit sic est quasi
fuerit. Quam dives
es in misericordia. quam magni-
ficus in iusticia. et in gratia
quam vivificus domine
deus noster. Non est qui
similis sit tibi numerator
equissime. pussime
liberator. gratis re-
spicis humiles. iuste iu-
dicas innocentes. mi-
sericorditer salvas etiam
peccatores. O quam
multus es ad ignoscen-
dum. O quam magna
multitudo dulcedinis
tui domine. O quam firmata
est super impios misericordia tua

et videre quam suavis est
crux sunt in nobis
misericordie dei si nostram consideremus miseriam. propterea
qui prudentes sunt non
operiunt vulnera sua sed
detegunt. et confitentur domino
quoniam bonus. quoniam in seculum
misericordia eius. O bone ihesu
nisi misericors fueris solus
in regno celorum manebis. ¶ Omnium rerum domine
omnia possibilia sunt tibi.
preter hoc solum te non suscipere peccatorem cum se converterit a te. ¶ O veneranda dei pietas. peccamus et percit. delinquimus
et ignoscit. offendimus
et adhuc placatus existit.
O qualis et quanta est misericordia
dei nostri ihesu christi qui
non minus diligit conversum a peccato. quam eum qui
peccati maculas nunquam
contraxit. habemus deum
nostrum pium ex misericordia. lar-

gissimum per gratiarum
dona. quis ab eo dubitat postulare. qui
si non petatur offenditur.
Multi et magni sunt
domine languores
mei. sed amplior est misericordia
tua. ¶ Quid penitenti
non ignoscitur. cum effusus
christi sanguis ignoscitur.
Considerate et videte
quia pro captivis valde
fidelis liberator se ipsum
posuit. et velud sponsor
pro homine manus suas in
cruce extendit. Unde
gratiam fidelissimi tui
s. christi ne obliviscaris.
dedit ii. pro te animam
suam. ¶ Quicumque ergo
necessitas cogit. ad penitentiam. nec quantitas
criminis. nec brevitas
temporis. nec hore extremitas si pura fuerit
voluntatum mutatio. excludit avenia. sed in
amplissimos sinus

ad misericordiam dei sicut sin-
tilla in medio maris. Que
potuit maior misericordia dei
erga nos esse quam creatu-
ri creatorem humiliari exal-
tatorem. servire dominatorem.
vendi i. deptorem. ligari
liberatorem. vulnerari sa-
natorem. mori vivifica-
torem. ~~Ecce ipse sit mag~~
Deus invite et cum mag-
no dolore cogitur pec-
catores dampnare. non
enim sic dolet quod ab eis
effunditur. sed quia violen-
ter aliquem perdere cogitur.
qui quantum in se est vult
omnes salvare ~~vij dicit~~
~~in psalmo~~ Heu consolabor
super hostibus meis et vin-
dicabor ~~Unus~~ Cur
dubitas quod xpc dabit
tibi bona sua qui non dedig-
natus est pati mala tua.
i. peccata. vel vij defectus s.
fames. sitis. frigus. et estus.
labor. dolor. et mors.

Misericordia est aliene miserie in
nostro corde compassio. quia
utique si possemus subve-
nire proximo compellimur.
Nolle misereri est cum in-
fimis hostibus consortium. C
Unus Tante pietatis
est dominus ihesus ut ipsi inde
donasset veniam si xpi
exspectasset misericordiam. ~~Beda~~
Dominus noster per omnia me-
mor nostre salutis. non
solum homo fieri cum deus
esset. sed etiam cum dives
esset pauper fieri dignatus
est pro nobis ut nos
sua paupertate simul et
humilitate divitiarum et di-
vinitatis sue donaret
esse participes Gregorius
Nemo de immanitate
iniquitatum suarum desperet.
quia opus deus sicut
perseverantibus in pravitate
districtus. ita conversis miseri-
cors

z ꝑ plus. Apud mise-
ricordem iudicem nemo
dubitet veniam consequi
quia ipsum peccatorem iusti-
ficare desiderat qui peccatores
redimere venit ~~Job~~ Re-
cordare obsecro te quis
umquam innocens periit
aut quando recti deleti sunt.
~~Aug~~ Nemo dubitet
veniam consequi quia nullum
peccatorem despiciat qui
peccatores redimere venit
~~Bern~~ Maior est misericordia
dei quam omnibus iniquitas
Ber Dulce clementiam
dei nullum ipse plus co-
gnoscat. sed si ipsi vices
quamprimum auctor est pene
~~Aug~~ Nemo de dei pie-
tate diffidat Si quid
in cruce X. desiderat
plus veniam dare quam
tu accipere. quia plus
cruciat eum confessio
miseri. quam ipsum miseria

misericordia sua. Crisostomus
Et si plures vel longiore al-
io dimidia venia magis
vel atque similiter bonum
z. Seneca in eius pro-
oem sperans sollicitus
quia non potest superna falli-
potentia superni benignitas
fatigari ~~ysidorus~~ Deus
qui nos malos tolle-
rat. non est dubium quin
quos eligit ignorat
~~Crisostomus super mattheum~~ Cle-
ius in vitam compellit penitentia
torie dampnatie. non enim
sic dolet quia ipse ab-
eis offendebatur. sed quia
conversum pro aliquo
qui omnes cupit sal-
vare Deus gaudet non
de suo lucro sed de vita sa-
lute. et tanto non de sua
iniuria sed de perditione ma-
~~Innocentius~~ Verum est quod
gratia misericordie dampnatos
et penitentes nunc non suffi-
cit ad satisfaciendum. sed si

e similis dolor nr sicut
dolor meus ¶ Gregorius
Nichil dulcius in pressura
tribulacionis quam memoria
dominice passionis quam
enim asperitatem formi-
dabit fugus si mihi eius
occurrerit quod filii dei
passione sit redemptus
Si passio xpi ad memo-
riam reducitur nichil a
deo grave quod non equo
animo tolleretur Augustinus Quantum
cumque proprietas nobis pu-
tis temporis tribulacio prima
pertinet si recordamur quan-
tum bibit ad patibulum
qui nos invitat ad
premium ¶ Bernardus In omnibus ad
versitatibus non inveni
tam efficax remedium
sicut recordacio vulnerum
xpi Nichil est quod tantum virtu-
tes roborat sicut
memoria passionis xpi
meditare passionem
corporis xpi crucifixi et

vide si aliquid est in eo quod
non totum poteret pro te
patrem Item Bernardus Res-
pice in faciem xpi et vide-
bis eum dorso flagel-
latum latere sauciatum
capite punctum vepribus
pedibus perforatum clavi-
bus manibus perfossis
volue et revolue a capi-
te usque ad pedes a la-
tere in latus ubique inveni-
es dolorem ubique cruo-
rem Quis non rapere-
tur ad spem et impetrandi
fiduciam qui corporis xpi
in cruce attenderet dis-
posicionem habet enim caput
inclinatum ad osculandum
brachia extenta ad am-
plexandum manus perfossas
ad largiendum pedes cru-
ci affixos ad nobiscum
manendum latus apertum ad
diligendum totum corpus
extentum ad se totum

tenendum. Et Caput tremebundum angelicis spiritibus densitate spinarum pungitur. oculi lucidiores sole caligant in morte. facies pulchra pre filiis hominum sputis peccatorum conspuitur. aures audientes angelicos cantus audiunt iudeorum insultus. crucifige etc. Os quod docet angelos felle et aceto potatur. manus que formaverunt celos in cruce extenduntur. pedes quorum scabellum adoratur quoniam sanctum est cruci clavis affiguntur. quid plura. nullum membrum reliquit liberum preter linguam. ut matrem dilecto discipulo commendaret. et patrem pro crucifixoribus exoraret. Heu libertas captivatur. angelorum rex illuditur. deus omnium flagellatur. speculum sine macula obfuscatur. candor lucis eterne conspuitur. morientium vita occiditur. et ut nobis miseris quid restat agendum. nisi ut tam dilecto ihesu toto corde compatiamur. et pro ipso adversa quelibet patiamur. Ger. Sub spinato capite non decet umbra luxuriari. tu homo es et sertum habes in capite. ergo deus porto spineam coronam pro te. tu cyrothecas in manibus. ergo clavos durissimos. ergo pro te brachia extendi in patibulo crucis. et tu incorporeis. in facie mea non remansit species neque color. et tu colaratis gemmis exultas et amictis animam quam redimimus. propter hoc in iudicio contendam tecum. et sanguinis quem odisti persequetur in te. Suf

fecisset ad redemptionem
totius mundi una pretio-
sissimi sanguinis gutta.
sed data est copia. ut ve-
tus diligentis in be-
neficii redundatione
clarescet. Ber. O
bone ihesu quam cum homi-
nibus conversatus es. quam mag-
na eis habundanter largi-
tus es. dura quidem nimis
et aspera pro eis passus
es. dura quidem nimis. du-
riora verbera. durissima
et horrenda crucis tor-
menta. O dulcissime pu-
er quid feceras ut tan-
ta et talia sustineres. o
amantissime iuvenis
quid deliqueras ut tam vi-
liter tractareris. certe
ego sum tam tue dampna-
tionis et occasio sue mor-
tis. Ber. O homo
sollicitus es de regali
edificio. ecce rex tuus
iacet in presepio. non est

ei locus in diversorio quid co-
gitas de vestimento. Ec-
ce rex tuus indutus est
vili panniculo. quid
gloriaris de clientum
collegio. Ecce rex tuus
cum bove et asino iacet.
quid auxiliaris de temporali
domino. Ecce rex glorie
marie et ioseph obedit
imperio. Quis ex
cogitare beneficia et
supplicia valuerit
quam xpc. prevenit
nos et sustinuit nos.
quam singularis
maiestas mori vo-
luit ut nos vivemus.
servire ut regnaremus.
exulare voluit ut
nos repatriaremus.
quis umquam excogitare
potuit. Circuire
possum celum et terram
ac mare et nusquam
te invenio nisi in cruce

inquam te invenit et quicumque te querit. O in
sensati et durati filii
adam quos non inflam-
mat tanta benignitas
et non accendit tanta
caritas et tam ingens
amor qui pro tam vilibus
sarcinolis tam pretio-
sas merces expendit.
non enim auro vel argen-
to nos redemit sed preti-
oso sanguine suo quem hun-
dant pro nobis effudit.
Deinde revolve vitam
salvatoris ab utero vir-
ginis usque ad patibu-
lum crucis et non inve-
nies in eo nisi signa
paupertatis. Gratias
tibi agimus o bone ihesu
quia dedisti nobis cla-
vos in salsam carnem
in cibum sanguinem in potum.
ex latere tuo aquam in
balneum sudorem sang-
uinis in medicinam animam

propriam in redemptionem. Pec-
cavi peccatum grande et
multorum sum in conscius
delictorum turbatur conscientia
sed non perturbatur quia
vulnerum domini recorda-
bor. Respice christum in
cruce pendentem. sursum
sunt spine. sursum cla-
vi. oclavi intrusi quam
obtusi. superius suspensus.
inferius protensus. ante fla-
gellatus. retro cruci ap-
podiatus. ex utraque parte
extensus. a sinistris felle
potatus. a dextris lan-
ceatus. a planta pedis
usque ad verticem non erat
in eo sanitas. Nonne pro
te satis sum vulneratus.
nonne satis afflictus. no-
li me plus affligere.
me enim plus affligit com-
passio vulneris tui quam pas-
sio lateris mei. Vide
anima mea quomodo per
omnia christus pro te coartatur.

nitimi te qui peccatum non
noueras. et virum homicidam
donari sibi agnum lupo au-
rum luto preponentes
Odignum et infelix concabi-
num. Quis bone ihesu
audiat sine gemitu qualiter
lupi rapaces homicidas
manus tibi inieterunt. te
agnum innocentem capien-
tes. vinculis astringentes.
te quoque agnum mansuetum
nichil contradicentem ad instar
latronis contumeliose traxe-
runt ad victimam. Res-
pice in faciem christi tui qui
deo patri usque ad mortem
obediens factus est pro te.
nec recedant ab oculis cor-
dis tui vulnera eius in perpe-
tuum. ut memineris quantam
pro peccatis tuis susceperit
passionem. Pocem puer.
Ecce puer. bone ihesu quid
tanta amaritudine. quid tali
confusione dignum commi-
seras. prorsus nichil. Ego

dominus ego miser et perditus
homo totius contritionis. to-
tius confusionis tue tibi causa
extitit. Diligendus mihi es
domine bone ihesu toto corde.
tota anima. tota virtute. quia
abymo pedis usque ad sum-
mum verticis totum te in pe-
nas passionum dedisti
ut me a peccatis liberares.
et mori voluisti ut me ad
vitam redimeres

Passio christi fuit ex dolore
amara. ex illusione
despecta. Ex utilitate
multiplici fructuosa.
Dolor enim causatur ex quinque
primo ex eo quod ipsa passio
fuit ignominiosa. et hoc
propter ignominiosum locum. quia
in calvaria ubi malefactores
puniebantur. propter ignomino-
sum supplicium. quia morte
turpissima condempnemus
eum. Crux enim supplicium
fuit latronum. et licet tunc
fuit multe ignominie. nunc
in mense est glorie ~~[illegible]~~
Crux que fuit supplicium

salvatori

suo tuo. Sic xpc eis ex-
probrat regimen in deserto
quasi diceret. accusas quia
dixi me regem. potius
debes gratias agere. quia
regaliter pavi te in deserto
Item quia se dei filium
faciebat. Contra hoc
excusando dicimus in persona
xpi. Quid ultra. Pro
xpc in passione pro nobis
dedit omnia que habuit
Iuxta se. s. matrem et io-
hannem christus separatio. circa se
s. vestes et tunicam pro
diviserunt sibi vestimen-
ta mea. O larga do-
natio quia nichil retinuit
Iuxta se. s. sanguinem et
animam. o grandis fidu-
cia. Sic tam largus
exstitit suis crucifix-
oribus inimicis quam pius
et clemens erit suis servi-
toribus et amicis. Cris-
tus sustinuit in tactu
flagellorum et clavorum

asperitatem. In auditu
opprobriorum confusionem. In
odoratu sputorum et os-
sium mortuorum fedita-
tem. In gustu aceti et fel-
lis amaritudinem. In visu
lacrimarum effusionem
In corde timorem. Xpc
passione sua vicit dia-
bolum quem ligavit. Infer-
num quem spoliavit. mor-
tem quam superavit.
mundum quem contempsit.
supplicium quod perculit. celum
quod aperuit. Passio
xpi tollit septem vicia.
Tollit enim superbiam capi-
te inclinato. Per hanc vi-
debatur titulum crucis
fugere. Mens scriptum erat
rex iudeorum. Invidiam
brachiorum extensio quasi
ad amplexum. Avariciam
multorum erogatio que
in passione tradidit. Ubi
Disce xpiane quantum debeas

diligere. xm qui dedit
nobis carnem suam in cibum.
sanguinem in potum. animam in
pretium. aquam lateris in la-
nachrum. vestem crucifix-
oribus. corpus discipulis.
matrem iohanni. crucem xpianis
penitentibus commendavit
¶ Accidiam tollit festina-
cio ad passionem. Iram
mollis rumpio. Gulam
fellis et aceti potatio.
luxuria lateris vulneratio.
¶ Cum passione xpi nota
vii suavitates. s. capitis
inclinacionem ad osculum
in signum nostre reconciliacionis.
brachiorum extensionem
ad exemplum in signum recep-
cionis in gratiam de peccato re-
dentes ¶ Lateris aperci-
onem per effusionem precii
nostre redempcionis et ab-
lucionis. exivit ii sang-
uis et aqua. clavorum in
manibus et pedibus affic-
cionem ¶ Propter memoriam
nostre recordacionis ysa.
Si obliviscitur mulier
infantem etc. ¶ Corporis
denudacionem in exemplum nostre
~~redempcionis~~ confessionis
que s. debet esse nuda. Crucis
portacionem in exemplum nostre
imitacionis. Corone
spinee in posicione
in figura nostre glorifica-
cionis ~~[illegible]~~ O homo
pro te obediens fuit xpus
patri usque ad mortem
crucis. pro te sponte
captus et ligatus est ut
te a vinculis peccatorum sol-
veret. Vide quo
amore dilexit te xpus
ut sequaris vestigia eius.
pro te iudicatus est ut te
a iudicio eterne dam-
nacionis liberaret. pro
te flagellatus ut a fla-
gellis eterne ire te
eriperet. pro te coronatus
est spinis ut te

corporaliter medicus. Qui pro te-
potum sanguinem suum pre-
cium effudit ut in eo te
lavaret et apertis manibus nuda-
ret ¶ Item quod pro te in cruce fu-
it mortuus ut te a morte
perpetua suscitaret et vita in-
mortali ¶ Consepultus est ut
tua vicia sepeliret et resur-
rexit ut te iustificaret
Secundo quod retribues ei
pro omnibus que retribuit tibi
Domine teneris ei obe-
dire et servire. Bernardus Tota
vita tua crux fuit et martiri-
um. ~~Totus~~ Totus sit tibi
fixus in corde qui pro te
totus fuit suspensus in cruce
Bernardus. Si respicio in fa-
ciem illius qui pendebat
in cruce. primo michi occur-
rit quod flevit orando. Sicut
dicit apostolus cum lacrimis
et clamore valido ¶ Sed
quare flevit. Flevit primo quia
cum passio eius sufficeret ad
redempcionem omnium perfecte
fuit tamen redempcioni pauco-
rum ¶ Sufficeret ad
redempcionem totius mun-
di una gutta preciosi
sanguinis eius. Sed tamen co-
piose sanguinem ~~ef~~ ef-
fudit copiose ut sic
in nobis caritatem nostram
et de peccatis omnibus nos
laboriose pietate pau-
pertate nudaret. Oratio
Iuncta sit virtus dominice
passionis ut per mor-
tem eius temporalem gloriam
vivamus ¶ Mathei Dicitur
autem in morte christi mo-
numenta. sol obscuratus
est. terra tremuit. petre
scisse sunt. velum tem-
pli divisum. Sepulchra
se aperuerunt et multa
sanctorum corpora surrexe-
runt. Solus vero homo non
compatitur pro quo solo
christus passus est ¶ Audi
ergo quid dicit et cetera

Oratio

molestiam habituris. Hugo
Cristus effudit sanguinem
patre ordinante. filio vo-
lente. spiritu sancto donante.
Juda tradente. pylato
iudicante. populo iudai-
co et gentili consequente. sic
prodidit deus sue perfu-
dissime caritatis plenitu-
dinem. Ber. O homo
quid est quod non compateris christo
pro te passo. cum omnis cre-
atura eius passioni com-
passa sit. aer obscura-
tus. sol in tenebras versus
est. luna et stelle splendo-
rem suum retraxerunt.
petre scisse. monumen-
ta aperta fuerunt. et multa
sanctorum corpora cum christo re-
surgente surrexerunt.
Christus in dictis suis sustinu-
it contradictores. in factis
reprehensores. in tormentis
illusores. et in morte crucis
exprobratores. Ad homo
si christus frater tuus est. condo-
le fratri tuo pro te passo.

si membrum christi es compatere
capiti tuo. plange cum
lacrimis tristibus. dole cum
gemitibus super misera-
bili morte unigeniti
dei patris. Alioquin
si non doles. si non compa-
teris. deliras. et bestiam
sapis. Origenes
magne virtutis est mors
passionis christi que si firmiter
in mente teneatur. omnis er-
ror peccati. et exercitus demo-
num fugatur. Anselmus si
possibile esset iterum pati
christum. potius sustineret ad
mortem quam unius peccato-
ris permitteret quantum in se
est dampnationem. Ber. O
quam feliciter. et amabi-
liter christus in cruce te am-
plexatus est. ubi caro irrumpitur.
sanguis de corde effun-
ditur. anima ex corpore
egreditur. Gre. Hodie
magis crucifigitur christus.

orbꝫ mihi ꝑsudent. ꝛ
ſuggilla eoꝝ mihi. q̄ ſanct
i eccl̃a katholica ꝛegnãt
Hec ihc̃ ſalvator mũd
pati voluit ꝛ appati
voluit. ut appati ſpũz
miſ̃ſi. ut miſereꝛi dig
ceꝛ. Per claritatẽ lucꝭ
eine infiꝛt i ecclẽa ꝛ
p̃mine purgandi ꝛ
ſacꝛos q̄ angeli deſi
deꝛant aſpicꝛe i lacꝛ
mis tꝫda. Per
ſpõ ihc̃ ꝓte ſputis
illitu. p̃cussu nr̃ſacie
relatu. ſpinis coꝛõatu.
flagellis vndiq; ꝛubꝛe
tatꝫ. opꝓbꝛiis ſaturat
tu. vide ꝓte t̃ꝫtã le
ticiã. mꝛi vitã. Jhc̃
cui q̄ hãc miſeꝛiã ꝓ
te voluit tolleꝛe. no
ꝓt t̃ ꝛigoꝛem demeꝛitẽ
ſi hãc ſꝛpe ꝛeꝛuciꝛis
coꝛdiꝛ. De paſſione ꝑ

Vide ꝓpõ q̄ timoꝛe te
debuit deꝝ tuꝰ
ne ꝛepꝛigꝛa eine

mꝛtẽ. ꝓte ligatꝰ ꝛ
ut te apꝑcutoꝛ. mꝛtis
abſoluꝛet. Flagellatꝰ
ꝛ. ut te a flagellis ẽ
ne ꝛe cꝛuciet. Judicatꝰ
ꝛ. ut te mundꝛo eine
damnatoꝛ liberaꝛet
Coꝛõatꝰ ẽ coꝛõ ſpinea.
ut te coꝛonatꝰ ꝛegibꝰ
ꝛeꝛi. Veſtitꝰ ꝛ medi
co. ut ſanctoꝛibꝰ eꝛet
Cꝛucifixꝰ ẽ ut tuas
ꝛepꝛiſeꝛis cꝛucifi
xẽ. ꝛogatꝰ ut te
ab eꝛna morte ꝛ dimi
ꝛet. Sepultꝰ ẽ. ut
tui vitia ſpeliꝛet
Sꝛbe dne ihc̃ ꝑ ꝛu
bꝛã tuã ꝛ coꝛde meo
ꝓpoſo ſanguine tuo.
ut legaꝛ ꝛ cãt tuum
dolꝛe. ꝛ tui amoꝛe.
tui ſeqꝛe ad ſupꝛe
dum. Vt te deꝝ nr̃m
habeꝛe. tui amoꝛe
ad ꝛeꝛpꝛedꝛ. Vt deꝝ
nr̃m amoꝛe Cꝛuciat

Toto se totum te comparavit
O quam amicabili am-
plexu amplexatus es
me in cruce bone ihesu
ubi effluxit aqua de la-
tere. manavit sanguis
de corde. exivit anima
de corpore. Item ber. ii.
Alte ascendit ut ab
omnibus videretur. valde
clamavit ut ab omnibus
audiretur. lacrimas addi-
dit. ut homo compateretur.
Speculum tue passi-
onis bone ihesu et premi-
um remunerationis. utrumque
nimis accendit. utrumque
est funis violentissimus.
libenter te sequor. sed libentius
te fruor. Quam diu
vixero memor ero labo-
rum quos xpc sustinuit
predicando fatigationum in
discurrendo. Tempta-
tionem in ieiunando. vigi-
liarum in orando. lacrimarum
in compaciendo. Recor-
dabor et laborum et vi-
ciorum. sputorum. colaphorum.
subsannationum. exprobrationum
et clavorum. horum quoque similium.
Alioquin requiretur a me
sanguinis eius iustus qui ef-
fusus est super terram. De
cicatricibus xpi xl.
Dominus iiii^or. de causis osten-
dit discipulis ma-
nus. latus et pedes. Primo
ut se vere resurrexisse
monstraret. et omnem dubie-
tatem ab eorum ut nostris
cordibus auferret. Secundo
ut columba i. ecclesia vel fi-
delis anima in ipsis pla-
gis quasi in quibusdam
foraminibus nidificaret.
et a facie accipitris i. dya-
boli sibi machinantis se cus-
todiret et absconderet.
Tertio ut sue passionis
signa nobis daret et iu-
gem eorum memoriam
cordibus nostris imprimeret.
Quarto audit rogans

ut simus compatientes ei.
et ne peccator clavis peccato-
rum iterato eum crucifi-
geret. Crucifigit homo
xpm per peccatum apostolus. Rur-
sus crucifigentes sibi ipsis
filium dei. Glosa. Qui vi-
lipendentes gratiam dei
in peccatis iacent. Unde
ad hebreos xpc. Ihesus
cum suis vulneribus intravit
in celum ut appareat vul-
tui dei patris nobis sem-
per eum adorans. Ostende-
dit eis manus et pedes.
Beda. Cicatrices xpc servavit
et in iudicio servaturus
est. Primo ut fidem resur-
rexionis astruat. Secundo ut pro
nobis patri supplicans. quale
genus mortis pro homine per-
tulit ostendat ut nostri
misereatur. Tercio ut sua mor-
te redemptis quam misericorditer
sint adiuti propositis eiusdem
mortis innovet iudiciis.
Quarto ut denuntiet impiis

ostensa quam ab illis accepit
cicatrice quam iuste sunt
dampnati. Ratio igitur
ex impotentia cicatrices ser-
vavit. sed ut perpetue
victorie sue triumphum
circumferat. Ber. Tibi dico homo. xpc mi-
norationem facta est tua ex ex-
altatione. eius labor tua re-
quies. Illius contumelia
tua gloria. eius inopia
tue sunt divicie et de-
licie. eius tormenta sunt
unguenta. sua passio tua
est gloriatio. eius tristicia tua
est leticia. eius infirmitas
tua est sanitas. eius mors
tua est vita. Ille la-
boravit ut tu requiescas.
Ille ieiunavit ut tu saciaris.
Ille baptizatur
ut tu mundaris. sanguinem
sudat ut tu saveris.
ligatur ut tu libe-
reris. conspuitur ut tu ho-
neris. flagellatur ut tu
salveris. lacrimatur

mundaris

ut tu consoleris. contristatur
ut tu letificeris. maru-
ce suspenditur ut tu in
celum exalteris. clavis
cruci affigitur ut sic reconsi-
lieris. morte turpissima
moritur ut tu vitam eternam
lucreris. Si ergo moriens et
vivens totus tuus utilita-
tibus impensus est. quid huic
favori impendere potes. nisi
ut totum te tribuas ei qui
se totum tribuit tibi. Ama
ergo illum super omnia qui pro te
passus est. Hoc omnia sit semper tibi
fixus in corde. qui pro te
missus fuit in cruce. Ambrosius
Mox ut Christus spiritum tradidit
unita sua deitate anima
ad inferna descendit.

De virtute sancte crucis cassiodorus xli.

Crux Christi est humilium vita.
superborum derelictio. victo-
ria christianorum. perditio dia-
boli. destructio inferni. Ambrosius
Sciendum quod ficticia dia-
boli nocere non poterit
christiano. quia ubi signum crucis
cum fide et dei timore pre-
cesserit. nichil innocere po-
terit inimicus. In compendio
theologie capitulo xx libro
quarto

In cruce Christi nota hic suppli-
cium quo nullum maius. Tenetis
O vos omnes. Nullum
maius dico ex eo quod pas-
sus est ipse iustus ab in-
iustis. pro iniustis causis.
sub iniustis iudicibus et
iniustis penis. Item
nota obprobrium quo nullum
vilius. Sapientie. Morte tur-
pissima condempnemus eum.
Precium quo nullum conve-
nientius. quia sicut per
lignum venit culpa sic
et per lignum redemptio. Exemplum
quo nullum perfectius
i. Petri. Christus passus est pro
nobis etc. Nota septem
nomina in cruce protulit primum
Pater ignosce illis etc.
Hodie mecum eris in paradiso
Mulier ecce filius tuus
Sitio. Heli heli lamazabatani
Pater in manus tuas commendo.
Consummatum est. Per primum
nullum docemur iniurias remittere

pfr̄ petrus gaudē
pz̄m pntes honōrē
p̄m salute nr̄z dīcāt
p̄m addat nr̄ia cla-
mat pfr̄ nr̄ius
nr̄m ny deo ponē pfr̄
nr̄m vitā nr̄az finē de-
bito ꝓsumentē ¶ Cētur
brathia cruc̄ signant
p̄r̄ nr̄os quib⁹ ꝓten-
di dz homo nr̄ne nr̄eior
sonit ny pb supior ca-
ritate. pb nr̄eior hu-
militate. pb adiutib⁹ obe-
dientiaz. ꝛ ministrus pau-
pertatis. Item ny cor
dis chīi cruc̄ ꝛ nōiūm
ꝑtor benficia cruc̄
sonit ny pb supior
nr̄me relictis apprime
Jnferior nr̄ni dīcit nr̄z.
pb adiutib⁹ dotib⁹ rob
tarem. ꝛ ministr⁹ pecto-
rū r̄missionē ¶ Cētur
lignū fuerit materie
pcb ny cruc̄ fuit de
tedio. stipes de cypres
so. trabes pale. ꝓclina.
tabula de oliua sonit
ꝛ tedio altr̄ie grec⁹ ois
Cypssi fama bone
opinionis. ꝓclina fr̄
tū nr̄ius. olim lenti-
tate nre ¶ Cētur ny de
vote ꝛ intuendā. quā
ꝛ dicit ꝓpter. ꝓpter
vite abscondite ꝛ eterne
r̄muneratōz ¶ Cypssimus
cruc̄ ꝛ spes r̄surrec-
tōr mortuōz. dm̄ re-
tozo. spes ꝛ vita ꝛpetua
tatu ¶ ihc catholica
ꝗctudo ē ꝙ cruc̄ ny
oculos nr̄os ꝑcutit
ut ꝗdē de ꝓpssione
deo gmoneāt fabanus
Tu sca cruc̄ petrus
ab r̄missio. pfr̄ a
tiburio. nr̄ichi cruc̄
nter. i. medius nr̄mo
rū ¶ Cruc̄ cruc̄ apti
nob⁹ tonq̄ ꝛ beniūb⁹
ē. ihc nob⁹ tenebrīs
lucis ꝛ ꝗcti i. dūdit.
ihc nob⁹ longe adeo
ꝗtutos ꝑnob⁹ re-
stituit. pihat ꝛ cruc̄

expiatoiꝭ fidelꝭ nõ ꝛ
ei mõsꝫ p̃ bapt̃ismũ
penitẽtiã sñr absolui-
tur- addito dapnõ ſ.
ut tñ teneãr̃ p̃ dcto
expiatoiꝭ ſꝫ cu- ipſo
expiari difficilꝫ ñ ꝓ
offendit ꝯtinꝫ ¶ Cuſſ-
dam Judeꝰ ſic ora
ꝛ orõgiabꝫ delicta ꝛꝓ
petrata mundã ut alii
nos i ſpũali p̃ticipi
qua adam nr̃ã ee cũ-
ctꝫ ¶ Bapt̃ma ꝛ mꝰſio ſcã
ẽ mẽde tñrat. ꝛꝓ
dcb qm̃ m̃ xp̃i ꝓ ꝛꝓ inſti
tuẽe ꝺ̃ bapt̃i. eꝝ
xp̃m̃ m̃ dmſtꝝ ¶ Bapt̃ma
bapt̃mꝫ ꝫ ꝑtior ꝑ̃
cipiles effectꝫ. cũbꝫ
ꝛlaxat ꝑna ꝺ̃ dnat.
ſoluꝝ ꝑ̃ debitũ.
ꝯtinꝫ dñi dnat ꝫſta
ꝯtio- ſiñta ſunt m̃
hꝫ qne mdm̃ãt
filiꝫ iſꝛ̃ du ꝛꝛeſſit
de egꝑto i mnã rubꝛo

ſubmſi ſunt hoſtes cor-
ꝛẽte petro ꝑ̃miſſio. ꝛ-
ſalbe ſũt ſalbãtiẽe
pene dmiſſio. mulierꝫ
hoſtes deuictũ m̃
qne ſexꝰ d̃ſalbãt ¶
aqua dcto ꝛꝛeqrit
m̃ qne ꝑ̃. dnat ſiñt.
Alias effectꝫ hꝫ bapt̃
qua de filio ire fit
filiꝫ ire. ſalbãt ſpũ
ꝛeatꝰ ꝛ ſalbãt ꝯtinꝫ
effectꝫ tẽplũ ſ. ſꝛ hꝫ
ꝛegni dei Jeſu ſũt ſiñ-
ti m̃ bapt̃e ꝺ̃ dnat
i ire ꝑtis ꝓ̃ dura
ꝫ. hꝫ ꝫ filiꝫ nr̃i. ꝛ qno
nõ. ꝙ homo de filio
ire ꝙ. drah fit filiꝫ
ire ¶ Cꝛo extendit d̃
aqua. nq̃ nõ. ꝙ homo
ꝛeatꝰ ꝛtendit ad int-
tem ꝛ ꝛalem. ire ¶ Cꝛo
ſ.ſ. cõſli ſpẽ deſtedꝛ
ſicut ꝛeſidet m̃ ꝓ̃
Jeſꝰ. nõ. ꝙ bapt̃ſmꝰ
ſecũt nos tẽplum ſſe

ꝑ z burgo z nūd ꝺ ſcō
nom̄ ē andreū q̄ ego et
q̄ ſequit̄ q̄ mat̄ ēſt q̄
ego ꝑ maſit ⁊ ne
mitet ⁊ ignis ꝑmy.
ntelligit natū deum
dñm ⁊ ſcilla ⁊ ꝛ
rab fuit x̄ꝰ. ⁊ pctores
ſalvos faceꝝ. tolle mar-
bos uiuos ⁊ ſanare
alios uiuos ⁊ ꝛ
d'celo mitta uita ſ̄ pmi
tiuerūt ⁊ ꝛ
deb ⁊ cor hūanū, ⁊ ſper
ſpudeꝝ mixtā ⁊ ſciōſt.
ſ̄ ſer-pay ⁊ mūg ſortes
aqui ery ē. q̄no hūa
nū. hijs duobꝫ fideꝝ
ardmodū. ut ꝛ
poſſet q̄ deꝰ hō eſ-
ſet. ⁊ ego fuit q̄ ſcēp-
rit. ſicut ſcīa ⁊ ſcīa
nigi non ꝑuit. ſic. hō.
duo nēſſit ꝙuiſteri
ſi no miſtrett ⁊ lutrum.
1. deſunt ſſe ſcī ⁊ hō. q̄
dam mixtura ſcōrū

ſcō ē lumē ꝺ poſſe
but x̄ꝰ pati ⁊ ꝛ ſur-
gē de ꝛ ꝺeduſ-
ſe. ſicut ny poſſibile
ſalua mūdū ⁊ deꝰ ho
uera ⁊ ⁊ mūdny
⁊ ſcōrū q̄ ſcīt dñm
nſtrū ⁊ mortē ut
homo ſuſcipet. ⁊ ſaluꝰ
dñs ⁊ ſcīte ſuſcipet

De aduentu xp̄i ad x̄ſtū.

Nulla ꝛ uenerādi
mundny fuit x̄ꝰ
ſ̄ pctores ſalvos faceꝝ.
ſ̄ no ſcīt dñm ſalue-
ri ſil morbꝰ no ſcīt
q̄ꝫ medici. uent ꝙ
x̄ꝰ. deſcelo ut magnꝫ me-
deꝝ. q̄ꝫ pctm mūd
ubiq; ꝛcabat q̄ſtoꝝ.
nom ery ſ̄ deſcelo ad
ſtam mitta uita ſ̄ pmi
tiuerūt ⁊ ſcīt ⁊
filiꝫ z ſſpe ſcīt uenīmt ad
nos illūmīde dñi ue-
nīg ad eos. uenīmt
nos illūmīde. nobis

sub veniendo. dum venimus
credendo et bene operando
~~Ambro~~ Ad tempus non
sunt tamen dum adventus
nostri. ideo ii. sancti patres
ceperunt adventum ce-
lebrare. ut quisque fide-
lis se preparet ut dei
sui nativitatem devote pos-
sit honorare. ut eius
corpus sanctissimum digne
valeat manducare. Beda
Venio ut errantes ad
viam vite reducam. in-
firmantes ad iuvem. du-
bitantes in fide confirmem.
clamantes ab hostium in-
sidiis liberem. operantes
perpetuis premiis remu-
nerem. et glorie divine claritatis
mee letificem. Ieronimus Dig-
num est ut adventum domini
tota devotione celebremus.
non solum adventum quo
venit in mundum cogitemus.
et quia quia venit salvum fa-
cere mundum qui perierat. sed
et illum nichilominus pensemus

ad ventum quo veniet
ad iudicium. et assumet
nos ad seipsum. Ut cur-
ros duos adventus
nigri meditatione versemur
quanta bona in primo adventu
prestiterit. et quanta promise-
rit in secundo. Ratio ad-
ventus christi quadruplex est. scilicet
in carne. in mente. in morte.
et ad iudicium. De resurrectione
et ascensione christi anno xlv.

Mors christi nos vi-
vificavit. resurrectio christi
et iustificavit. nos christi
ascensio consecravit.
Ascensio christi consecratio fidei
fuit. ut eum sequi in
posterum crederemus.
Resurrectio christi domini spes
nostra est. ascensio glorifi-
catio nostra est. Si igitur recte
si devote. si fideliter
ascensionem domini celebramus.
ascendamus cum illo. et sur-
sum corda habeamus
quorum sepulchrum in passione

ꝛ sunt patefacta. horum
corpora xpo resurgente de
pulvere sunt suscitata. de-
cebat enim ut ille prius resur-
geret. deinde illi sicut di-
cit paulus. xpus resurrexit
a mortuis primicie dor-
mientium. et sicut cum domino
surrexerunt. ita cum eo as-
cendente et ipsi ascendisse
credimus. ¶ Cum audis xpm
elevatum. agnosce milicie
celestis obsequium. non auxi-
lium ministerium. non adiu-
torium. ¶ Dominus noster ihesus
xpus dum naturam humanam
ad celos portavit credentibus
celum patere posse
sum monstravit. ¶ Ille
illo revertebatur xpus vnde
venerat. et illuc redibit
vnde reabat. quia cum per
humanitatem ascenderet in ce-
lum. per divinitatem suam
et terram pariter continebat
et celum. ¶ Oportet fratres ut
illuc sequamur corde vbi
xpm credimus ascendisse.

et si ad hoc tenemur in infirmitate
corporis. sequamur tamen eum pas-
sibus desiderii et amoris.
quia is qui placidus as-
cendit. terribilis redibit
Beda. Nemo ascendit
in celum. scilicet propria virtute nisi
xpus qui descendit de celo.
quisquis ergo in celum ascen-
dere desiderat. ei qui de
celo descendit se vera
fide et dilectione coniungat. ap-
te intelligens. quod non alio
ordine nisi per illum qui de celo
descendit in celum ascendere
possit. ¶ Depo-
ne superbiam te humiliando.
dimicte invidiam iniuriam
condonando. respone avariciam
bona iniusta reddendo. ex-
pugna luxuriam resistendo.
expone maliciam confiten-
do. et fecisti altum gradum
qui te ducit ad celum.
¶ Dominus monstravit
exemplo quod promisit in premio. ut
sicut ipsum resurrexisse
et celos ascendisse fideles

tura quadruplex exponitur xlvii.

Quatuor sunt regule sive expositiones sacre scripture. Historia que res gestas loquitur. Allegoria in qua aliud ex alio intelligitur. Tropologia est moralis locutio in qua de moribus ordinandis tractatur. Anagoge id est spiritualis intellectus per quem ad superiora et celestia ducimur. Hiis quatuor tota sacra scriptura exponitur. Iherusalem secundum historiam civitas est. Allegorice ecclesiam significat. Secundum tropologiam anima cuiuslibet fidelis est qui ad pacem revelat eternam. Interpretatur enim visio pacis. Secundum anagogem celestem vitam significat qui revelata facie vident deum.

De sumptione corporis christi xlviii.

Sciendum quod duobus modis homines christum induunt. Primo dum sacramentum baptismi homo suscipit ad emundationem apostolus. Quotquot in christo id est in forma verborum christi baptizati estis christum induistis. Secundo per sacramenti assumptionem vel rei id est gratie sacramenti perceptionem. Unus induunt homines christum alteri usque ad susceptionem sacramenti alteri ad vite sanctificationem. Atque id primum bonis et malis potest esse commune. Tertium autem proprium est bonorum. Ber. Sacramentum corporis christi duo in nobis operatur ut scilicet contra temptationes stabiliant cor et sensum et in gravibus peccatis tollat consensum. Ambrosius melius est sepe corporis christi communicare quam raro quia sicut panis materialis necessarius est ad nutriendum corpus sic panis christi ad vivificandum animam. Accipe ergo cotidie ut cotidie tibi prosit et sic vivere ut cotidie merearis accipere. Veni sancte spiritus reple tuorum corda fide et tui amo. Glosa veni sancte spiritus veram et rectam fidem tribuendo reple tuorum corda firmam spem infundendo et

tui amoris in eis ignem
accende. perfectam caritatem
in nobis confirmando. Ber.
Venit ad nos ihesus xpc
filius dei. venit cum salute.
venit cum unguentis. venit
cum gloria. Neque enim sine
salute est ihesus. neque sine un-
gentis. neque sine gloria venit
dei filius. De angelis ge. in om.

xlix. Nonne esse ordinis an-
gelorum. testante sacro
eloquio scimus scilicet ange-
los. archangelos. virtu-
tes. potestates. principa-
tus. dominationes. thronos.
cherubim. atque seraphim.
Unusquisque in quantum suffi-
cit si a pravitate proximum
revocat. si exhortari
ad bene operandum curat.
si eternum regnum vel suppli-
cium errati denunciat. cum
vero sancte annunciationis impen-
dit. profecto angelus dei ex-
titit. Ber. Boni an-
geli ad ministerium salutis hu-
mane deputati sunt. ut
singulis administrent et re-
gant omnia iussu dei.

Origenes
Orige. Ad est unicuique
nostrum et minimis qui sunt
in ecclesia dei angelus bo-
nus qui regat. moveat.
et gubernat. qui pacti-
bus nostris corrigendis.
et miserationibus exposcen-
dis cotidie oret ante
faciem patris qui in celis
est. Agunt angeli leti-
ciam super hiis qui re-
fugientes consortia de-
monum per exercicia virtutum
angelicis festinant se
sociare consortiis. Ieronimus
magna dignitas anima-
rum. ut unaquaque habeat
ab ortu nativitatis in
custodia sui angelum
deputatum. Ber. An-
gelis suis deus man-
davit de te. Ad hoc
quantum debet tibi hoc verum
inferre devotionem et fi-
duciam pro custodia. reve-
rentiam pro presencia. cante
ergo ambula ubi sunt
angeli ut custodiant

te in omnibus viis tuis
In quovis angulo re-
verentiam exhibe ange-
lo tuo ne audeas in
presente quod me videre non
auderes. assunt enim tibi
ut protegant et prosint.
Credimus sanctos ange-
los astare orantibus.
et offerre deo vota et pre-
ces hominum si cum devoci-
one levari manus pro-
spexerint. Nichil
angelis carius est nichil
deo acceptabilius nichil
hominum fructuosius quam
in suscepta religione
subsistere. Mira quoque obedientia cus-
todire. Ex quo difficile
est in precepto facile est amanti
Jo. Crisostomus Intelligi-
te quantus honor nobis
extitit quod ad nos sicut
ad filios et amicos mini-
stros angelos suos des-
tinavit deus. Ber.
Gaudent angeli in con-
versione et penitentia peccatorum
prima

salutem hominis sitientes
Cotidie angeli de superna
patria descendentes iustos
inter temptationes roborant.
et finito certamine ad pal-
mam retributionis inducunt
Ad hoc in paradiso homo
positus fuerat. ut si se ad
creatoris obedientiam stringeret.
ad choros angelorum
sine carnis morte transiret.
Sic homo immortalis
est conditus. ut si non peccasset
et mori non potuisset. atque
beatitudinem celi attingeret
in quo nullus peccare vel
mori potest. In illo die ad-
erunt angeli testes
humanorum actuum. super quorum
custodia bene vel male
egerunt. Crisostomus. Ex-
hibet angelum sibi adeo
datum ad custodiam. primo
dum est in utero ne a dya-
bolo suffocetur. Dum
est egressus ex utero ne a
baptismo impediatur. dum est
vivens in mundo. ne ad-

qui est vera vita animarum. Quantum hoc mors est timenda, quia mors peccatorum pessima. Mala in raptu anime. Exemplum in dicente qui sepultus est in infernum. Peior in prolatione sine ysa. Spiritu labiorum suorum interficiet impium. Apocalipsis. Ex ore eius exibit gladius ex utraque parte acutus, quia percutiet eos in corpore et in anima pessima interribili demonum visione. Agnosce christiane dignitatem et nobilitatem anime tue, et noli te servire servituti diaboli, tuum precium est sanguinis christi qui in anima te redemit et in veritate te iudicabit. Gregorius. Curemus fratres ne qua immundicia animam polluat, quia in eterna gloria et dei cives et angelis equales erimus. Non ergo dignitatem nostram pro quovis peccato perdamus.

De corde Bernardus.

Puritas cordis in duobus consistit, in querenda gloria dei et in caritate et utilitate christi. An non confundetis sursum caput habere et sursum cor non habes. Corde recte stare, qui corde reperis super terram. Apud homines cor ex nichilo. Apud deum vero nichil pensatur ex corde. Cassiodorus. Vis scire de fratre tuo quale cor habeat? Attende unde libencius et frequencius loquitur. Ex habundancia enim cordis os loquitur. Ber. Elatum enim cor durum est, expers impietatis, ignarum compunctionis, siccum ab omni rore spiritualis gratie. Hugo. Cor parvum est et magna cupit. Vix ad unius anciperis refectionem sufficere possit, et totus mundus ei non sufficit. Durum est cor quod non emolliunt dei beneficia, non terrent supplicia, nec alliciunt promissa, nec emendant flagella.

De diversis viciis gregorius.

Hodie magis crucifigitur

et libenter audientis utrumque
similis dampnacio iusta est
Gre. Grave est satis
et indecens ut in re du-
bia. ita dicatur sententia.
maia
magis est in periculum
iudicantis. quam eius qui
iudicatur. Hinc dicitur
in thobia. Nos decet
in dubiis pro superiora loqui
Ps. Qui loquitur iniqua
non dirigit. scilicet pedes in
conspectu oculorum meorum

De infidelitate liii.

Infidelitas facit homi-
nem mala que nimis sunt
magna et pessima. Prima
facit hominem tam in
gratum coram deo. Quicquid
quicquid boni operatur
quicquid dum peccat. deus
eum non exaudit. nec
ei mercedem tribuit. quamdiu
infidelitas ma-
net in eo. Hebr. Impossibile est sine ~~fine pla~~
fide placere deo. qui autem
in xpm credit opus dei
facit. et deus eum diligit.
~~Unde in Jo. xv. ait~~ Hoc

est opus dei. ut credatis in
eum quem misit ille. Ho. est in
xpm. quem deus pater misit
in mundum. Secundo incredulitas
hominem filium diaboli efficit.
Unde Jo. legitur quod xpus iudeis et
infidelibus dixit. Vos ex
patre diabolo estis. quia non
creditis. Tercio hominem in
dampnacionem proicit Jo.
Qui non credit. iam iudi-
catus est. Nota fides debet
esse vera. ut non habeat
admixtum errorem. Fir-
ma. ut non deficiat propter
timorem. Hebr. Sancti lapi-
dati sunt. secti sunt.
~~Ecclesiastici~~ Ad tempus
credunt. publicata non occul-
ta. Ro. Corde creditur
~~ut~~ Cum me confessus
Sed quia fides sine
operibus mortua est. ideo opus
debet in se esse bonum. Gal.
Bonum facientes non
deficientes. Item debet pro-
cedere ex caritate et cum recta in-
tencione. ut ~~[illegible]~~ dicte

ne iusticia vitam. Item
dz de sui penitencia Aug.
Bonum facientes. Ecc. 7. Homo
non est qui faciat
bonum et non peccet; nemo potest proficere
in virtutibus nisi prius conf
fecerit vicijs. Dicitur
quod et ut adeo beneficijs
sit quibus omnes quam
preceptis non vult de sub
iectis. Eccl. Sicut medica
ta non recipie͠ corpora
mali. De periculo peccatorum

svi. Peccator est super scelum
periculosum. Iustia sua
in captivum sui se accu
satorem efficiam et culpa
insufficiente animam. Ecc.
sepe gratiam dei perdidit et
participacionem bonorum operum
esse amisit. De quibus
operibus apostolus dicit. Si ti
tradidero me sicut deus omni
tu. Te. De misericordia dei lvi.

Septem mala dum incidero
in me. quas homo fran
te invenire potest nisi
et in anulus peccatis ipse
positus me custodiunt et
cor meum erupuit Eccl.
et non videat quod sicut
in multis cecidi. sic et iam
potuit cecidisse ubi corpore

peccatis suasisti. Ecc. misere
et qui non potest explicari
sermone. quam benigna
et larga sit. Ego peccavi
et tu dissimulasti. non con
tinebam me a sceleribus
et tu abstinebas me a
verberibus. Ego prolon
gavi multo tempore in
iquitate mea et tu dete
pietate tuam. Ecc. quem
visitavit cor meum ut
amarum in fide que
mala dulcia prius erat.
Ecc. que penitente me
misericordie suscepisti ut in
corpore imo in ventre
de quibus dicit propheta
in quo tuis remisse sunt in
iquitates peccati in ventre
dei inceptos et cruciatus
vincendi. Presentis virtute
me reddidisti et jam no
vissimus error peior
priore. Ecc. quia in his
quatuor misericordijs anima
eo liberavit. In duabus
alijs eo largitur. Ecc.
dixit sunt gratia preveniendi

Apud dñm ſranū ſte
claudit. qui manū mee
mduenti. q̄ mo non
aperit. Cuſtodi ſanū
petre mſerie vbi nob
ſmus ſeme vel mduere
mortui fuerunt. Morien
nob ratione d'cuabo
cop mdie mdicij reddit
rob. Aug. Pereste ſeme
morient. ſi ſeminaſti no
pmiſti. erubeſci
Deuſq; cū meq̄ter
mitate meritū ſuccur
re pt. ſi non ſeruiū. ori
dit. Dne q̄ in dei
ſacrificio deſtre offeruit
omipotentiq; dei no pſtant
ut ita. ſi ſeruiat. Aug
dñe. Cuſtodiū. Nullum redi
mis i eternū ampliū
dei ſpuerti. Obſecro
dñe. auxiliū. z rei me
um myſtici deſolatione.
indultoꝝ illud tuū cop
latione. Cuſtodi. ſeruat
thimiſmata delendo ſo
meq; etatis. ſeruitiū. ſis
dño myſtici. ſeruitio. z delea
bilis z ait dñs. Vic
tꝝ ſuū dignitate ornat
mor ut d'oie pfectū
ſuſcepit ait. michael
z eſſent. ait dñs. Cuſto
dia. ſi. Adi ſuſtelum.
z dño dicta. ſpūalib⁹ ꝝ
tori leye ſ̄ptis. pueris
cone. ſ. lapidib⁹ adclorū
ſuſcepit. capiendi.
ait. ait beatus. auxi
liū dñi. z ſpūalib⁹
bēuitate conſtitut. Cui
us. ei deo ſemp. ad ſit
quē. dz. ſtante. ſalutē.
ſtans. ei ait. ei. deo
loquit. ei. ait. loquit.
dñs noſter loquit. ſic
quaq; ſtans. z ſy ſeruitu.
ſicut vi. ſi. ait. ſtans. ſpſicut
mediatorē. ſi adhuc ſtans
z eo ſit. ita. ſuſcipit. ait eo
ſpſicut. dño. i. ſtans. ait
dñs. ait. de. manu
dño. ait. ſuſcipit. ſuſcipit
ſtat. ait. dño. quarto. ſuſ
z ſeb. tanto. ſuſ. z ſpū
ſuſcep. z ſalutat. ſ. dño
tanto. cognitatoꝝ. p
mit. ſſtans. tanto. ora
ſſtans. z. ait. dñs.

quos primus ibius con-
sponsorum ¶ Primo ut
cum abominib⁹ dñi⁹ ⁊
malig tenear. ¶ Secundo ut de
eq⁹ ignoranc⁹ nig⁹ excuse⁹
¶ Tertio ut fr̄ibus ab⁹ te-
sto dicatur. ¶ Quarto ut
eis fiducia repetendi
donec fecerit ut ⁊ miser⁹
devocione no⁹ ny ibor⁹
multiplicet⁹ ⁊ ita ofcib⁹
fore ostendat. ¶ Postmo
dicit mihi dñs p̄ emin⁹
dotioribus mihi
q̄ ad dei famulu ordinac⁹
ita ois dñs pertinet
alijs ordinib⁹ ⁊ actibus ie
hijos. Demissa ⁊ cetera.

Missa ⁊ honor sacerdotis
Hic vivor. ⁊ mortuor
Tempo⁹ mortuor. quia
dñi celebr⁹. p̄ter hi vivo
ri q̄ mortuor redemi
tur. ¶ Tertio hinc cele
bro missa ejus mor
te mortificat sicut de
credentes salvati sunt
dñi morte. sic omes ⁊-
dimus celebrare missa
ho. digne ⁊ devote alio
alias: ⁊ q̄ omes homo
salvab⁹. ¶ Attendite sacer-
dotes q̄ minor⁹ dñi⁹ tus
⁊ hoc collatu ei⁹ angel⁹
qua id edocuit q̄
nos efficit. nr̄i ejus
possint. ¶ Attendite q̄
cū q̄ta reverē⁹ ⁊ puritate
⁊ timore debeat⁹ circa
de ad⁹ sacrificiu: ad q̄d
⁊ accessiu⁹ sanctior
fiebant principia. ¶ Su-
sceptu. O cibus mirabil⁹
hospicium cordis tui ad
susceptionē corpis ⁊ sanguis
creatoris tui. mun-
dis q̄ cogitationib⁹, mun-
dis q̄ operib⁹. depuratis
abominib⁹ mentis nostris tuis
q̄ p̄ p̄t offerē hospite
tanto nō nisi mundis
no⁹ ny. p̄t nisi cū vel ny
ro corde mundo. quem q̄d
sidet cōpunctionis
medicus. ¶ Venerit ille
q̄ v. ℣ sicab⁹ mundatis
reb⁹ deperit, deperib⁹ ⁊
dampnab⁹ reprehensionib⁹
⁊ doloribus tumoris sedulis p̄-
mittit. ¶ Ite sacerdotes
altaris ei⁹ fideliter credē
p̄ corpis veritat⁹ illud
corporale ⁊ sit q̄d⁹ de virgo

natum ꝫ. q crucifixum
ꝫ. q in sepulchro positum
ꝫ. q tercia die a morte
resurrexit. q in celos as-
cendit. q sedet ad dex-
teram dei patris Aug
Aug In nostro placatur deus accep-
tabilius se ipso. s. sacramento
altaris. q illis tantum pro-
desse plus creditur. qui
dum viuerent meruerunt
id. de vote celebrare.
Ex Corpus xpi ꝫ egrotis
medicina. peregrinantibus
dieta. debiles confortat.
valentes delectat. lan-
guorem sanat. sanita-
tem seruat. fit homo per hoc
mansuetior ad correp-
cionem. patientior ad
laborem. ardentior ad
amorem. sagacior ad
cautelam. ad obediendum
promptior. ad graciarum
actionem devotior.
Idem Aveneranda sacer-
dotum dignitas. inter quorum
manus filius dei velut
in utero virginis incarnatur.

O felices sacerdotes si
sacerdotalis vixeritis. o ce-
leste misterium q per nos
pater et filius et spiritus sanctus operatur. tam
mirabiliter. q uno eodem-
que momento idem deus
qui presidet in celo in
manibus vestris ꝫ in sa-
crificio. celum mirabiliter. hor-
rescit infernus. contremiscit
diabolus. reuertetur plurimum
angelorum celsitudo.
Quid retribuam domino
ut caream pro omnibus
que retribuit mihi pro
solo sacerdocio mihi impen-
so. q ꝫ datum opti-
mum et donum perfectum.
Ubi gratia Ille qui crea-
uit me. dedit et me
creare se. et qui crea-
uit me sine me. si fas
ꝫ dicere creatur medi-
ante me. Aveneranda
venerabilium sanctitudo ma-
nuum. O felix exercitium
O vere mundi gaudium. Ubi
xpc tractat xpm. sacerdos

dei filium. cuius delicie
sunt esse cum filiis ho-
minum. Cuius auditus
sustineret aurium. aut quem
mens non raperetur ad
excessum. Non minus
detestabile est in os
pollutum. quam in lutum pla-
cearum mittere dei filium.
Si iohannes mutus sanctifi-
catus in heremo conversatus
a domino commendatus non
audet tangere verticem
domini. quomodo tu peccator
audes eum includere in
ergastulo corporis tui.
Gloriosa et amabilis spon-
sa dei interius. sponsum
habes in sacramento. in celis
habitura sine velamento. et
hic et ibi veritas. sed hic
palliata: ibi manifes-
tata. Intra catholicam
ecclesiam in ministerio cor-
poris et sanguinis domini
vel a bono maius vel a
malo minus perficitur
sacerdotis. quia non in merito
consecrantis: sed in nomine perficitur

creatoris. et in virtute sancti
spiritus. Cum omnia sacramenta
obsint indigne tractan-
tibus. prosunt tamen per eos
digne sumentibus. Hoc
est credendum fidei commenda-
mus. quod in una sive in una
quam hostia totus vel est et
sumitur. et in multis parti-
culis hostie unus et to-
tus est vel. Verus deus homo.
nec plus habet qui multum
acceperit. nec minus habet
qui minus ~~habet~~ acceperit.
Quam bonus panis
qui et angelos pascit
per speciem ut de ipso sati-
entur in patria. et qui est
angelorum esca. nobis
factus est medicina et nos
pascit per fidem ne de-
ficiamus in via. Ille pa-
nis qui se ipsum dat
angelis ad gaudium
stabilitatis. se ipsum dat
hominibus ad remedium sani-
tatis. Et panem an-
gelorum manducaret homo

Solario

lx

actibus recipiet merita

De ii° dei sui predicatione

Notandum quod quilibet debet audire verbum dei peccator ut terreatur, iustus ut magis accendatur, penitens ut consoletur, perfectus ut delectetur. Unde Ber. Tanta est virtus predicationis quod animam revocat ab errore ad veritatem, a viciis ad virtutem, aspera convertit in dulcia, prava mutat in directa, fidem instruit, spem erigit, roborat caritatem, evellit vitia, plantat utilia, fovet honesta, et via vite, stola salutis, ianua paradisi. Ex auditu verbi nascitur cognitio dei, ex agnitione dilectio, ex dilectione familiaritas. Verbum dei quatuor rebus comparatur scilicet collirio, ex eo quod oculum intellectus illuminat. Ps. Declaratio sermonum tuorum illuminat et intellectum dat parvulis. Potioni ex eo quod cordis affectum ab omni carnali amore purgat. Emplastro ex eo quod peccatorum vulnera sanat. Cibo ex eo quod nos celestium amore delectat. Et sicut hic egroto non valet nisi ea in se receperit, sic nec anime languenti verbum dei prodest nisi illud devote audierit. Gre. Anima attenuatur et macerat quod non divinis eloquiis pascitur. Aug. Qualis est caro que post multos dies non percipit cibos, talis est anima que non assidue pascitur dei verbo. Divinum eloquium mittit virtutes, extinguit vicia, generat amorem dei et adducit odium peccati. Plus est animam in perpetuum duraturam verbo vite reficere, quam ventrem periture carnis terrestre pane faciare. Gre. Via domini ad cor dirigitur, dum eius sermo libenter auditur. Non

~~[illegible]~~

e minus verbum dei quam corpus
christi quia non minus reus
erit qui verbum dei negli-
enter audierit. quam ille qui
corpus christi sua negligentia
in terram cadere permiserit
Cum verbum dei ne-
glienter audit. idem
facit. ac si corpus christi super
terram proiceret. Basi-
lius. Sicut ex carnalibus
escis aliter caro. ita ex
divinis eloquiis interior
nutritur homo. Sicut
sol oriens effugat
caliginem. ita sanctorum doc-
trina a sensibus expellit
tenebras. In iudicio
vel in oratione non potest
mereri quod adeo petit.
qui in predicatione noluit
audire quod iussit. psalmus.
Eloquium tuum vivifica-
vit me. Ambrosius super
id. hoc est anime nutrimentum vita
quo aliter et gubernatur
nec quicquam est aliud quod melius
vivere faciat rationalem
animam quam eloquium dei
Amos. Quid aliud.

sunt perfidorum corda quam
defunctorum sepulchra
in quibus non habitant
verba dei. Ambrosius. Ma-
nus est animas in peccatis
mortuas suscitare pre-
dicando. quam corpus
mortuum in terra abscon-
ditum vivum extrahere
Gregorius. Si magne merce-
dis est a morte eripere
carnem quam moriturum.
quanti est merci a morte
animam per verbum dei libe-
rare in celesti patria sine
fine victuram. De predicatoribus Gregorius lxi

Predicator debet lucere
doctrina ut sciat
docere quid sit vitan-
dum. quid ne faciendum.
et hoc cum humilitate sermonis.
et caveat ne curiosa
sit magis quam utilis
sua doctrina. ne scilicet lau-
dari de sua predicatione
ab hominibus desideret quia
tales adulterari verbum
dei ab apostolo dicuntur. Ait
enim. Non sumus sicut
plures adulterantes verbum

i. qui peccatum in opere habet
quomodo sordes i. peccata
aliorum lavabit. Quem
dus debet esse. qui aliorum
peccata vult corrigere. ¶
Epistolam sacerdotis
vel prelatus bene docet et non
bene vivit. Ipsum dominum instru-
it quare debet ipsum
iudicare et condempnare.
In vanum laborat lingua
doctoris vel predica-
toris. nisi intus operetur gratia
salvatoris. Sic. Ille
apud deum magis in
amore eius est. qui ad
eius amorem plurimos
trahit. De predicatoris
labore laudem querere.
quid est aliud quam rem
magnam et preciosam
vili precio vendere.

De cogitationibus et quid debeat
cogitare lxii

In omnibus operibus
tuis memorare
novissima tua. mor-
tis certitudinem. ter-
rorem. amaritudinem et
horrorem. Iudicii valde
tremendi discrimen et ar-
dentis gehenne metum.
ab oculis cordis tui elon-
gari nullatenus patiaris.
Cogita peregrinationis tue
miseriam. annos tuos in
amaritudine anime tue recogi-
ta. humane vite pericula.
et fragilitatem propriam con-
sidera. et in huiusmodi cogi-
tatione si perseveraveris. di-
co tibi parum senties
quicquid foris videtur esse mo-
lestum. dum toto corde
circa interiorem molestiam
occuparis. Sed non pati-
etur dominus te sine consola-
tione esse. quia ille est pater
misericordiarum et deus totius con-
solationis. et implebitur
vite quod dicitur. beati qui lugent.
quoniam ipsi consolabuntur. Uti-
nam sapores ac intelli-
geres ac novissima provi-
deres. Sapores que dei sunt.
Intelligeres que mundi sunt.
Provideres que inferni sunt. Pro-
fecto deum diligeres. superna

no mq̃uat cū pulsat.
ii cū hanc ſ ꝑdicatꝫ
ꝑnūgat ꝯuincēs te
ſpūs tuꝰ pibꝰ cogi
tacoibꝰ pulsai. ꝛ ad
illicitam delectacoꝫ af
fectū cēs ponē mi
culoꝫ quomo xp̃us
mi crucē cruciꝫꝰ
ꝛ ꝑte. Iuuenē quomo
audi Iudeis tēdāt
ulter ꝓtractā blas
phemiꝫ colaphizat.
nudat ꝛ ꝺēpuꝫ ex
poliatuꝫ ꝛ flagellāt.
Et ſpinecoſꝫ ꝛ ob
pbriis affcūb. nt
duob latronēb ſuſpe
ditꝰ. Conſidera
liter ſuꝫ cruci affix
us. ſpūs ſedatꝫ ig
nominioſe derisꝰ ꝛ my
clamatꝫ. ſpinis coro
natꝫ. clauis ꝛ lancea
ꝑforatꝫ. felle ꝛ aceto
potatꝫ. Ex oīnibꝫ mi
bris eiꝰ ſanguis
emanauit. ꝛ mebrato
capite uote magna

emiſit ſpm. Nec ꝺep
ter tuꝰ meritꝫ ꝑ
te. ꝛ nr̃e cuꝰmodi
ſordida cogitacoēs ſor
ꝺidaꝰ mūte. Ad
ſpōm attende quib
te ſeruit. ꝺe quo ſeruit.
qualez ſeruit. cōꝑ ſe
cit. ꝺuꝛ ē qm te ſe
cit. ut cum tuꝰ mea
ꝺiuina te ſeruit. ut non
ſuꝫbraꝫiſꝫ te ꝛegnoſ
cāb ꝛ humiliet ſuaꝫ
ymaginē ſuꝰm ſer
te mīt. ad ſilꝰ ſua
te ſeruit mūte ut cu
ꝺiligāb. ꝺequo ſe
cit. ut ſine ꝺebitu
attendaꝫ eternū. ꝓtꝫ
reducta ſpualꝫ ſꝫ to
te ꝑmeꝺiū attende
media. nec ꝺiu ꝛ no
uiſſima. ut ſapere
ternā. ꝛ intelligēt ꝑ
ſeuꝫ. ꝛ nouiſſimuꝫ iiii ꝛ
pūderet. ſ. mortuꝰ
ꝑua mch̃ mſerabilig.
iudiciū quo mch̃ ꝛ ir
bilig. ꝺnāoēs quib
mch̃. et ꝛdelig. ꝛfem
quo mch̃. mtollibilig

Septem sunt de eccl[esi]a
hominis que si recte considera-
ret, nunquam peccaret.
s. materia vilis. operatio turpis.
exitus flebilis. status in-
stabilis. mors cristabilis.
dissolutio miserabilis. dam-
natio detestabilis. Item
ber. omnis cogitatio quantum
mala vel immunda humanam
mentem non polluit. cui
ratio non consentit. De bona
voluntate Ber. hom.

Inter omnia dei dona que
ad salutem hominis spectare
videntur. primum et princi-
pale donum bona voluntas
esse cognoscitur. Primum est
quia bona voluntate omnia
bona inchoantur. principale
est quia bona voluntate
hominibus utilius inchoatur.
Quicquid homo facit bonum
esse non potest nisi ex bona
voluntate procedat. Sine
bona voluntate omnino non potes
salvari. cum bona voluntate
omnino perire non potes.
potestas dei voluntas
hominis est. quia ipsa velle est
hominis voluntate. ideo totum
meritum in voluntate est.

Quantum vis tantum meris
quantum crescit voluntas
tua tantum crescit meritum
tuum. fac ergo magnam
voluntatem si vis habere mag-
num meritum. Voluntas
bona non est si non operetur
bonum quod potest. Gregorius dicit.
Ante dei oculos non est
vacua manus annuere
si archa cordis plena
est bona voluntate.
~~Ysidorus~~ Non est accep-
tabile opus deo quod
voluntas non exhibet.
prius requirit deus
voluntatem quam accidentem.
Que ergo non potest
facere impleamus volun-
tatem. Voluntate reus
est. qui vult facere quod non
licet facere. Gre. Non in-
tuetur deus quantum
quisque male facere va-
leat. sed quantum velit
et dum deest potestas
foris. si tamen intrinsecus
habere potestatem appetit.
quia omnipotens deus cor-
da pensat. iam in eius o-
culis fecit quod facere af-

sectauit. Non est in mu-
nis a culpa qui volun-
tatem habet peccandi.

De propria voluntate. Lxiiii.

Voluntas propria deo
displicet. homini multum
nocet. Deo displicet.
quia dominium sibi aufert.
et dat diabolo. Sicut
obedientia facit hominem fratrem
dei. sic propria voluntas fratrem
diaboli. Propria vo-
luntas multum nocet
homini. Primo deum aufert.
Ber. Non dabit in-
obedienti copiam sui
tantus obedientie amator.
qui mori maluit quam
non obedire. Secundo dei
beneficia subtrahit. Gre.
Dignum est ut a dei be-
neficiis sit quilibet extra-
neus. qui eius iussionibus
non vult esse subiectus.
Tertio meritum euacuat.
Ber. Grande malum
propria voluntas que facit
ut bona tua tibi bona
non sint. Quarto hominem
confundit. Osee. x. Con-
fundetur israel in voluntate

sua. Confundentur omnes
qui repugnant ei. Quinto
morte eterna dignum facit.
Cum superbierit
volens obedire sacerdotis
imperio morietur. Bernardus
Qui odit deus aliquid pu-
nit. Ii. Propter voluntatem propriam
tolle propriam voluntatem. et in
fernus non erit. Tristis
voluntas debet precedere
ut sic sequatur gratia.
quia nec gratia sine vo-
luntate aliquid operatur. nec
voluntas sine gratia potest.
nam et terra non germinat
nisi pluuiam susceperit.
nec pluuia fructificat
sine terra. Bone voluntates
sic suaue sunt apud
deum. quemadmodum odori-
feri flores. Idem super Mt.
Sicut peccatum opus sine
voluntate non facit. ita
iusticia ex opere non con-
sumatur nisi voluntas
affuerit. Fiat voluntarium
quod facturum est necessa-
rium. offeramus deo promi-
nere. quod pro debito tenemur.

in celo operatur. ~~[illegible]~~ Oratio
cordis est non labiorum.
neque enim vera deprecantis
deus intendit, sed orantis
cor aspicit. Longe
quippe a deo est eius animus:
qui in oratione cogitationi-
bus seculi est occupatus.
Nichil proficit oratio eius:
cuius adhuc odium manet
in mente. Cum iactanter
orat laudem appetendo
humanam: non solum oratio eius
non delet peccatum, sed ipsa
vertitur in peccatum. Sillo
ca. de conscientia ad misericordiam
flectitur. quia si animus de
precantis ad deum toto
devotionis affectu convertatur.
Sine intermissione ora-
re debemus. Nam sicut
nullum est momentum quo homo
non fruatur dei pietate, et
misericordia sic nullum debet esse mo-
mentum quo eum presentem non
habeat in memoria. Sic
Crociens quisque impugnatur
vicio, tociens in oratione
se subdat. quia frequens
oratio viciorum impugnationem

extinguit. Oratio humilis
divinum promeretur auxilium.
Multum valet deprecatio iusti
assidua. ~~[illegible]~~ Duobus
modis oratio impeditur ne im-
petrare quis valeat
postulata. Hoc est si aut
mala adhuc committit.
aut si delinquenti debita sua
non dimittit. Sed multos
deus non exaudit ad
voluntatem ut exaudi-
at ad salutem. ~~[illegible]~~ Qui
habet laudem dei in ore et in
corde suo in postremo apud
deum gaudebit et animam suam
in celo mirificavit id est mi-
rabiliter beatificavit. Si
orans a deo inventus fueris
claritate ipsius frueris. Si tamen
verus adorator extiteris
~~[illegible]~~ Non
omnis qui dicit mihi domine
domine intrabit in regnum
celorum etc. ~~Crisostomus~~
Si in filium dei credis, ipsum
ab eo pete que expedi-
unt accipere. et ipsum decet
dare. Qui si petis carna-
lia quomodo ipsa libenter
daret. Qui si hostes iubet

re ut ꝓmptꝰ ꝑ
ſtrumſſme credit ꝛul-
tatꝰ habitꝰ nꝰ orãte
dei bñficiũ obtinẽ ſi pe-
tat eternalia ꝙ dic de-
vote magna ꝛ ũtꝰ ꝛ de-
leat fidelis mꝛꝰ mdy-
rum hoꝝ pagit. ꝙ dño
ꝑ nemie necꝑ ostia ũ-
tꝰ incola ꝛenoꝛ mꝛi-
dño ymudꝝ ꝛ mmo
ne. ꝑ ꝛꝰ cꝛy nobis gꝛa
ualia adꝛo ꝛbꝛ ꝛ nos-
ra ꝙꝑ petꝛ. Et nꝛ
ꝙ ſicut eternalibꝰ ꝙꝛ
alit hoꝛo ꝛ ꝛeiot ſic
d uoꝛ ordabꝰ hꝑnoꝛ
ꝛeiot ꝑꝛeꝛ ꝛ nutꝛit.
ſidẽt ꝑꝛeꝛ addy dꝛa-
ma. ꝓbꝝ cꝛy angeli
decto deꝑdit ut ꝑ-
ꝛegat ut ꝛꝰ ad eccl̃ia
ꝛoſeꝛdit ut ꝓbꝝ
dñy ꝛepatꝛat. ꝛ ut deſi-
deꝛa ꝛꝛa adꝑpy. ꝛ ab
ipo bñficia dꝛmoꝛ ad-
uoꝛ poꝛtꝛat ꝛ ꝑmu
dño nꝛꝛo ꝛbꝛplacꝛat ꝑ
ceꝛoꝛe libꝛat. ꝛlꝛgit
pauꝑꝝ ſoꝛuet. dꝛcy
ꝛepat. ꝛuſcit mcꝛi. ſollt
ꝛꝛcuay ſuꝛſpeꝛbꝛ-
ꝛa ꝛ ſmalꝝ ſacꝛa.
hꝰ ꝛ ꝛſolꝝ mꝛcuꝛ.
ſanctaꝝ ꝛgꝛoꝛ ꝑgſt
nt ꝛnꝛcꝝ ꝛ hꝛbet
ꝛfigꝛ-nuy. ꝛ ꝛoꝛꝛa
hoſtꝝ ꝑſdꝛ. ꝙ dño
ſtꝛepꝝ dꝛali ꝛſa
ꝛmouet ꝛ ꝛſpꝛut.
hꝰ ꝛ ꝑma ꝛoꝛꝛa ſep
tꝛaꝛy mcy ꝙ dño
ſtꝛepꝝ ꝛmut ꝛꝛ
ꝑtit ꝛ mꝛdꝝ ſpe.
Deſcꝛcꝛe ſme depto
ſigꝛe ꝛſidꝛa ſꝛm
Mꝛtꝛ loqꝛy ſtꝛuctꝛa
ꝛcꝛpy ꝛy mꝛꝛtꝛloqꝝ
ꝑcꝛy dꝛe nos ꝑ ꝙ
ꝛꝛ ꝛtutꝝ tuaꝝ cuꝛge.
ꝑdẽ nolꝛ ꝛ mꝛꝛfeſta-
ꝛe ꝓtes ꝛ mutꝛe tate-
ꝛe tꝛuſtꝛdi ſigꝛa dꝛ
ꝙꝛa ſꝛngit. ſꝛngit ad
ſtulandꝛ mꝛoꝛdet de
ꝛſpꝛdo. ꝛcꝛdit mdꝛe-
ꝛe. ſigat ꝛ ſigꝛi nos
ꝑ ꝙ labilꝝ ꝛ ꝛoꝛꝛi
nos ꝑ. ꝑ labꝛtꝝ ꝛ
ſallꝛtꝛ labꝛtꝝ ut
mꝛmꝛlla. ꝓꝛetꝛat
ut ſagꝛtta. ꝙllit ꝛꝛ
ꝛoꝛ. mltꝛplꝛcat ꝛmoꝛ.

monet rixas, seminat dis-
cordias, uno ictu multos
percutit et interficit. ¶
Qui custodit linguam
suam custodit animam
suam, quia mors et vi-
ta in potestate lingue
sue est. ¶ Quacumque ar-
te verborum quis iuret,
deus qui conscientie testis
est ita hoc accipit, sicut
ille cui iuratur intelli-
git. ¶ Duplex reus
qui et nomine domini in
vanum assumit et pro-
ximum dolo capit. ¶ Qui
inter se loquuntur homines,
nunquam scire desideres.
Omne genus mendacii
suopere fuge, nec cau-
sa nec studio loquaris fal-
sum, quia os quod mentitur
occidit animam. ¶ Vanus
sermo, vane conscientie est index.
Mores hominis lingua
pandit, et qualis sermo
ostenditur talis animus
approbatur, quia ex habundantia
cordis os loquitur. ¶ Sermo
vanus non erit absque iudi-
cio, quia ab omni statu
rectitudinis deprimitur, quia per
vana dilabitur. Detrac-
tione ysidorus lxvii.
Detractor et libens
auditor utrique diabolum
portat in lingua. De-
trahentes et audientes
pari reatu detinentur.
Ve illi qui sua tenuit
corrigere vitam, et aliorum
non desinunt detracta-
re. Si vis detrahere, in
tua te peccata retorqueas,
nec aliorum delicta, sed propria
cerne. Nunquam enim aliis
detrahes, si te bene inspex-
eris. De malo alieno
os tuum non inquines,
quia grave peccatum est de-
tractio. Qui se ipsum in-
spicit, non querat quid in
aliis reprehendat, sed in
se ipso quod lugeat. ¶
Gre. Idcirco dominus lin-
guas detractorum in elec-
tos suos laxat, ut si-
quid elationis in eis sur-
rexerit, lingua detractoris
abradat. Cum peccatores
conspicimus, non eos faci-
le iudicemus, sed magis
defleamus, quia in similibus
aut lapsi sumus, aut labi

possumus. Quid potest
nobis ob hoc si omnes derogent
et sola nos conscientia de-
fendat. Et quid prodest si
omnes laudant cum conscientia
nos accusat. Ambrosius.
Tollerabiliores sunt qui
bona nostra diripiunt quam qui fa-
mam. Bernardus. Detrahere
et detrahentem audire quid
horum sit dampnabilius
non facile dicam. Non erit
detractor si non erit au-
ditor. De detractione quaestio
13 de propria discussione
Bernardus lxviii.

Beatus homo qui se potest
cognoscere et despicere pro-
bare et improbare. Nam
qui sibi displicet deo pla-
cet et qui sibi vilis est deo ca-
rus est. Multe sunt scien-
tie hominum sed nulla melior
est ea quam cognoscit homo
se ipsum. Discerne te
tuo iudicio non alieno.
Nemo enim magis scire
potest quis sis quam tu qui
conscius es tui. Quid
enim prodest dum malus es
si bonus predicaris. Unde ca-
vo. Plus aliis de te quam
tu tibi credere noli. Ieronimus.
Ego ab hominibus argui
et emendari paratus sum et
illum meum amicum
estimo. Cuius lingue bene-
ficio anime mee maculas
tergo. Lena in circuitu
oculos cordis. Et videre ubi
nunc prostrata anima pec-
catrix misera et infelix.
Lena oculos et videre quia
prostrata es in statu in
quo deo displices angelis
fetes mundo viles
tibi times diabolo places.
Ysaias. Displice tibi qui
enim sibi vilis est apud
deum magnus est. Qui sibi
displicet deo placet.
Esto tibi vilis in oculis tuis
ut sis magnus in oculis
dei. Tunc eris ante ocu-
los dei preciosior
quantum fueris ante oculos
tuos despectior. Augustinus.
Melior es si te ipsum
cognoscas quam si te ne-
glecto cursus sideris
vires herbarum complexiones
hominum et celestium omnium et
terrestrium scientiam habeas.

Bernardus sermone meine

Beri[t] [illegible] nēnē ads
q̄ sui ꝓxīde salutaꝫ · nō
deq̄rēde sui nīa salutē
hūlitatīb⁹ oīuit · ꝛ tunc
dñs q̄ma sicut ꝑcm
sepīe: ut ꝛ salutē ēmayn
ng accessꝰ addēt · est
ꝓ̄ nīfuntatīb⁹ sue

De epō gregoꝝ Lxiv.

Beatꝰ q̄q̄ sēptuagīa
legēdo ūb uitit ng opa
ſit plēt̄ bonīs opīb⁹
ꝛ mercedē sit cū fit
pubē Et cū sīl ꝑpubē
cū agitu- occulte q̄
q̄ ng pubē bono ope
nom sua ſ sēpīt patꝝ
ſtam q̄rit · q̄ fecit
ꝑ abſcondit · q̄ma multi
plum testoꝝ ḡnt · ꝛ
placē cupiunt Et q̄q̄
inſcīte bono ope suo
deſpendi ac laudē
q̄rūpſerit · ꝛ ng ſortaſſe
ndit q̄ ebibunt · ꝛ tu
cōi hōnīb⁹ fecit · q̄ma
tot testīb⁹ ng bono ope
ſcīnq̄ debuit · q̄ ſpūalīb⁹
laudīb⁹ ng cordi · q̄ſpec
ſtoꝝ intuīt deus ſpūa
q̄ſq̄ male dialeat ſa
cē · ſ ſpūm ng delet · ꝛ cū

de q̄ſ pīb⁹ ſcrīb⁹ mūdi
ſoꝝ cūq̄ ſpē ꝓtēdꝝ
ꝛpetit · q̄ma dūpoteſ
deꝝ cordi pēſat · nō ng
ꝙ oculīs ſicut q̄ cogī
tant ng ꝙ ēmaki
nom aſpē · nīſi q̄ſq̄
bonīs op⁹ſ nīſudāt ſtudeāt
poſtuꝝ ꝛ dīb⁹
opantēb⁹ ꝛmūnicāt ·
ſūi nō ā bono ope
torpentꝝ dūmodo at
ſpīa deuocō ac
cēnſicat dīb⁹ ac
q̄ ſue deuocōne ꝛ
mortuꝝ ē ꝑcipat deꝝ
ꝛ rōdonat nom ſui ſūq̄
opīb⁹ · q̄ aſſūm cordīs
ſapiēs Bonaꝝ
q̄q̄ yſa ꝛ ſīmcha
Legīb⁹ ꝙ̄ſtīq̄ opa
ꝛ cogitatiōīb⁹ fuge · q̄no
ng bona dei nō deſi
nās ſpūs aſpē cū ꝙ
ſcrīb⁹ illīd Bedi
dicīt · ꝛ nūcabit q̄
nom ſcrīb⁹ nūq̄ſ
nīſi opa ſua nūcabit ·
ā opa ſua pēſtuat
nūs deaugelīc Nec

quisq; mem̃ mgelion
dei hz qm̃ obtinet in
gtiã ꝯ agit Et si
bene agit: gaudium
ꝑ mgelo ꝙ adgeniti
gignit ꝙ nõ malã
exercet opã: angẽ
que ꝓpellit. ut mali
mi ꝙ gignit Deus por
tatiõ i corde pmedita
tionem. ꝛ affectionem.
oris ꝓfessione ꝛ pdica
cõem. qm̃ que pscriga
cõs ꝛ bona operatiõ.
dñs ꝙ cum poss
dig in corde. oris ꝓfe
ssionẽ fiat. cum
ꝙ ꝯ mittit. ꝙ spatium.
ꝙ dñs detrahit. ꝛ rogi
tatum ꝙ ꝓsa est
rogita ꝛ ꝓsa. ꝛ qm̃ ꝛ
ꝙ ita. qm̃ videl ꝙ sicut
ois. medicamta ꝛ
valent ad sanandũ vul
nꝰ qꝫ deꝰ ꝙ ꝛ ꝓfes
sum fuit i qm̃ cõtra
cta. ois. bñficia adqui
tam. non ꝓsit. i per
cutiũ i. lingua ꝙ tota.
Tunc vetant id ꝓfi
homo bonus ẽ. qm̃ ei cõ
cupiscit placẽ. agnoꝫ
ꝛ. Tunc placet
deo mtã qm̃. qm̃
bonũ qm̃ nichanus ꝓ
ficiãti fuit. qm̃ cum
fuit ad ecclãs hmilis
ꝛ devota mssas audit
ny eis qm̃ cum qm̃
deo ꝛ ita. nusquã ꝓsperitas
placidi. qm̃ qm̃ dñs
non solũ nutrimat ꝙ
ꝛ ꝙ fiant. Ubi ꝓce
ꝛ ne ꝙ postulanda.
ꝛ non dẽ ꝓtendi
actus. qm̃ ꝙ cum
bonum. qm̃ ꝙ scripsi nõ
deputab. Tunc ait qm̃
ꝓsty ꝙ ꝛ ꝙ ꝛ infirmẽ
diutinũ. salus pẽ
tentibꝫ. ꝙ mutãs. qm̃
nentibꝫ datur. ꝛ.
ꝙ fugiendã ꝛ originãs
ꝙ vir. ꝛ mgnum. ꝛ vi
tam. ꝛ iustũ. Deꝰ ꝙ

Ubi non ꝛ ꝓpitiãs.
ꝛ no ꝛ ꝙ. ꝛ
ꝙ non ꝛ. ubi non
ꝛ victoria. ꝛ ubi non ꝛ

vitoia. i noy z rorō. Ia-
brūb vir qui ſuffert
tēptāz. qm ci p ꝙ
tēptatō uit dicit ſuꝫ
ſz mala ꝙ trāde ītutib.
illud vicīū cui nō ꝑſe-
tiuz nō ē ꝑmyſſi ma-
la ꝙ trāde ītutib ¶
Pculoſiſſima tēptāl ē
milla tēptatōe ꝙ ꝑbāi
cum nihil male ꝓuēit
ſ cordis clā. tēptatōe
m̄ oppaſſio. qtūcūq aliop
ignoiāl arguēdo. ſ
tēptatib qm te negle-
ate ꝑo m̄ veniaz ¶
Dō homo diſcipulus
ipius cogitatōe. ſfirma-
tiz m̄ dilatōe/moit
i ꝑſenſi/eſſent tēptatōe/
timidū q m̄ ꝑſecutiz/
Cte tēptatō cui ꝑſen-
tiuz ꝑcūy nōy z/dīal
bolꝰ ꝑcūy dicꝫ ꝓbis
nyſci it vi ſemitis ſu
ab ignoſcit/ꝛa ꝓnit
cū ſacieq homīnis
adque nudit nitez eq
ſacilig deſtruci ¶ Con-
ſlob z m̄ vidz ducit
z ſedūcit dīnꝫ/anctoz

mūdy/ſm̄ nōſab z ꝛnib
ſab ꝛoꝛnib ¶ Deꝰ qui
non dēnit. nō ꝓcipit.
non qnedit. nō lubit.
cui nihiq aliud z ſtudiū
ſ dīab mīab ꝑdere
Cte dicit ſe ſcīſſe q
tūnat. cui dīab ādmice-
tey cōiuncy non ſaluci-
at ¶ Ihūſ. ſi amoz
dei ꝙcto tenēre te
non ꝓt. ſaltem te te-
neat z tīneat timoz
z dilectiz/laqi mortf/do-
loīb m̄ſm/vīnib te-
rodeno/ſulfur ardēs
z fetens flamaq tēpeſtaz
z omnia mala Et illud.
Q̄nocens iſtigo. tor-
ēnb ꝛoꝛnalcib ¶ Ho
ſtūnej: ꝛcſſat dīab
pnſīe qtūa nſtrum
ā. y. qnoz dolozem
ꝛoꝛpib/ā anxietatem
mīb/ā nſtigat ad
luxuriam/ā ad dīuicioz
ꝛl ad ſ̄ſbiam/Et ſi
ā ih̄. omnia ꝓſpere
homo ꝓpiciuit/z ho
rotum hīc tolerat. ſine

dubio mercedem in celis
recipiet et sic dulcia gus-
tabit in celis. qui ama-
ra fortiter superavit in terris
Ber. Certam potestatem habet
dyabolus in peccatore. Notandum
quod tres habemus hostes scilicet
mundum. carnem. et demones.
Mundus suadet nobis pla-
ciones divicias. et hono-
res potentibus seculi resistere.
vanitatibus insistere. Caro
suadet suavia scilicet splen-
dide comedere. molliter
dormire. opera vitare.
ocia sectari. voluptates
carnis implere. Demones
suadent superbiam invidiam
iram impaciam et malici-
am. Econtra dei bonitas
consuadet nobis omne
bonum per scripturas per inspi-
rationes occultas et persua-
det nobis pacem pietatem
iusticiam et mundiciam et
discretionem. ne omni spiritui creda-
mus. nec in terribus hostibus
obediamus. Ber. Vo-
cat nos deus. dyabolus mun-
dus. et caro. Deus dicit

Venite ad me. et ego vos
reficiam. Dyabolus dicit
venite et ego vos decipiam
Mundus. Venite et ego
vos inficiam. Caro
dicit venite et ego vos
interficiam. Certum
sentiat temptacionem et tri-
bulacionem. non te reputes
derelictum. sed meminere-
ris illud scriptum. cum
ipso sum in tribulacione
Ergo domine da mihi semper
tribulacionem ut semper
mecum sis. De contri-
cione augustinus lxxi

Contricio est sanitas
et illuminacio anime. remis-
sio peccatorum. spiritum sanctum
ad se reducit. Christum in se
habitare facit. Per-
cator semper doleat
et de dolore gaudeat
et non sit satis quod do-
leat. sed ex fide dole-
at. et non semper dolu-
isse doleat. Si peccata
fuerint in homine oportet
eum de omnibus peni-
tere. peccator consideret
qualitatem criminis

in loco / in tempore / in perseve-
rancia / in varietate pe-
rsonarum / et quali hic fecit temptacio-
nem / et ipsius vicii multiplici ex-
secucione. Quantumcumque homo
conversus fuerit peccator et gemu-
erit salvus erit / quia
cor contritum et humiliatum
deus non dispiciet /
Tardius siquidem videtur
deo peccatori veniam de-
disse quam illi accepis-
se. Sic enim festinat
misericors deus absolvere
rerum a tormento conscientie sue
quasi plus cruciet
misericordie compassio mi-
seri / quam ipsum miserum pas-
sio sui. Cum enim vere pe-
nitet qui veraciter dolet /
absque dubio et absque mo-
ra indulgenciam accipiet
et graciam recipiet. Et quan-
to quis frequencius quanto
vehemencius de suo reatu
interno dolore afficitur /
tanto certior de indulgencia
efficitur. Item 3 quod animam peni-
tencie lacrimis afflictam
tam frequenter tam libenter

consolatur spiritus sanctus paraclitus /
Da mihi domine in hoc exilio
panem doloris et lacri-
marum quem esurio super omnem
copiam deliciarum. Item
~~in compendio theologie li.~~
~~vi° c. de contricione sic~~
~~legitur~~. Sciendum quod beati
et dampnati et qui sunt
in purgatorio non habent
contricionem / hoc hic. 3 ro. quia
in contricione proprie sumpta / tria
sunt scilicet gracia. dolor et ef-
fectus meriti satisfacientis.
In beatis autem non est
dolor. In dampnatis non
est gracia / et hii qui sunt
in purgatorio non me-
rentur. ergo etc. Quanta
debet esse contricio dominus ostendit
in iiii° que fecit in
lazaro. Primo turbavit
se. 2° infremuit spiritu
3° tercio lacrimatus est. 4° quarto
clamavit veni foras /
O homo hic quatuor die-
bus mortuus fuit / tu
forte multis annis mor-
tuus fuisti / ut ergo de
sepulchro peccatorum pro
dias in quo diu putridus

inuiabilis. Desiderium
sine prie quat. ad hanc
quantitatis valeat pueni-
re que est ineffabilis. de-
lectabilis. et tota desideratur.

Nota casus epales lxxii

Homicidium. sacrilegium.
incendium. peccata contra
naturam seu sodomitica que
fiunt quatuor modis que
sunt. c. de luxuria. Concu-
bitus personarum conuentua-
lium in sacris ordinibus.
Incestus. que fit cum con-
sanguinea uel affini. uel
cum ea que votum castitatis fe-
cit. Iniectiones manu-
um imparentes. Oppressio-
nes paruulorum. negligentie.
parentum in igne uel in aqua
natos amittentium. Vene-
ficia. periuria solempnia.
que sunt fiunt super crucem.
fidei fractiones. votorum
fractiones. Symonia.
Adulteria. manifesta here-
sis. Apostasie. Malefi-
cia eorum qui maleficiunt
coniuges ne possunt coire.
uel qui procurant sterilita-
tem mulierum. uel abor-
sum. Crimen falsi in
litteris. Sigillo uel mone-
ta.

De lacrimarum effusione b. lxxiii

Bonis lacrimis indi-
gemus. quia quo fi-
ne terminandi sumus igno-
ramus. Flere ergo debent
peccatores propter culpe commis-
sionem qua deum offen-
derunt. nam deo ho-
rem. sicut primum ad
iutorium abstulerunt.
merito ergo flebunt. Ie-
deduc quasi torrentem
lacrimas per diem et noc-
tem. et non des requiem
tibi. neque taceat pupilla
oculi tui. consurge. lauda
in nocte in principio vigili-
arum. effunde sicut aquam
cor tuum ante conspectum
domini. Ger. Magnam
prorsus miseriam. magna
mina diluit et absterget
et hoc festinanter. quia
sine ullo intervallo con-
iungimur lacrime peccatoris
et indulgentie salvatoris.
Item propter prie amissionem.

gius. Ieronimus. Lacrime nature sunt
humide ut sordes peccatorum
abluant. et anima munda
efficiatur. Salse sunt ut
carnis luxuriam restrin-
gant. ne corpus et anima
corrumpantur. Calide
sunt. ut corporem
accidie expellant ut
deo serviatur. Clare sunt.
ut ad claritatem perdu-
cant qua deus vide-
atur. Ieronimus. Sathanas
tollerabilius sustinet flam-
mam suam quam lacrimam
nostram. acrius in contri-
cordis lacrima quam pe-
na infernalis incendii tor-
quetur. Crisostomus. Si omnes
lapides lingua arbores bestie pisces et
volucres et ut singu-
la concludam. sed totus
mundus levaret vocem
ad lamentandum peccatum per
quod dampnati ab illis
deliciis ceciderunt. et se
eternis suppliciis immerse-
runt. nichil dignum la-
mentabitur. Canus. Mirum
est quod in eternum dampnandis
lilia non succrescunt
in solacium sed magis mira-
dum quod in eternum salvandis
omnes lapides non insurgunt
in offendiculum. Ex hoc
patet quantum plorandum sit
miseris pro obligatione
miserie quantum flendum
flendum sit iustis pro di-
latione glorie. Ysidorus.
Age penitentiam dum po-
tes. dum mors moratur
ora deum. que male ges-
sisti lacrimis ablue.
ploratu scelera dilui
valent. Nichil prosunt
lamenta si replicantur
peccata. nichil valet veniam
de malis actibus pos-
tulare. et mala denuo
iterare. Ne rursus
facias quod iterum plangas.
Basilius. Ubi fuerint
lacrime. ibi spiritualis ig-
nis accenditur. qui
cor illuminat. et vicia quoque
consumit. Augustinus. Christus mortuum

non flebat quem suscitare
poterat / sed mortem quam
sibi homo peccando comparat
Duplicem fletum
debet habere omnis peccator / quia
quod oportuit non fecit
et quia fecit quod agere
non debuit / Qui
peccatum peccato addit. qua-
si funem nectit unde
ligatur et ad infernum
trahatur / Item struem
lignorum colligit in quo
perpetuo comburatur
Benignus merito fideles
appetunt. quem dolentes
consolantur. penitentes
emundant. diximus fugant.
Christo consiliant
Sciat se dure culpabi-
lem. qui carnalem amici
sui mortem deplorat.
et spiritualem anime proprie mor-
tem non deflet / Unus
Deus inter plurima fla-
gella petrum lacrimam-
tem oculis mente respexit.
quasi diceret. plus doleo de
tuo peccato. quam de meo tor-
mento / O felices lacrime

penitentium quas deus ma-
nibus suis abstergit
O quanta vis est in lacrimis
que totius peccati abluunt
culpam / extinguunt ie-
henam / divinam flectunt
sententiam / aquam lacrima-
rum balneum est animarum.
ut sponse celestis re-
gis fiant / Ideo dicit
Ieremias lava scilicet per lacrimas
a malicia cor tuum ut
salvum fias / Lacrime
delent litteras mortis.
quas qui peccat diabolus
scribit manu propria in libro
conscientie / Lacrime diabolum
subiugant / aqua enim la-
crimarum est quasi mare ru-
brum in quo pharao
infernalis cum exercitu
viciorum subiugatur
Contribulasti capita
draconum in aquis
O felices lacrime quibus
peccatorum incendia ex-
tinguntur et viciorum ma-
cule abluuntur

quam conspicis delicta deflere
in conspectu dei non du-
bites iniam consequi quia
nullum peccatorem ad se re-
versum xpc. despicit. qui
peccata redimere venit.
~~[illegible]~~ Aqua lacrimarum bal-
neum est. quo abluuntur
anime ut fiant celestis
regis sponse. **De con-
fessione Ambrosius lxxiiii**

Magne virtutis est con-
fessio. animam saluat.
vicia dissipat. virtutes
restaurat. demones ex-
purgat. miserum deo re-
conciliat. et quicquid in homine
viciatum est euacuat.
Confessio hostium infernum
claudit quod diaboli exire
nequeunt ad rapiendum
peccatorem. portam aperit
paradisi quam omnes sancti
aperire non possunt. ipsa et
os obstruit sacerdotis.
Obrene virtutem peccatum quod
portas aperit paradisi.
Dixit peccatum et na-
than ipsum ad dominum missus
statim inculpat. dimissum
est tibi peccatum tuum. Unde

quod dicere peccatum non te
tedeat. non te pudeat.
non te retrahat pudor
hominis. non timor diaboli.
non desperatio de peccatis
enormibus. Ipsum iudam
non tantum scelus quod commisit.
quantum desperatio venie con-
dempnauit. Omnis spes
venie et mine est in vera
confessione. Nulla est
tam grauis culpa que
non habet veniam per confes-
sionem. Quanto quis pluribus
in spe venie conficetur tur-
pitudinem criminis. tanto faci-
lius consequitur gratiam re-
promissionis. Cum iustus
in culpa cadit. et eum citius
corrigere negligit. coram
eo offendiculum deus
ponit. eumque iusto iu-
dicio in aliam culpam ca-
dere permittit. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Omnia in confessione
lauantur. conscientia mun-
datur. amaritudo
tollitur. peccatum fugatur.
tranquillitas redit. spes
reuiuiscit. animus hila-
rescit. post baptismum

multis alijs nob̃ gratuitu
z ꝓmedijs q̃ ꝓfessionis
ifuger. ℂ Non erubes-
cas deo ꝓfiteꝛ tui non
potes abstondi ꝑpe. q̃
non vult abstondita cor-
dis. cui oia nuda sunt
oia nuda ꝓta sunt ꝓcepta
ꝑ q̃ ꝑ spm̃ sc̃m tuꝛ ꝓfessio.
q̃ dolet ꝓfessio ꝛ non
te pudeat dice. q̃ non
pudeat facꝛe. ꝛ si forte
pudoꝛ t̃. nõ solꝫ ꝛ pudo
ꝛi ꝓta tua exponẽ. q̃
scꝛiptꝫ est nudꝫ nudꝛi.
ubi omnib̃ exponi tua
oꝛtebit ꝙta ℂ Si co-
gꝛeris coꝛa mũdi nuda
corpe ꝛisuꝛe. posses non
eꝛubescẽ ℂ Cur q̃ nuda
ꝙfundꝛis. q̃ nuda cogi-
tas. ꝛ nuda ꝓdis. ꝛ
cur magis uꝛis nudꝫ
homo. q̃ nudꝫ deꝛ ꝛaugꝛe
boꝛe. talib̃ ꝙfessio ꝓfuit
eꝛo ℂ Tumbus ꝛ confes-
a mꝛte libꝛat. ꝑdidit
aꝛit. spem salutis ꝛ ꝛbꝛ
non uꝛetur. ꝛ ꝛsurꝛexit. q̃
ꝓta sua nõ mꝛ. ꝙfiteꝛi.

Cap. bꝛue ꝛ sanꝫ ꝙfite-
beꝛis ꝛ laudabis deum
ꝛ ꝛsificabeꝛis ꝛ mysteꝛi
oꝛibꝫ illis ℂ Ste. Ch
tiꝛus. ꝙ dꝛe ꝙfie pdi
dꝛunt. fuit ~~nisi placet~~
~~deo ꝙfitꝛus placuit nisi~~
~~petꝛus~~ si ꝙfessionis
ꝛ ꝙfessionis. ꝛ purgatoꝛius fuit
tꝛus placet deo ꝙfitꝛus
placuit nisi petꝛus. si
sub aut ꝙfessionis. mꝛ ꝛ
nistꝛus. q̃ ꝛeritate ꝛ
ꝙfessi sue pudoꝛis ℂ
Nisi bꝛeue ẽ q̃
uelis eꝛ. nisi si coꝛꝛi
gi ꝓfessione uelles
ut deq̃ ꝛ ꝙformaꝛi
ꝛ uelis. ei ẽ ꝓlixꝫ ꝛ be
uis. eligꝛe q̃ bꝛis. si
non ꝙfessio salus ꝛ ꝛfes-
sio sub ꝛumpabeꝛis ꝛ
timeꝛis ꝙfiteꝛi. q̃ ꝓfes-
sione sꝛo. nisi sꝛo.
ꝓta. ꝛ q̃ nesꝛio ℂ Ad
ꝙ deus exigit ꝙfes.
ut libet ꝙdeꝛ. ꝛ ꝛ
dapnet nõ ꝙfiteꝛi.
ut ꝓmittat ꝛbꝛi. ꝛ
ꝛsio ꝙta ꝛ ꝙfes

sensiet corporis penam
nec reputabit laborem
quo peccata novit deleri
preterita et futura caveri ¶
Vera penitentia est peccata preteri-
ta plangere et plangenda
iterum non committere. Ina-
nis est penitentia quam sequens
inquinat culpa. Ergo
O felix penitentie lavacrum
quod totiens valet ad pur-
gandum quotiens purga-
tione indiget cor humanum.
Promittit deus veniam
penitenti sed non promittit
terminum differenti. Cum
penitentiam non egerit in
presenti illi peccatorum veniam
negabitur in futuro. Eru-
bescimus modo parvo tempore
penitentiam agere et non time-
mus sine ullo termino eterna
supplicia sustinere. Anus
Veniet dies ille novis-
simus. Veniet dies iu-
dicii quando peccatoribus penitentiam
non licebit agere nec bo-
nis operibus se poterunt
ab eterna morte redimere.

quia hec ad animadver-
sionem percutitur peccator ut
moriens obliviscatur sui
qui dum vivet obli-
vius est dei. Gregorius
Satis a longe est a fi-
de qui ad agendam
penitentiam tempore senectutis ex-
spectat et metuendum est
ne dum sperat vitam inci-
dat in iudicium. Nunquam
in die iudicii veniam in-
veniet qui modo aptum
tempus veniam perdit et tunc
ianua lugentibus clau-
ditur que modo penitentibus
aperitur. Anus Penitens
semper doleat et de dolo-
re gaudeat et non se
semper doluisse doleat.
Nunquam debet deserere dolere
de culpa qui semper vult
gaudere de venia. ¶ Be-
da Publica noxa publica
indiget penitentia. Unde magda-
lena quot habuit in se
oblectamenta tot de se in-
venit holocausta quot

datū negligut / ſi-nſ̄ꝰ
aḡ tbuncal ꝺ̄ freb ſi-
dit / ome petry ſp̄us
statim ꝓpnaz dilunt̄.
ſuo pōdē ꝺ̄ alud ca-
dit ¶ Sicut p̄
ꝺ̄ ꝓpiē malā nec-
gia fuerūt / z irrita
facta / ita ꝺ̄ ꝓpi
nitēz / z alia bō / renunt
cunt ¶ Sic ꝺ̄ p̄ceptoꝝ
ne dē / ꝙ ſ̄ facēb̄ p̄ua
corpꝰ in morte ¶ Sci
ēs voluntā ſcripta ma-
nua dēz / pcā / ro cū ſi-
bāte ꝙ ſatisfecerit / ꝙma
p̄ma / p̄ua culpa /
gnat̄ pena / vitā ꝺ̄ſpe-
ra / acquirunt / ſta / ro
z ſp̄ual nēbꝰ ꝙ ꝺ̄
pena ꝺ̄ceaꝰ ¶ Quia
uanoꝝ p̄ ꝺ̄ ſcta /
ꝺ̄ ſi nō vez / ꝺ̄ pe-
nitēb̄ ꝺ̄ſta apte-
nōſi cumplig̃ penit̄ ¶
Quang / penia cor ēm
dit / ſcp̄ illuminat / aḡ
ſcitat / z ad ſuſcepcoē
p̄ꝓat / Ber. Diſpō
cū nou dubit z ꝺ̄ p̄uaz
ſcatē ny ꝺ̄ſ. ſcb̄ ꝺ̄no t̄
nē. ꝙ ꝙ̄ꝰ ē ꝺ̄ nup̄
gatorio ꝙa ꝺ̄ nō
ſūt oculꝰ clauꝺ / z
apti / ꝙa n̄ p̄ua
ꝙa ſuſtinuz̃ lauſtero
nō / ſ̄ ſtatutuꝝ / ꝓſeꝺ /
nulla tanꝝ ꝙ̄ꝰ
culpa / ꝙe nou ꝺ̄ſat
uenaz̃ ꝓ p̄uaz ¶ Ve-
nūb̄ pcoꝝ ſcb̄ / ꝙ̄ꝰ
nefandis crūb̄ ap
ſ̄ſ̄ ſordeaꝰ / ſacke ty
nē penitenti ꝺ̄na
ſcencia ſubuent ¶
Ꝓ p̄uaz n̄ dubitet
ꝺ̄ſtrut. ꝓ peraz ꝺ̄lecta
ad abſtinuit / ꝺ̄ſ̄
dut ſcēs ſ̄ſ̄ ſe
nē ē ꝺ̄no. ꝺ̄ moſa
aſcalaz ē ꝺ̄no. ¶ ſ̄
pang / ꝓma calcat
ſ̄ſbiaꝝ / ſcludit / i
uidia / r̄ſpuit auꝝ
cia / ſpez̃ luxuꝝ / ſor
ꝺ̄ny malicia ¶ Dec
uno z abſtin̄ ſ̄ſ̄
Summe nēaz abſti
nēca apte. ſ̄ ſine

ē aūz altris Deus
sicut ē Dñs ⁊ ds
p̄ ads ē/⁊ p̄ habuisti dat̄ē
hebis ī mūdatoz eoz C
Cū pauper aūm ⁊ō
aūt/ſ mutuū d̄ſ-
cū altēr ſenerit ī ād-
tū/ op̄ p̄ hī ād/ decto
cautiale ſi ⁊ucfu ⁊ōſ-
lig⁹ C Foy auſeras
uū q̄ ⁊bucas alij/q̄
uch̄ poſſt ſi altēr
ī ſ̄ſcis/inde alud
ame ſcis/ talis ſta
pēm nō pugnat/ ſſa-
plicat ⁊ cū ſ̄ſcia
ſtan pugnat/ ſi ⁊-
ra ī mūdatoz aū-
tet Jtem Dic ſiz-
mi ſiedo amſtuo/ ſac-
gendo ſiduo/ ſoz
nūs ē bonꝰ mūdatoz.
⁊ uſtoz ⁊ōſ aperuit/
ds q̄ aperuē nō po-
teſ/⁊ ⁊ōſcis ea q̄ cl-
uſtē nō poteſ C Eſa
z ⁊ōſtu ſcala/ ⁊ē dilec-
nūs ds ſuꝰ/ p̄ſoz ⁊ē
miſſio/ ꝑuē allelua/
⁊ adūgnū eloz ſcpn-
uū ſſeuēt C Ego D
ſpūs ſi ⁊ūnūs. nō ſ̄
adūt. nō diſſeſcēs. ſ
uūſ gūedit/ ſi le-
gilas abe nō diſſeſcēs
ſpz uūſ dꝛuit/ ſi ſo
ſuūs eſt. ſpe uūſ
ſoūit/ Jy ſ̄ nō dñi
bulum ſcpſas: ſi ſcūo
ſuūs oſtū ꝑſcis/
Deds ſſtuſta uūſ
ſuas ātis eſſeū
expandit/ q̄ ꝓſſt
ſuo ad ſubuenēd
pauꝑ eas nō ꝓſcen-
dit/ ſalon cū ob-
ſtupuit cuſtos ſ. ad
clamoꝛ pauꝑis/ cla-
mabit ſpe ⁊ nō exau-
dietur/ aūbꝰ. Cle-
moſūas aūz n eſt
aūſtē/ ſſ ſeruūde C
Ltra ſunt gūa cleaſ/
Vua coꝛpalis ſ. eſcti
aūz q̄ poteſ ⁊ālia
ſpūalis/ Dūſtē ei a
q̄o lep eſ. Ad hūſ
gte. dſ. Duc ſit ale

bundant tribue. si autem
exiguum illud libenter
impertiri stude. Origenes.
Sicut spentes exc-
hauntur de cavernis per
incantatiuum sic demones
vel temptaciones de corde hominis
per virtutem orationis et elemosine
expelluntur. Quanto ma-
gis reficitur indigentia pau-
peris tanto magis multi-
plicatur substancia et gratia confe-
rentis. Cum eam iactare
pauper pascitur ipsum opus
nunc in peccatum convertitur.
Ieronimus. Elemosina redimite nos
a peccatorum et penarum per-
iculo quia bona est elemosina
cum ieiunio. Hec peccata pur-
gat a morte liberat
in tenebris ire non patitur
sed vita eterna per eam da-
tur. Multa sunt genera
elemosinarum que cum facimus
adiuvamur ut peccata
nobis dimittantur. Hec inter
ea nichil maius quam
cum ex corde dimittimus

quod in nos quisque peccavit
Marci. Si dimiseritis
hominibus peccata eorum di-
mittet nobis pater cele-
stis peccata vestra. Elemosina
emundat peccata et ipsa
supplicat pro nobis ad deum
quia quicquid pauperibus de-
derimus hoc ipsum integre
possidemus. Via celi
est elemosina per quam venitur
ad patrem. Stude igitur ero-
gare si non vis erra-
re. Gre. Ex quo pauperi
tribuitur si recta consideratione
pensetur non est donum
sed mutuum quia quod pauperi
datur deo offertur
quod multiplicato sine dubio
fructu recipitur. De
morte. dicit bona
ventura. lxxviii. capitulum

Mors sanctorum est preciosa
quia finis est miserie
victoria pugne. Ianua
glorie. principium vivendi. perven-
cio ad portum optatum
gaudii eterni. Item nota.
scutifer habens dominum libe-
ralem non curat. Immo

mors fera. mors ne-
quam. mors illi parcet nulli
et equa. ¶ Dat conclus
legem. sumit cum paupere
regem. ¶ Mors iuvenes
rapit atque senes. nulli
miseretur. Divitibus et
pauperibus. omnis habetur. ¶
Ber. Quid fetidius hu-
mano cadavere. quid hor-
ribilius mortuo homine
cuius erat in vita gratis-
simus amplexus fit in
morte horribilis aspec-
tus. Quid prosunt di-
vicie. quid delicie. quid hono-
res. divicie non libe-
rant hominem a morte. nec
delicie a vermine. nec ho-
nores a fetore. ¶ Qui
modo sedebat dives in
throno iacet nunc
pauper in tumulo. qui
modo deliciis vestebatur.
nunc in sepulchro a vermi-
bus consumitur. qui paulo
ante gloriosus stabat in
aula. modo iacet ignominio-
sus in culpa. vel in tumba

Anus. Vix bene moritur
qui male vixit. Cor-
rige ergo male vivere
time male mori. Cum
enim correxeris male vi-
vere. noli timere. Non potest
male mori qui bene vix-
erit. De memoria mor-
tis Augustinus. lxxix.
Semper ante oculos
tuos versetur ultimus di-
es. cum diluculo surrex-
eris ne ad vesperam con-
fidas te pervenire. et
cum quiescenda in lecto
membra posueris. de lucis
non confidas ad ventum.
et facillime poteris ter-
minare ab omnibus vicijs.
Beatus qui semper ha-
buerit diem exitus sui
ante oculos. et festina-
verit in illa hora paratus
et sine aliquo timore
peccati vel prave conscientie in ve-
niri. ¶ Nichil magis ne-
cessarium est omni christiano
quam diem mortis sue co-
tidie pre oculis habere. et ad
horam obitus sui quia

nescit quando veniat se
semper preparare. Timor mor-
tis et metus futuri iudicii
revocat hominem a peccatis
et stimulat ad bene
agendum, ut deo placen-
dum, ut despiciat
mundum quem cito relicturus
est, et preparat se ad illud
seculum ubi semper est sermo-
tum suum vel in pena
vel in requie mansurus.
Semper diem mortis
et horam tremendi iu-
dicii cum contritione et timore
dei cogitemus, quia brevis
est huius mundi gloria, fragi-
lis, et non diu mansu-
ra. Memorare no-
vissima tua et in eternum
non peccabis. scilicet anime et
corporis miserabilem dis-
solutionem. Demonum
horribilem visionem.
Remorsum conscientie, obli-
gationem rationis red-
dente, premium beatorum
et supplicium dampnatorum.
Stultum est ergo in tali statu
vivere in quo quis non
audet mori. Tempus
presentis vite nichil est
aliud quam cursus
ad mortem. Ore qui
considerat qualis erit
in morte, semper est timidus
in operatione. Unde in omni-
bus memorare novis-
sima tua etc. Amen.
Nichil sic retrahit ho-
minem a peccato quam frequens
mortis meditatio. Omnino nichil
aliud est tempus huius
seculi vel vite quam cur-
sus ad mortem. Cor-
sus confirmo et audeo di-
cere non potest male mori
qui bene vixerit. Hoc
age ut bonam vitam
habeas, quecumque occasio
venerit ut exeas de
hoc corpore exis ad re-
quiem, exis ad beatitu-
dinem que non habet timorem
nec finem. Disce bene
vivere, tunc bene vite
vita est eterna. Bernar.
Memento homo quod es
quasi in domo aliena
nesciens qua hora

~~[illegible]~~

ꝑ dicatur ex foris | non
est tuum hospicium | ergo ipsa
ꝑ hospicium ad quod cito
transiturus es | Anus quam
to cito nascimur | quoddam in
gredimur iter | quod incipit
cum fletu | transit per miseriam |
finitur cum dolore | Me-
morare novissima tua et
sic ora tua sunt hominis no-
vissima | quod si frequenter et di-
ligenter cogitaret | raro
vel numquam scienter peccaret
Ut ergo peccata possimus
vitare debemus hoc tamen
sepe cogitare Diem mor-
tis imminentem | que est deter-
minabilis | inevitabilis |
et nimis formidabilis |
Item faciem iudicis
presentem | Cum iudex est
et infallibilis | Invinci-
bilis | Ineffugibilis |
Item penam inferni peccato-
rem sine fine puniente
| que est intollerabilis |
irremediabilis | Iniuria-
na ipsa peccata vindicat
sine obtemperamento | sine inter-
vallo | sine termino | De gloria et
felicitate celesti gre

Qui celestis vite dul-
cedinem in quantum pos-
sibilitas admittit per
sancte cognoverit | ea que
in terris amaverat li-
benter omnia derelinquit | In
comparatione eius omnia vi-
lescunt | desinit habita |
congregata ~~disp~~ disper-
git | ardescit in celesti-
bus animus | nil in terrenis
libet | deforme videtur
quicquid in terrena placebat
spe | quia sola dei ca-
ritas fulget in mente |
Qualis sit ista gloria
futura cum quibus divitiis
et deliciis floreat | quanto-
que flagore fulgeat
audire possumus | expli-
care non possumus | Videbimus
vero in divinitate
et humanitate ut sensus
hominis interior reficiatur
in contemplatione divinita-
tis | et sensus exterior in
contemplatione humanitatis |
Ipsius sanctorum magna est |
multa est | copiosa est | preciosa est |

plabuñ · ꝛ hꝫ · ē vita · et
hec · ut agnoscamꝰ pa
trem · ꝛ filiū · ꝛ sp̄m scm ·
ut videamꝰ dñm scrip
t ‖ ut aut ꝑ cognoscē
patrē ꝛ filiū ꝛ sp̄m scm · nu
la etiā | ꝑfecta beatitudo |
sūma voluptas | oculꝰ
hūn videt | nō audiꝫ au
divit | nec in cor hoīs
ascendit | quanta ibi
erit | quanta sapientia |
quanta securitas | quanta
sanitas | quanta honestas |
quanta tranquillitas | mirabi
lis visione · qui facie
ad faciem videbimꝰ
dñm · qui est lux illumi
natorꝫ | ꝛ speculū ēternita
tis ꝛ | vita viventiū ·
pria ꝑ deitatē | cotō
universum ¶ tot sunt
et tanta gaudia ꝑ
cla quę dei natura
ꝓmittit · ꝛ hꝫ quos
sumꝫ dei scripta voluit
ea scire tot ꝛ tanta
sunt mercēdia qꝫ
oculꝰ christianꝰ hꝫ
di non pōt · aut mēte
cordis cogitatione ꝛ
oculꝰ nullis sermonibus
explicare | qꝫ qꝫ oculus
non vidit ꝛ cet ¶ Gau
debunt scī sup̄ se · de
dei visione · super se ·
de cēli ꝛ terrarum ꝛ alia
rum creaturarꝫ pulchri
tud̄ · se · de corpe ꝛ ani
ma glorificatis · ēp̄ · se · de
angelorꝫ ꝛ sanctorꝫ ꝙ
sanctione · oculꝰ oculꝰ
sup̄ ineffabili dulce
dine · ꝛ cet · ita
ꝙ deus speculum
sui · et ymago · in quo
cuncta videbit · et
beatitudinis abyssum ·
¶ ēp̄ · sancti dei ꝛ omnes
beati ꝑ sue ꝑfectionis
gradum · ineffabilem
claritatem · delectabilis
simā unitatē
ꝛ mirabilem · et
¶ tota desiderabilis ꝑ
dilectē · et inestimabilem
claritatē ¶ vera ꝛ ho
nor ꝛ mercēs · qui ecclie
ineffabilem · dignus
dabitur · indignus ¶ ve
ra pax | ubi merito ad
ipsi nec aspice | nec aba

debent premia ut humi-
les | casti | mites | pacifi-
ci | et misericordes ad gau-
dia eterna perveniant ¶
Omnes electis in hac vi-
ta et discretio operum | in eva-
nit procul dubio discretio
dignitatum | ut sicut hic
alius alium retributione trans-
cendat. et quamvis dignitas
eadem non sit | una tamen omni-
bus beatitudinis vita erit.
¶ Corona xii stel-
larum in patria. prima stel-
la capitis sine olivione.
quia deum semel
videre et omnia scire | 2a ratio
sine errore | 3a volun-
tas libera sine omni per-
turbatione | 4a impassibi-
litas | in qua corpus nostrum est
sine corruptione | 5a
claritas quia configurabitur
claritate corporis Christi | 6a
agilitas ut sine sed mo-
bilitatem cogitationum nos-
trarum sit mobile | 7a subti-
litas | ut omne spissum
et solidum sit ei penetrabile.
8a est diligere proximum in
omni veritate tamquam se ipsum |

quod est videre proximum suum
in omni puritate diligentem
sicut diligit se ipsum
¶ Ideo est deum perfecte diligere
scilicet plusquam se ipsum ¶ Sed
est diligere se ipsum tantummodo
propter deum ¶ Ratio stella est
videre deum diligentem
se supra id quod diligit se
ipsum. Illud verum et solum
est gaudium quod non de cre-
atura sed de creatore con-
cipitur. quod cum possideris ne-
mo tollit a te | cui comparata
omnis mundi iocunditas
mors est | omne dulce a-
marum | omne decorum
fetidum ¶ Fulgentius ¶
Sicut per speculum tria vi-
demus scilicet ipsum speculum |
nos ipsos | et quicquid presens est |
sic per speculum divine cla-
ritatis | et ipsum deum quantum
possibile est creature et nos
in ipsos. et omnia vera cetera
et certa scientia cognoscemus
Iuxta quod dei est omnis pul-
chritudo obiecta visui |
quia deus facie ad faciem
videbitur | omnis armonia

sonans auditui omnis dul-
cedo influens gustui
omnis delectabilitas sui ta-
tactui et fragor aroma-
tum fumigans olfac-
tui. De gloria et felicitate
celesti. Bernardus.

Beneficia illud est verum
et solum gaudium quod
non de creatura sed de cre-
atore concipitur. quod cum
possederis nemo tollit
a te. cui comparata omnis mun-
di iocunditas meror
est. omnis suavitas dolor
est. omne dulce amarum
omne decorum fetidum.
et omne postremo quicquid
aliud quod delectari potest mo-
lestum est. Omnis huma-
na eloquentia in laude
sine civitatis et eterni premii
deficit in loquendo. omnis
que intellectus in cogita-
do tabescit. Erit in
celesti patria iocunditas
sine dolore. sanitas
sine languore. fortitudo
sine debilitate. pulchritudo
sine deformitate. rectitudo

sine perversitate. requies sine la-
bore. saturitas sine siti
et fame. securitas sine
timore. vita sine morte.

Letentur omnes in domino. quia
super omnia delectabilis ad
videndum. suavis ad habendum.
et perfruendum. placet per
se. sufficit ad meritum.
sufficit ad premium. nil
extra eum. quia quicquid de-
sideratur in ipso invenitur.
O dulcissime Ihesu quando
te videbo. quando apparebo
ante faciem tuam. quando facia-
bor dulcedine tua. tunc
utique cum apparuerit gloria
tua. O si dulcedinem
valeas degustare vel
gloriam estimare. quanta
erit gloria quam inestima-
bilis exultatio et letitia
cum dominus sabaoth. dominus
virtutum et rex glorie descen-
det ad reformanda
corpora nostra et configuranda
corpori claritatis sue. Cogi-
ta quicquid vis. quicquid potes
ex opta. excedit omnem

verius nil ita securius nil ita
humanus copiosius. Dig-
nere. ergo quisque nostrum ultra
nullo modo servire peccato quia
nobis tanta promittuntur
in celo. Nam quis est alius
noster finis nisi pervenire
ad regnum cuius non est fi-
nis. Adeo sic hoc regnum
petatur adeo queratur.
Adeo pulsetur sic acci-
pietur et invenietur
sic aperietur. quod nobis prestare
dignetur. De laude
gloriose virginis marie
beda lxxxi.

Merito beata maria sin-
gulari a nobis preconio
attollitur et honoratur.
cuius sacratissimus filius
non solum mundum perditum
liberavit. sed etiam vite eter-
ne gaudia obedientibus
sibi concessit. Quid nos
tantilli quid actione pu-
silli quid in eius laudibus
referimus cum et si omnium nostrum
membra verterentur in linguas
eam sufficeret laudare
nullus. O maria quid digne
de te dicam. quid referam.
cum non sufficit lingua
carnis tuas enarrare
virtutes. O felix ma-
ria. o omni laude dignissima.
O genitrix gloriosa
O sublimis puerpera. cuius
visceribus auctor celi
terreque commititur. Quid
dicam de te pauper in
genio cum te de te quicquid
dixero minor laus
est. quam dignitas tua mere-
tur. Si te celum
vocem altior es. Si ma-
trem gentium dicam prece-
dis. si formam dei appel-
lem digna existis. Si
dominam angelorum vocem.
pro omnia esse probaris. Tu
gloria mulierum gemma
virginum stella confessorum
rosa martirum domina apos-
tolorum filia patriarcha-
rum testis prophetarum re-
gina angelorum iocun-
ditas celorum mater ihesu
dei Ionius ut verum
fatear quicquid humanus

De laude gloriose virginis marie beda lxxxi

quoque castis spes
miseris medicina reis
tutela beatis. De coro-
na xij stellarum beate marie

Signum magnum apa-
ruit in celo mulier
amicta sole et luna sub
pedibus eius et in capite
eius coronam xij stellarum apo.
xij. Mulier sole amic-
ta est maria super omnes benedic-
ta sol est xpc. marie filius
qui eam sic illuminat. quod
totam celi curiam per eam
ornat et letificat et omnem
fidelem animam per hanc
beatificat et luna id est omnis
rationalis creatura est
sub pedibus eius quo ad terram
scilicet quo ad locum quia
a dextris dei super choros
angelorum sedet. Quo ad
imperium quia in omni gente et
omni populo primatum tenet etc.
viij. Quo ad meritum quia
gratiarum plenitudinem et meritorum
celsitudinem super omnes habet.
Prov. Multe filie congregaverunt
dei etc. In capite eius id est
in perseverantia suorum bono-

rum operum est coronam id est sum-
mum celeste premium quod
excedit omne meritum
quod omne gaudium. xij
stelle que in corona marie
micant quibus mire or-
natur et illuminatur sunt xij
preclara merita que eam super
omnes elevant. quibus plus
omnibus ditatur et pro
quibus pre omnibus hono-
ratur. Circa quod notandum
quod maria tamquam regina vir-
ginum iiij^or. precelsa merita
habuit in anima quatuor
in corpore quatuor in honore.
Primo habuit iiij^or. mer-
ita in anima scilicet dei sapientiam
mentis stabilitatem. veram
humilitatem et fidei firmi-
tatem. Habet quatuor
merita predicta virgo ben-
dicta vere se habere mon-
straverunt. quando ei filium dei
gabriel nunciavit quia
dum eam angelus sa-
lutavit. mox expa-
vit et cogitavit qualis
esset ista salutatio. Ecce
sapientia. Item habuit mentis
stabilitatem. Unde interro-

speciosam ut eam sibi sponsam
preeligeret deus. Tam
benedicta ut sic ei virtus
altissimi obumbraret
ut esset sine corruptione fecun-
da sine gravamine gravida
sine dolore puerpera.
Que est inquam virgo tam
benedicta ut esset dei
mater dilecta et virgo
semper intacta. Tercio
per ultimas quatuor
stellas consideratur quod ma-
ria quatuor habuit merita
in suo speciali regali ho-
nore quibus sic ornatur quod
benedicta in mulieribus ab
omnibus iuste narratur.
Hec merita decelis sunt mis-
sa singulari bono do-
no dei solum ei sunt immis-
sa. Hiis meritis eminencius
eminencius maria virgo pia in
toto orbe novo florens
more sicut rosa for-
mosa celi virgo rore.
Quia fuit a deo per an-
gelum salutata. Quia
fuit a spiritu sancto in pregnan-
impregnata

Quia virgo exstitit et ma-
ter dei beata. Et quia
tam plene plene fuit gratia.
Hec merita salutaria ita
sunt marie singularia deus
ei soli decelis ea dedit
in quibus optimam partem
elegit. Hec merita
numquam ab ea auferentur
nec numquam alteri tribuentur
quia solum ei debentur.
Propter ista preclara quatuor mer-
ita quibus deus mariam
plus omnibus beatificavit
Tam hiis virtutibus
pre omnibus honorat. O quam
venerabilis et quam
laudabilis est hec dei
mater beata quam prius
meritis ex omnibus preelegit
altissimus ut sola sine
comparatione esset exemplar
iusticie et humilitatis et speculum
mundicie et castitatis pru-
dicie fortitudinis leticie cau-
sa paradisi porta perfecto
totius virtutis salutis et
sanctitatis et templum sancte
trinitatis. Hoc signum

magnum s. maria benedicta
apparet et clarus in ce-
lo cum melo in. sole a-
micta. Quia nunc xpo
qui sol est iustitie est asso-
ciata et a dextris eius
in summo throno glorie
astat exaltata. Et habet
nunc lunam i. totam ce-
lestem curiam sub eius pe-
dibus. Quia sicut sol
est luna lucidior et lu-
na sideribus sic maria
dignior est creaturis omni-
bus et prosunt meritis predi-
cis summe benedictis tamquam
angelorum domina supra-
na et sanctorum omnium regina
habet in capite coronam
summe bonam. Et ful-
get in ea et dignitas et
claritas xii stellarum.
quia persona xii. merita
cunctarum agmina sancta-
rum animarum facit in io-
cunditate gaudere in fe-
licitate florere et in eternitate
vigere ut possit vere re-
gine nomine gaudere. Sed attende
pro deo que qualis quanta

est. Hec regina sancta. Nunc
quid est regina iustitie.
Absit. Ipsa est regina
misericordie mater omnis gratie et
regina glorie. Hanc ergo
reginam amemus honoremus
et hanc rogemus
ut per eam adeo impetre-
mus peccatorum veniam mi-
sericordiam gratiam et gaudiorum
eternorum gloriam. Qui no-
bis prestet rex celorum
per suam misericordiam. Amen.

De nomine marie b. lxxxiii.

Ubi nomine marie ex-
primitur ibi vires de-
monis effugantur. Non
sic timent hostes insibi-
les quamlibet castrorum multitudinem
copiosam sicut demo-
nes maria vocabulum patrocinium
et exemplum. Fluunt et pereunt
sicut cera a facie ignis
ubicumque invenient huius
nominis innovationem et solli-
citam imitationem. Gilbertus
Sicut nebula matutina
solvitur a calore meridiani
fervoris sicut cera liquescit et
deficit a facie ignis sic

ſpūſq; uota ꝛ bñficia de-
mona fugiūt ꝛ pelli
poſſūt ꝛ ſtatute ſacrē ſſe
uaie ūginis pē Tu
aſcripſiſti capitula ſta-
tuta ꝛ ordinauiſti ſuis
demonib; Iterū ſi
uarij ⁊ pui ⁊ multi a-
mabiles uarij Tu nec
nōari poteſ q̄ ſcien-
dab; nē cogitaī q̄ ite- cogitēs
ēb affectū dilectōis
Tui unigeti filij dilec-
ōne diuiſi ſūſtia pre
meroie portā ingre
ſus ⁊ Quāto dulciſſi
q̄ dulcis eſt cua mēb
dere cogitāe uarij eſt
ſſe ⁊ ſete ſuq; uagina
ſpolā ⁊ Cune uaia
h̄ nō ingeſtuā de cuc
ſtia ſā deuocionis ōdi
dit ecīa ⁊ ſi nullius
aij nomē. pō ihū ⁊
uicelo ⁊ initia q̄ ſtad
uotionem accendat ⁊ co
puctionem exerceat ⁊ co
ſolationem ingeiat ⁊ d'
fenſionem roūt hoſ
teb pbeat ſicut hoſ
nomen uaia. bene q̄

ei dict uicariꝰ ⁊ dixit ei
ſuſpica nō ei ⁊ Dixit
ſupnaīal oīnibq; hiſ
ribꝰ ⁊ ſic ih̄s uoluit ua
ria ſuſpicionis obſcuro
uulq; uij uaie ſſe
nūptū uarie ⁊ pua ſi
cut nullq; alij ſpūalib;
uaiis dnūtur ⁊ ſic nul
lus uaie uiuus ⁊ glōſus
⁊ ꝑfectus pō ūbis ap
pāuit ⁊ De benedicē uaie ſc̄e
Benedicta tu dūs hoīnū
ſpūalib; ⁊ ꝑfectis ⁊ ſc̄is
⁊ pluſq; ꝙd omēs
mulieꝛ benedicta. q̄ua
ſc̄a uīp. ūgo. ⁊ uīp dei.
Sola uaia benedicē ⁊
ſup omēs mulieꝛes.
q̄ua ſue ūgnitati cō-
ditor ferēditas. ⁊ ſeren-
dauit ingreſſu ſterili-
⁊ ſterilitati ingreſſu ſeruidi-
tatis Beatꝰ eſt ua-
ria edōs ꝑe. q̄ uarij
cōb filio ſuo ꝙcuq;
filio. q̄ua dignus ſpūalib;
ei ſſeat ⁊ aſſpū ſc̄o cuj
cooꝑatione ſalutat ⁊ uīd
di ꝙtat Iterū Benedicē
alt angelis. q̄ corp uita

Benedicē uaie ⁊ ſ. Ioſeph

dei assumitur | Maria iam
omnibus creaturis anteponitur |
Maria iam celi et terre domina
efficitur. Et pro hiis omnibus
nulla superbia extollitur |
sed in hiis omnibus mira
humilitate deprimitur di-
cens Ecce ancilla domini.
Non dixit Ecce domina
mundi. sed ecce ancilla
domini. Propter hoc beda dicit.
Maria nequaquam se donis
celestibus quasi a se hoc
esset extulit. sed ut magis
magis quam donis apta
esset divinis. in custodiam
humilitatis gressum mentis
fixit. angelo respondendo
ecce ancilla. O dura
et infelix superbia
O superba et infelix du-
ricia peccatoris Maria sine
omni peccato legem subiit
purgationis et tu miser
plenus peccatis. non vis
subire legem satisfactionis.
O Maria tu spiritum elaci-
onis ea virtute humilitatis contrivisti:
quam ita in te respexit do-
minus. ut ipsius merito super
omnes choros angelo-
rum te sublimari dignum
estimaverit. Nunquam enim
super omnes choros an-
gelorum sublimata ascen-
disses. nisi prius infra omnes
homines humiliata des-
cendisses. O virgo sub-
limis. ad quantam celsitu-
dinem es erecta. circulus
quoque ad sedentem in throno
usque ad thronum ma-
iestatis. quia in altum
id est in profundum mentis radi-
ces humilitatis ~~Ysidorus~~ fixisti
Sic quippe decebat. ut
sicut per superbiam eve
mors intravit in orbem
terre. ita per humilitatem
Marie pandetur porta vite

De sanctitate et innocencia Marie Anselmus lxxxvi

Ostenditur et inter sanctos singu-
lariter post deum sancta
Maria. mater admirabilis
virginitatis. virgo amabilis
fecunditatis. quam filium
altissimi genuisti. qui per-
dito humano generi salva-
torem peperisti. prefulgens
tanta sanctitate. super omnes

~~De sanctitate et innocencia Marie Anselmus lxxxvi~~

adiutorio r auxiliatore suo
cio sic nymirido vixit
t maculatus ut nr̃a ꝓ-
uerbiorum ꝯtinet ꝯcio aque nul
ligi spurcicie nr̃a carnis ve-
nit z aqua nr̃a tm̃ sta
tim corp̃i ei fr̃issimum dep̃
pressit xp̃e sordes scrip
turarii portauit ¶ Dis
ruptis ligo arij depredi
filij nr̃i si scriptū r ꝓpta
nr̃a ꝓphetis fiunt p̃ad
huc rigunt ¶ Euange-
lio testē quis dixit aue
gra plē testo ihc̃ Iu
dei filij ꝓphetē nr̃m ꝑ
dna gra ꝓphetiz tanto
p̃ excellencia ꝺ̃ sp̃
sue corp̃is ei infudit
quis nr̃i dei effect̃ ete
atq; omibz causerur

De virtute z dignitate
male lxxxvij.

Mala z nr̃a ego ego
p̃ p̃ter dicturi nr̃a
scripturi dicti ysaie
vita ei p̃dicta fuerit z
expiatio p̃dicti expiatio
filij vnius effectus. dic̃.
apud z infelicitate vicio
rum ꝓpriatis p̃dicti ysaie

to de patriarch̃ ꝓfectis
lapsis ꝓphetis omib̃ v-
ciscor ¶ de natiuitate vir
ginis ad matrem ihu ꝛc
ex quibus matre filij
ex quibus filius pater
noster ep̃ ihc̃ salua-
tor mundi ꝛpellet ꝛc
apud p̃ filium ihc̃ e ep̃
catorp̃ spes z fiducia
p̃ ip̃i venit ad apud
deum ihc̃ z lapsi in stabi.
p̃ quid apostol̃ nr̃m
ymma semp apud deu
venit ihc̃ q̃ eq̃ueu
sorum sol sanctis radios
sue maiestatis suis ꝓprijs
totis mundis illuminat sic
ihc̃ beatis suis gaudijs
addens se ipsum de beatis
beatior ꝑ nr̃a nobilis
stella ex iacob orta ex
tribus vniuersum orbem
illuminat tuis splendor
nr̃is ꝓfulget z usq;
ad preziosissimis nr̃i pur-
gatorio radios se extendit.
tuam z ꝓfectionis cor-
da nr̃a illuminet vitetq;
mundi cor ꝑpetuat vitiis
ꝑpetuo

virginali utero in se sumpsit
et diuinis ornauit virginalibus
sedibus ueniens. prima sunt
filios quem eligit magno-
rum. Quarto venit desideratus
cunctis gentibus de utero
virginis. Venit innocens tan-
quam pastor ut oues perditas et erran-
tes anima saluet. Adiuuita te
nostra. Venit tanquam fideiussor.
ut debitum mortis pro nobis sol-
ueret et nos patri reconciliaret.
Venit tanquam aduocatus. ut nostra
pro causa oraret et pro nobis ad
uocet. Venit tanquam medicus. ut
nostra animas sanaret. Vber-
tim maria tu uel plus prima
quam inter mulieres assumpta deo
assistendo. virginali pu-
ritate meritis gloriosa in filiis
virginibus delicias nobis est tam
utero sanctissimo. Deinde
sancta. quia ex eo multipli-
cis gaudii flores colligi-
mus. quoniam uite in eo lumen
quod magna multitudo dulce-
dinis vniuersi orbi inde
profluit. Tum cum de-
cebat deum alia matre quam
virgine nasci. neque alium filium
quam deum. quia non ma-
ior mater matre. non maior

ius filios potuit nasci.
Decuit namque incorrupta
uirginitatem gratia sanctificationis. non
plenum sine labe et sine
humana semine conceptura concu-
peret. uere et sine dolore
ederet. et cum integritate cor-
poris per partum uirgo permaneret.

De plenitudine gratie marie lxxix.

Maria gratia dei fuit ple-
na. et spiritu sancto repleta.
ut oliua fructifera. et omnibus
gratie et uirtutis miraculis
fecunda. De qua certis prophe-
tis prophetatum gratia. maria uero
serenitatem infundit gratie ple-
nitudo. maximum si diligenter
apprehenderemus uirtutes et gratie
eius meritis splendidatis et gratie
quod ea uero non resplenduit.
sicut in comparatione dei
nemo bonus. ita et in compara-
tione matris dei nemo in-
uenitur perfectus. Johannes damas-
cenus. Beata uirgo quamdiu
illum suum uiuit in aliquo
corpore dicitur. Quamuis deus
omnes sanctos suos diuinis do-
nis et gratiis ditauit.
mariam tamen omnibus gratie
plenitudine plus aliis mu-
ris ditauit et totius

in manibus tuis sunt omnes
thesauri miserationum:
Dominus absit ut esset ma-
nus tua vacua supple
a munere. neque enim gloria
tua minuitur sed augetur
cum penitentes ad veniam
iustificati ad gloriam as-
sumuntur. Quando miseri-
cordia potest nisi omnipotentia:
quando misereri nolit nisi
Bn 1 nunc. Ideo [illegible] mi-
sericordiam tuam beata virgo
maria. si quis invocata
te in suis necessitatibus sibi me-
minerit defuisse. Ber.
Iustum est ut beata virgo ab
omnibus benedicatur cum
eius misericordia quoque beneficia
ab omnibus sentiantur. Eius
misericordia altior est celo quia
locum angelorum restau-
ravit. profundior inferno
quia eum spoliavit. latior
mundo quia sua misericordia
replevit orbem terrarum.
Omnium necessitates max-
ime misericordia affectu.

De mansuetudine et bonitate
marie Ber. xvi

Revolve diligentius
Ewangelice historie seri-
em universam et siquid increpa-
torium siquid durum si aliquid
signum tenuis indigna-
tionis occurrerit in maria.
de cetero eam suspectam
habeas et ad eam accedere
verearis. Quia si plenam iugis
omnis pietatis et gratie plenam
mansuetudinis et misericordie inveneris
gratias age deo qui ta-
lem tibi mediatricem provi-
dit. in qua nichil possit esse
suspectum. Quia ad mariam
accedere trepidat humana
fragilitas. nichil in ea durum
nichil asperum nichil aus-
terum est. tota dulcis et mitis
et gratiosa. tota misericors
et benigna est. omnibus omnia
facta est ut de plenitudine
eius accipiant universi.

De presentia domini cum maria xvi

Dominus tecum Ber. O ma-
ria tu sola inventa
es digna ut intra virgi-
nali aula. Rex regum
et dominus dominantium arga-
libus sedibus veniens pri-
mam inter sibi inter filias
hominum eligeret mansionem.
Iste singularis marie

pietate. Ecce quomodo beata est
et opertissima virgo ma-
ria quia oculum pariens
ante [illegible] | tamen operi-
bus | quociens [illegible] salu-
tis fuit quod commendan-
tissimum ad ymaginem
eius accedite | genua flectite |
oscula imprimite | Ave di-
cite maria gracia plena dicens
compunctus animo [illegible]
[illegible] felicia Christi
corde quem carne gestissti

De beneficiis que maria
peccatoribus prestat be-
ata virgo.

Beata virgo honorem de-
cepta erigit | de pe-
cipit | impugnat precepit |
iuventutem gloriam introducit.
Similia quoque diabolica rep-
tanda | vellet mundi obser-
vancia | in carnis blandi-
cia prius decipit ~~demonem~~
hominem. Cum tanta fiducia pro-
ter [illegible] inimicus se [illegible]
[illegible] sicut sol super bonos
et super malos oritur sic maria
[illegible] se [illegible] [illegible].
[illegible] pro [illegible] [illegible] cum
plexu. Ipse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in

[illegible] [illegible] fideles in do-
[illegible] suo [illegible] [illegible].
Ave que se invocantes in an-
gustiis liberare [illegible]
[illegible] et [illegible] de-
[illegible] [illegible]. Ideo
[illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] filium ante
patrem | cum filium [illegible]
filius ostendit patri latus
et vulnera [illegible] ostendit filio
pectus et ubera [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. ubi
tot caritatis [illegible] insignia.
O maria [illegible] nobis
[illegible] [illegible] fiducia de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Tu [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible]. Tu [illegible] [illegible] tu
[illegible] [illegible] [illegible]. Tu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] filios
[illegible] [illegible] [illegible].
O maria tu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corde supplica-
[illegible]. In illud [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de

dei. Fortis est adiutor
in morte quomodo et quare
audi virtute. Maria propter ne-
cessitatem peccatorum facta est
mater regis celorum et sic ex-
altata quod est locata a dex-
teris filii super choros an-
gelorum. Si enim tanta mul-
titudo rerum non extitisset
numquam in matrem dei electa
nec regina celi effecta fu-
isset. Quia igitur tantum hono-
rem propter peccatorem suscepit.
ipsa eum adiuvare et pro
eo coram deo advocare
non desinit. nec eum in mor-
te deserit. sed a diabolo
protegit. a culpa erigit.
a pena eripit. et in gloriam
introducit. Propter hoc omnia
beneficia tam grata. Maria
virgo beata iuste et pulchre
mediatrix. auxiliatrix.
reparatrix. illuminatrix. et ad-
iutrix est vocata. Sic ergo
Maria ab angelis et ho-
minibus et mulieribus est bene-
dicta quia per hanc purga-
tur delicta et nobis prestan-
tur beneficia supradicta.

De fructu ventris marie.
Ber. xcviii.

O Maria illius es mater
est deus pater. filius pa-
tre caritatis. est corona tue
castitatis. Sapientia patrui
cordis. et fructus tui uteri
virginalis. Fructus quanto
altior tanto dulcior. ergo xpc.
fructus ventris marie est so-
lus dulcissimus. quia solus
altissimus. Si fructus tue
mortis non solum suavis
fuit adversus sed et teste
scriptura delectabilis aspectu.
quanto magis hic vitalis
fructus vivificum decorem
debemus inquirere. nunquam desi-
derant angeli prospicere. O Maria
tu vere es arbor salutis.
que portasti mundo fructum
vite et salutis. O vere celestis
planta. preciosior cunctis.
sanxior universis. O vere
arbor vite que sola digna
fuit portare salutis
fructum. Cui assimila-
bimus te omnes pulchritudinis.
Vere paradisus dei tu es.
quia lignum vite mundo
protulisti de quo qui manducaverit
vivet in eternum. O Maria

Bernard

quia deum debet esse placere
[illegible] Qui in carne sunt
placere deo non possunt
Quinto quia sunt ministri
altissimi. ideo decet eos
ut sint eius proprii servi. quod
non esset si mulier in eis
vis haberet. Sexto quia
verum deum in se sumunt et
hominem. Levit. xii. Homo
qui habet maculam non
offeret panes deo suo.
nec accedat ad ministerium
eius. Macula valde turpis
est luxuria. ebrietas. aut
avaricia. Tergat ergo
sordes pravi operis. qui
deo preparat domum men-
tis et corporis. Unus Exer-
cet. mundat. vas est.
placat. atque ministrat.
Hic sumitur xii. decet
hunc ergo fore castum. B.
Non vitium detestabile est
in os pollutum. quam in lutum
platearum mittere dei filium.
Tangere qui gaudes
meretricem. quare audes
membris pollutis regem
tractare salutis. De pe-
nis inferni et in rectoribus capitulum

Illa ultrix flamma vici-
orum concremationem habet et lumen
non habet. quia quos iehen-
ne flamma devorat. a
visione veri luminis cecat. ut
et foris combustionis eos
pena cruciet. et intus ce-
citas obscuret. quare qui
auctorem suum corpore et
corde deliquerunt corpore
et corde puniantur et utrobique
penas sentiant. Hugo.
Infernus locus est sine mina pro-
fundus sine fundo plenus
ardore intollerabili. fetore
incomparabili. dolore innumera-
bili. miseria interminabili. ubi
nulla spes boni nullus
defectus mali. Sapientie
memorare novissima
tua et in eternum non peccabis.
Novissima nostra
sunt mors. iudicium et
gehenna. Quid horribilius
morte. quid iudicio terribi-
lius. et gehenna nichil potest
intollerabilius cogitari. nam
in morte nec magnum nec
parvum. de bonis huius mun-
di aliquid secum delaturus
est homo. in iudicio nec fal-
lere. nec flectere. nec resistere.

nulla extrinsecus pena ex-
toqueret. Hec sola pena
sufficeret. Ysidorus. Intende
animo quascumque seculi penas,
quoscumque tormentorum dolo-
res, quascumque dolorum acerbi-
tates, et hoc totum comparatum iehen-
ne, et leve est omne quod patitur.
Bernardus. Singulis excessibus
et singulis membris quibus
perpetrata sunt opera iniqui-
tatis debetur sua pena pro
qualitate vel quantitate commis-
si. Inquit quidam membrum creator
plus offenditur, peccator gra-
vius torquetur. Fulgentius.
Duo sunt principalia tor-
menta in inferno, scilicet calor ignis
inextinguibilis, et frigus
intollerabile. Unde Mevanus. Lectio
ibi erit fletus et stridor dentium.
Fletus namque de calore
nascitur, stridor dentium
de frigore oritur. De iudicio. xcviii.
Veniet iudex iustus et
fortis qui male iudi-
cata iudicabit, illicita iura-
menta confutabit, qui faciet
iustum iudicium iniuriam
patientibus. Rabanus.
Si iudicium sine misericordia fi-
et illi qui non fecit misericordiam,
quale iudicium fiet ei

qui fecit rapinam vel usu-
ram? Aliquid recipiet qui aliena
rapit? Ex quo dives in flam-
ma ignis semper ardebit
qui sua non dedit. Quaeritur
quare iusto dei iudicio
pro peccato mortali momentaneo
peccator in inferno cruciatur
perpetue. Solutio. Quia peccator
contra dei preceptum in peccato
male delectatur, id operatur
in dei despectum qui est altis-
simus et eternus, iuste ergo
in locum despectum precipitatur
qui est infimus ut ibi
a demonibus puniatur. Hoc
est in inferno qui est perpetuus.
Gregorius. Cuius cor hominis
districti iudicis eternam
sententiam non formidabit?
Ibi enim tunc simul omnia pec-
cata ante oculos redeunt.
Ibi omnia que cum delectatione
acta sunt, ad memoriam
cum pavore revocantur.
Redemptor humani generis
cum iudex apparuerit,
speciosus et blandus iustis,
iratus et terribilis erit in-
iustis. Qualis hic quisque
egreditur, talis in iudicio

nissima q̄ apud nos
usu viluerunt in xpi iudicio
discussa remanebunt
~~Item de iudicio~~ De septem peccatis capitalibus xc. iij.

Peccata capitalia
sunt vij q̄ in hoc
usu recto ordine ponuntur
Est. sup. i. ira. p. lac.
auaricia. gula. q̄ luxuria.
Horum prima tria sunt
spiritualia ut sunt superbia
inuidia ira. Duo ultima
sunt corporalia ut gula luxuria.
Duo media sunt mixta
ut accidia et auaricia
accidia in quantum pertinet
ad tristiciam et vicium spirituale.
in quantum ad corporis corpo-
rem et vicium corporale. Ho-
rum primum est superbia
Est autem superbia quedam
singularis appetitus ex-
cellentie super alios. Unde
dicta est superbia quasi super bram
vel mensuram se extollens
Sunt autem duo genera
superbie. Unum intrinsecus
in cordis elacione et proprie
dicitur superbia. Aliud forinse-
cus in operis ostencione

et dicitur vana gloria. Est autem
inter superbiam et vanam glo-
riam differencia. quia licet utrobique
sit appetitus proprie excellen-
tie super alios apparet sed mag-
nus inter et vane gloriosus
appetit apparere in ore
aliorum per laudem ex. Sed
quatuor sunt species superbie
prima est cum homo estimat bonum
a se ipso quod habet. Secunda quando bo-
num sibi a deo datum credit
sed hoc suis meritis accepisse
putat. Tercia cum quis
iactat se habere quod non
habet. Quarta quando quis de speciebus
aliis singularibus vult vide-
ri. Item sunt quatuor superbie vij.
quod filias vij. Hijs
septem prauis fit fulta super-
bia ramis. Sunt in obe-
dientia. iactancia. ypo-
crisis. per. dis. quod presump-
cio. Prima filia est in obedientia
quia vane gloriosus in nullo
vult videri inferior. quod fieret
si mandatum faceret. Secunda
est contencio. quia superbus vult
vincere cum clamore et per hoc
apparere. Tercia iactancia
debita sua quis enumerat
cum facta

deus quos despicit mun-
dus. Ysidorus. Omnis sup-
bia tanto in ymo iacet quan-
to se in alto erigit. tanto
quod profundius labitur quanto ex-
celsius elevatur. Hoc retine
ne ipsum frangit deus omne
superbum. De invidia
et quinque filiabus eius.

Invidia ut ait
augustinus est odium felicitatis
aliene. Hoc vicium
ab angelo diabolum fecit. ho-
minem de paradyso iecit.
Sap. ij. Invidia diaboli
mors intravit in orbem
terrarum. hominem homici-
dam efficit. Jo. Qui
odit fratrem suum homicida
est. auctorem suum infestat
et torquet. Ysidorus. Invi-
dus animo medullitus es-
tuans. a semetipso liuorum
proprii semper penas erigit.
Hinc seneca dicit. Vita
invidi in omnibus civitatibus
aures vel oculos habentur.
ut de omnibus profectibus cor-
querentur. Invidia est enim omni
invido. quod venenum stomacho.
quod tinea vestimento. quod ru-
bigo ferro. quod vermis corpori

humano. Dicitur autem invidia
a non videndo. quia non
potest videre bona aliorum.
Gaufridus in poeta nova
dicit. Pessima res liuor.
totus letale venenum. ad
mala sola bonus. contra bona
sola malignat. effundit
quod palam quicquid concepit
amarum. consilium tacite
precepit omne malignum.
Quinque filias habet invidia
secundum gregorium. Unus invidus est odium
sive exultatio prima. Hos
afflictio in prosperis susurratio vel
detractio vexat. Prima
ergo filia est odium. quod est velle
malum alicui et nolle bonum.
Secunda exultatio in adversis proxi-
mi. Tertia afflictio in prosperis
proximi. Quarta susurratio
que est detractio latens. Quinta
est detractio que fit in aperto.
intendit quod melior appa-
rere. Primo cui detrahit. Item
Ubi invidia. ibi supernus
amor esse non potest. Job. Vidi
eos qui operantur iniquitatem.
et seminant dolores. et me-
tunt eos. flante deo pe-
risse. et spiritu ire esse consum-
ptos. Virum stultum inter-
ficit iracundia. et parvulum

ſpūs patrē ꝑfūdūs.
adūꝫ hoīcidū. ſpe-
cialiſcedo ymaginē dei cō-
ſpat ī nobis. q̄ vtꝝ diſ-
ſpat | q̄ r nobis ītrum-
pāt ſpūat. q̄ du ſpēre nō-
tra tollit. ſſe ſpūs ibi
nō ꝛeſpectus. dum ira aīi
pulſat. ſpō ſpūs ſcī
ſua turbat. ymo deo q̄
pulſo dyabolꝰ nr̄ducit.
ymaginē ſuā ſicut ymagine ſcī-
tus z locū dei ſicut ſcīt
locus dyabolꝰ. Dixerāt
autē z discipuli ſpūs
cūq; precē ītutibꝰ ſu-
q̄ ſpualēs ſi pūt
ſcīcūd z q̄ alia z utꝝ
q̄ ſpūs ſcī ſuat. alia
ſi zelo ꝛrīe formatꝰ
exercio ſſe carnute q̄d.
dchar p ſcīpm dicit exe-
cior eſt ira ſi. q̄z p
ſpūs vltꝝ corrigitur
ſcē cum dcīpulis.
Dcr. ſanct. ſpūs docuī-
bus q̄ia ſcīpſit lutigere
ſcō cōfte z mi ſcā-
dalizꝛ ſpūs ſcī ſtēm ſſe.
Jn multis ei gradib. q̄ua
grē. pcūr lutes z rixas
dſte mgſt tollēre q̄ ſa-
ēd dſte mala ſire q̄ſi
ſire cum aut iuriēt
mala | ny dic ira ut ſcīs
dampnabitur. ſanct.
Rabi magiſtra z dūgīt.
q̄ua magiſtra ſtudiosꝰ.
z q̄ deū ꝓgnāt ſſe
deum blaſphemāt.
Cruciēt quicq; ſit mala-
dō. nā cū cum ſtūs
obiectū aīq; cū lepēt
ſcīmūr ſatisfac. q̄
cū cū aut q̄ ſcīt. nō
q̄ lepīt z ſſi diſcipulꝰ
dūtē ſcī aut ſcī mīt
ſe lepīmus. ſtūt ſ. de-
buīt ſlauāc delebunt
ſſi ois dēb vītis. q̄ibꝰ utꝝ
q̄ſto ſcībiꝰ ēb ſpēt ſcī
ſanctiores
to ſanctiores ſpūs dēb
ſpūs. Rogauī ſi p nūm
magiſtra z cū odīo. ſ. ſpūs
q̄ dicis q̄ ny ozōne cū
deū clamabi. dūmitte
mihi dēb. ſ. p. ber. ca-
uete ne ꝛe. ſol ny ſcī
mūtem vītis dēbetur
p vtꝝ. q̄ny mēdi q̄ua
mēdi cū vtꝝ ſpūs
ſpēre cny ſire z ſcīs
cū ſire. Rogō ē ſtūt
mala ne ſtūtur ciſſi

ſſ accidia filios malicie
p̄. ¶ Def. prouſil. tanco-
torper. vagos mitis ¶ Ho
filia vēnt malig ſſ. eſt
p. ire. voluntas ad ma-
chinandū malū actui cu
ui. quib⁹ mutuā alien-
tur mag⁹ z pp̄. ſtrā
ſtia dcpere. qua diffe-
cil nitorp/ mit z diffide-
re pmitorp. exſſ ueno
ortiu. ſſtia ¶ Cerū pu-
ſillanimitas q̄ nascitur
ex diffidēa pueniēs
ex ſſtia z ſſe ſſtia
ul ex q̄b⁹ arduitat ¶ Cōtra
tanco. q̄ z tuctela
tuū odiū ſicut ex
cauſe ſunt opa bona
ex quib⁹ ofiuat cauſ.
ita. q̄ uenit z accidia.
ex accidia uetuſtabit
¶ Cūtra torper cū pcep-
ta ¶ Deū euangel mit
cū illicita. ſſ. euangel⁹
q̄ſ eſt pricipiū z cā
ſſ mitiday z. q̄ uenit
alij uciſſe q̄ ſ̄ualib⁹
z mūdi z ſſ. dſſe euā-
gel⁹ accidie. q̄ ex ea ab-
ſcrip eſt ſſtia q̄ ne
mpe ubi dſcretur. cua-
gatur- adoia q̄ uerē
delectationē ¶ Capſſdo-
rus. accidia patriam
ſpeq z cōmitatū extuq-
uit z tota bona uita
deſtruit Ber. accid
z ḡd cū torpet/ q̄s
ꝑ negligit alicq̄ bō
nū cōſtā aut ſcripdū
ꝑſice ¶ D Homo n̄
prudēs z imprudēs
cyrilla nullū angelorp
mittit deo/ z deniq̄
ceteta multa aſſiſt
ei. z tu ꝑd nō torpeſ
ſſtus/ Beda Volt
tuq; ūr. ꝓſſ tuū ꝓſſ
vōtu. q̄ ūr. ſ̄ſequare
cū deo. z uō ūr labo
rare ꝓ deo/ delectat cū
pmia cū pollicetur z
ſſ detet/ tet ſiccia cū
inhibeatur ¶ Expūcto
pcipiū z accidie dpūc-
cione. uoq; declinādo
fugiendū ſſ ſ̄ſpendo
ſſpendū Ber. D
homo q̄ uelet ēe ad
ūtatē/ tribus ad exercēdū/
potēs ad pcedēdū/ eger-

ad orandum / prius ad fabulas
prius ad elemosinas / tu trabem
non respicis / et festucam
in proximo consideras / tu
ut persecutor / tu non verus
christianus sed antichristus. Accidia
vel ociositas est mater vici-
orum / et noverca virtutum. Ieronimus
melius est dicere v. oraciones
dominicas cum iocunditate et
devocione mentis / quam
dicere psalterium cum accidia
et tedio. Accidia clericum
arcet a studio / canonico
cum abstrahit a choro / monachum
a claustro. Vicia nu-
trit / virtutes excludit
parit luxuriam / nutrit
gulam / detractiones seminat
iurgia procurat. Rabanus
Pigricia est egestas vir-
tutum / fomes tristicie / lepra
morum / mors anime / perdicio
temporis / requies demonum /
infernale incendium. Ber.
Nemo in hoc vite itinere
torpeat / ne in patria lo-
cum perdat. Ysidorus Dei servum
sine intermissione legere
orare vel operari oportet / ne men-
tem ocio dedicam spiritus for-
nicacionis surripiat. Ce-
dit enim labori volup-
tas carnis / animum autem va-
cantem cito preoccupat.
Fugienda est ociositas
mater nugarum / noverca
virtutum. Cum temptacionem
et cogitacionem malarum
sentiam est odium. Ociosum
est quod nullam habet utilitatem
aut utilitatis intencionem. De ava-
ricia et ix filiabus eius c. iii.

Avaricia ut ait tullius
est immoderatus
amor habendi
pecuniam vel iniuriosa
appetitio alienarum rerum.
Avaricia sicut dicit
apostolus est ydolorum
servitus. quia homo ava-
rus exhibet creature quod
tenetur creatori scilicet fidem
spem et dilectionem. hec enim
avari exhibent pe-
cunie. dicit etiam avaro
et nichil est scelestius sed
hoc propter tres causas. prima
quia omnia sunt scelera quod
avaricia perpetrantur ut facta.

homicida periuria et huiusmodi.
Secunda quia contra legem est nature
Lucas. Quecumque vultis ut faciant
vobis homines et vos illis facite
sed homo non facit avarus
Tercia quia est contra legem scrip-
tam et a deo preceptam Cum
ait Luc. Estote misericor-
des sicut et pater vester. Sed
homo avari non faciunt qui
multis modis sine misericordia proxi-
mis bona sua abstrahunt.
valde ergo metuere possunt
quod Iacobus dicit Iudicium
sine misericordia illi qui non fecit
misericordiam. Est ergo avaricia
ab omnibus fugienda maxi-
me propter comminaciones et gra-
ves maledicciones quas
in diversis locis sacra scriptura
facit avaris. Nam
Ysa. v. dicitur Ve qui coniungi-
tis domum ad domum. Ysa.
xxxii. Ve qui predaris non
ne et ipse predaberis. Abba-
cuch. ii. Ve qui congregat
non sua Ibidem v. Ve
qui congregat avariciam
domui sue Amos vi.
Ve qui opulenti estis in
Syon Apoc. viii. Ve ve.

ve habitantibus in terra ad
modum talparum Augustinus
Ve illis qui vivunt ut
augeant res periturias
unde eternas amittant.
Item maledictus dispensa-
tor avarus cui largus
est dominus. Propter hoc omnia dicit
Eccl. v. Nichil est iniquius
quam amare pecuniam hic
enim et animam suam vena-
lem habet. Avaricia nomen
habet filias unde Simon.
et usura latro proditio
falsus. His iungitur fraus
periuria furta rapina. Sed
avaricia est quarumlibet rerum
insaciabilis et inhonesta
cupido. Item Cum omnia vi-
cia senescente homine se-
nescant sola avaricia in-
venescit. Inexplebilis
avaricia divitum semper cupit.
numquam saciatur nec deum timet
nec hominem reveretur. nescit
quod debet amittere vitam acquirere
mortem et perdere celum.
O homo si mansurus es
quesivit hic querere si iturus
es que sunt hic cur non
relinquis quem relinquenda

egressum / et nos arcemur
ab ingressu. Ber. Gu-
la est libido voluntati car-
nis deserviens. Terra et
mare gulositati nix suf-
ficiunt. Propter hoc contigit
pauperes spoliari et rapi-
nas fieri ut fames pau-
perum in divitias divitum con-
vertatur. O delicate qui divitiis
et deliciis circumfusus atque
confusus confusionem ex spi-
ritus et mortem / esca et po-
tus regnum dei non habe-
bunt. Non purpura et
bissus quia dives utroque
habundans ad inferna
descendit. Quid ad hoc
dicitis gulosi et luxuri-
osi quorum deus venter
est quorum usus et actus ad
in ventre. ad subventre
est. Voluptas tibi que tan-
ti estimatur vix duorum
digitorum habet latitudinem.
quia non nisi durat nisi quan-
tum durat transitus per gu-
lam et vili labori intendit
quia impletioni unius
sacci scilicet corporis etc. esu-

rie pro et sitire xpm qui
cotidie plenus est siliquis
porcorum. Igitur impossibile
est ut quis presentibus et fu-
turis fruatur bonis. Nam
ut hic ventrem in mente
repleat / ut de deliciis ad
delicias transeat. ut hic
et in sit prius et in utroque ap-
pareat gulosus. Cum os
delectatur. in commoditas
anime notatur. Ven-
tri obedientes animalium
loco numerantur non hominum
Augustinus. Gula est virus
flagitiorum / origo viciorum /
subversio sensuum / ignominiosus
labor / perturbatio
morum / dedecus vite / infa-
mia honestatis / corruptio
sanguinis / debilitatio corporis /
anime corruptela. De ebrietate

Ebrietas ut ait Augustinus c. v.
est vile sepulchrum rationis.
et furor mentis. Ebrietas
multos sustinuit. Aufert
memoriam. minuit sensum.
confundit intellectum. revelat
secreta. impellit ad ira.
inflammat ad libidinem. cor-
rumpit sanguinem. omnia membra

debilitat. vitam abbreviat.
salutem extinguit. animam
dampnat. ¶ Ebrietas
est blandus demon. dulce ve-
nenum. suave peccatum. quam qui
habet non se habet. quod qui facit
non solum facit peccatum. sed
totus est peccatum. ¶ Basilius
Ebriosus cum se putat bibere
bibitur. sicut enim piscis ami-
de parat ut escam gluciat
et repente hamum inter fau-
ces reperit. ita ebriosus per vi-
num in se suscipit et
inimicum. qui intra eum eum
morans impellit ad omne
opus nefandum. et homo rationalis
ut irrationale animal fatigatur.
¶ Quid turpius ebriosus cui
fetor in ore. tremor in cor-
pore. cuius mens alienatur.
facies transformatur. qui est
imago mortis. filiando fu-
roris. Item Augustinus Quicum-
que alios ad se inebriandum
instigare aut cogere voluerit.
et pro se et pro eis in iudicio reus
erit. Cum alterum cogit ut
se plusquam necesse est bibendo
inebriet. minus malum fa-
ceret ei si carnem suam gladio
vulneraret. quam animam per ebrie-
tatem occideret. ¶ Seneca
Ebrietas est voluntaria in-
sania. nam sensus minuit.

homines infirmos reddit.
egere facit. et multos subvertit.
mentes alienat. ad
verba pellit. ad luxuriam
trahit. secreta revelat. et
ignibus aptat. ¶ Basilius
Plerique per vinum cap-
ti sunt a demonibus. neque
est aliud ebrietas quam mani-
festus demon per violentiam.
armatur os ad maledicta
et ad convicia proximorum.
et immutatur mens et lingua
balbutit. De luxuria
et de octo differentiis eius
et de octo filiabus eius c. vi.

Luxuria ut ait Hugo
est libidinose volup-
tatis appetitus. et intelli-
gitur appetitus qui fit cum con-
sensu rationis. quia talis appe-
titus est mortale peccatum. Item
luxuria est concupiscentia ex
plende libidinis. ¶ Nota
octo sunt differentie luxurie.
unus Octo differt luxuria
prima quoque forni. huic me-
tri sed ad ultimum stuprum.
quoque sacri. incestus. sodomus.
coitus quoque libidinosus. ¶ Prima
differentia est fornicatio que est soluti
cum soluta. ¶ Secunda meretricium

quod fit dupliciter vel vagam
libidinem cum diversis personis
vel cum publicis venali corpore
Secundum adulterium quo con-
iugalis thorus maculatur.
Adulterium enim est cum ux-
orata cum uxore alterius pec-
cat quam plurimum. primo in
contumeliam dei. et quod ius na-
le. quod est non facias alii
quod tibi non vis fieri. Contra
invicem peccant adulteri quia ca-
primo quia ordinem quem
deus in paradyso constituit
violaverunt. Secundo quia fi-
dem datam mutuo infregerunt.
Tertio quia sacramentum matrimo-
nii infregerunt. Contra eum
deus hoc peccatum puniat
patet exodi c. ii. Regum ii. David
est non recedet gladius
de domo tua usque in sempi-
ternum eo quod despexisti me,
et tulisti uxorem Urie
Hetei. quod peccatum sequitur homicidium
ut patet in David. Tertium incestus
ut quis cognoscat filiam
patris sui vel eius uxorem.
quam ignorat quis fit
peccatum. Quartum [illegible] est
sumpta. et est illicita de-
floratio virginum. Quintum [illegible]

[illegible] patet quia aufert
virginitatem cum ablatam
[illegible] quod
est irrecuperabilis. Sextus
deflorat [illegible] quod facit
ut non possit reddere
[illegible] vel [illegible] facile.
cum [illegible] reddet [illegible]
[illegible] Item et [illegible] omnium for-
nicationum quas inter-
fecit [illegible] sicut quidam clau-
[illegible] frangit vinee.
[illegible] est [illegible] quod sicut
qui [illegible] intrant. Item
aufert virgini quod matri-
monium decentius non habebit.
Quinta privilegium quod con-
cedit deo sacratis [illegible].
ut in [illegible] in [illegible] or-
dinibus constituti in religi-
one et in [illegible] qui voverunt
votum continentie. Sextum incestus
quo consanguinitatis vel affi-
nitatis vel compaternitatis [illegible]-
pitur. Septimum peccatum contra
naturam vel sodomia. quod in talibus
[illegible] punitum. Contra
vii. est libidinosus [illegible] coi-
tus coniugalis quem multipli-
citer. Contra [illegible] coniuga-
libus alius licitus alius [illegible]

diffidencia venie et glorie
consequende et spes et fiducia lux-
urie consumate ¶ Luxu-
valde nocet homini. propter multa
primo. quia deo et eius
sanctis odiosa. Nam propheta
non plenam eam qui est
sponsa xpi. sed et corpus
eius quod est templum dei
maculat. Corinthiorum vi°.
Omne peccatum quodcumque fe-
cerit homo extra corpus
est. qui autem fornicatur. in
corpus suum peccat ¶
Secundo. Certe pena [illegible]
animam maculat fornica-
cio animam et corpus
condempnat [illegible] Ter-
cio vij vicia fornicatio
et maxime sacrilegium quia per
[illegible] immundicia tem-
plum dei violatur et tho-
rollens membra xpi facit
ea membra meretricis. Hic [illegible]
qui ambulant in carne.
quia deo placere non
possunt ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quia a-

gelo et odiosa. Sunt au-
tem [illegible] angelis
presenciam exhibe an-
gelis tuis nec audeas
facere quod me facere non
audeas ¶ Hoc est dyabolo
et placidum. Glossa super leviticum
Cum demones ex peccato
gaudeant. precipue tamen
gaudeant de fornicatione.
quia in corpus et animam ma-
culant. Item quia hoc
peccato [illegible] in-
[illegible] ¶ [illegible]
demones [illegible] pul-
chritudinem [illegible]
[illegible] a-
gelicis [illegible]
de quibus [illegible]
[illegible] quia
[illegible] corporis [illegible]
desiderium [illegible]
animam [illegible]
[illegible] ad terra-
[illegible] ducunt. [illegible]
[illegible] diabolus nos de-
[illegible] quanto magis nos
[illegible] obedire de-
bet ¶ [illegible] quia [illegible]
[illegible] et nocivum. quia

castitatis expedientius.
hostis ignitis naufragi-
um. Iero. Ipsis placet
deo rugitus asinorum vel
mugitus boum. et latra-
tus canum. quam continentia
luxuriantium. Fidelita-
tis carnis cito rumpi-
tur quod delectat. sed sine fine
punitur quod cruciat. C
Aug°. Ex desipiencia
cupit homo plurimum[?]
pro dei et angelorum in
micicia intellectus ig-
norantia substancie miseri-
cordiam corporis impoten-
ciam spiritus in copia.
a mensura perdit omnium
virtutum[?] Crudelitatis[?]. Ser dep-
na[?] tuo. Ex deuicium deo.
Offendo contra deum. de
tali pede confundor[?] Rrundo[?] hu-
manos. mores contra bo-
nos. Ex detractione sui[?]
do [illegible] corpore vita.
studium eius nostrum perdo.
Iero. Cum legerunt
vnices mortuus est.

quia luxuriosus ignibus inf-
ernalis est. cum matrice[?]
gehenna. cum flamma sul-
phuri. cum scintille am-
plexus et oscula ignis
infernalis. cum fumus in
flammatis. cum cinis in-
corporati. cum finis infer-
nus. Beda. Breuis
est voluptas fornicatoris.
sed eterna est pena for-
nicatoris. Ut ignis
vestem. sic luxuria consu-
mit animam. Fidelita-
tes luxuriosi cito perit
quod delectat. sed permanet
pena que sine fine
cruciat. C Contra impetum
libidinis fugam arripe.
si vis etiam premium
castitatis capere. et aliter
aliter non posses delici-
as superare. Ieronimus. Sicut
in sindone pulvis spargitur
ut siccetur. sic carnis in
luxuriosi concupiscentie
absque vilitatis et esse mor-
tis. ad despicientibus nouis

obligasti ad penas perpe-
tue dampnacionis. O forni-
cator aperi oculos cordis
et vide quia iudex terribi-
liter districtus, intolle-
rabiliter severus, vehemen-
ter iratus contra te vibravit
gladium iudicialis senten-
cie intollerabilis, que postquam
semel prolata fuerit, heu
semper manet immutabilis.
~~Apostolus~~ Fornicatores
et adulteros iudicabit
dominus ~~Glosa~~ Gladio
iudicialis sentencie. Ite ma-
ledicti etc. Ambrosius CVII.

Ebriosus cum absorbet
vinum absorbetur a
vino, abhominatur a
deo, despicitur ab ange-
lis, deridetur ab hominibus,
destruitur a virtutibus,
confunditur a demonibus,
conculcatur ab hominibus. ¶
Ebriosus confundit, nam
amittit gratiam, acquirit
infamiam, perdit gloriam,
incurrit dampnacionem
eternam ~~Crisostomus~~ Nichil
est ita demoni amicum sicut

ebrietas et lascivia que est
mater omnium viciorum, cum
omnia autem vitetur avaricia
que omnium peccatorum radix
et nutrix est. ¶ Hugo Ebri-
etas racionem et mentem obfus-
cat, contenciones et bella
procurat, robur et natu-
ralem virtutem enervat,
infirmitatem generat, rebus
spoliat, mortem adducit
et quod deterius est eternam dam-
nacionem inducit. ¶ ~~Petrus~~
Ebrietas in laico crimen
est, in presbitero sacrilegium
est, nam laicus animam suam
vetat vino, presbiter spiritum
sanctitatis extinguit. ¶
Ebrietas est omnium flagi-
ciorum mater, radix criminum,
origo viciorum, turbacio
capitis, subversio sensus,
ignominiosus languor,
dedecus vite, honestatis
amissio, et anime dampna-
cio. ~~Crisostomus~~ Impossibile est
ut ignis inflammetur
in aqua, ita impossibile est com-
punctionem cordis vigere
in deliciis. ¶ ~~Boecius~~ Ebri-
etas est detrimentum bonorum
operum, multiplicacio scelerum.

sensum minuit, ira excitat, libidinem inflamat, secreta animi revelat. Unus
vij ~~Si secretarum seriem vis~~
~~noscere rerum. Ebrius insipiens~~
~~pueri dicunt tibi verum~~

Hij sunt absolvendi a papa

cviij. Verbero concubino frango communico falso
Crimen participo papam
de iure requiro. Hij sunt absolvendi ab episcopo sicut
mens est notorium

Baptor et incensor homicida veneficus atque
fortilegus falsus testis
qui fide quoque lesus. Mechus
et incestus proclamati sinodo si sint, solvat presulem
que vicarius hos quos
non ligat aut solvat
simplex de iure de iure
sacerdos. Isti sunt absolvendi ab episcopo sive cum
sit occultum sive manifestum

Si quis partum suffocat aut
si quis negligit occat
Infantem mater quocumque modo
moriatur. Si pater aut mater
violenter leditur aut si quis
brutale nefas facit.
aut in proditione si proprium

dominum perimit vel in ecclesia
qui sacrilegit gravius vel
qui mechatur in ira. Matrem
cum nata qui pollut
atque sorores. Corpus
vel crisma fontem
sacrum violantes. Presulis
arbitrium licet occulti
sciant hij. Nota de cognatione spirituali cix.

Ex cognatione spirituali
que trahitur in baptismo
novem proprietates oriuntur
prima inter sacerdotem baptizantem et baptizatum
que est filiacio. Secunda inter sacerdotem et patrem baptizati
et hoc est compaternitas. Tercia
inter sacerdotem et matrem pueri
et hoc est comaternitas. Quarta
inter filios sacerdotis et baptizatum
et hoc est confraternitas ut
habetur ~~xxx~~ q. ij. omnis
et q. iij. ita. Quinta inter
baptizatum et suscipientem de
baptismo et hoc est filiacio. Sexta
inter baptizatum et uxorem suscipientis et hoc
est filiacio similiter. Septima inter
baptizatum et filios suscipientis et hoc est confraternitas.

...dere mē suscipiere
...patrem suscepi. ihc.
...spiritales domus mē
...suscepit. et mihi suscep.
...ihc. et spiritales
...est. ita ꝓbant. xxxv. q.
...iij. Preterea in aliis
...multis capitulis. Et
...ppe. ꝓpterea unde in-
...terit. vij. caro. Et
...suam. vivit. ꝓximus
...meus tenue. ihc. igitur
...semp. fuit. missus. ꝓpter
...ea facilis. et adiutricia
...proles. nra. et. Et
...patris nostri. et
...metris. Rubrica. nona
decima. Ad
...Eunuchi. et. ihc. fere. au-
...ditis. in. vita. an-
...gelorum. mortis. tristi-
...remedium. salutis. hu-
...die. ihc. fundamentum
...capitale. Cuspis. sed
...quis. ꝓfert. et. iumenta
...quis. ad. ihc. dei. iu-
...nat. nisi. se. ad. ihc. humi-
...liat. ꝑ. homo. suis. ꝓfec-
...tus. Ieiunium. nō. soli
...et. absolutio. ꝓfectus. ꝑ. et
...simplex. victor. mihi. ꝓ-

...lium. obtinuit. adeo. vera-
...ꝑ. mē. hieronymus. soli
...deis. ꝓfecta. ꝓfita. et. ieiu-
...nium. ꝑ. ? ꝓfectus. fuit
...et. quisque. potius. ꝓ.
...deo. iejunat. qui. ei
...amore. se. macerat
...et. qui. sibi. ꝓficit. ꝓm-
...pter. impendit. ꝓfectus
...Si. et. iejunas. et. abs-
...tinens. ꝓfecto. magis. a. vitiis. ¶
...Quid. ꝓdest. tō. die. ie-
...junat. et. si. homo. ꝓfi-
...ciatur. nil. in. ebrie-
...tate. in. gravi. et. salutari. re. est
...iejunium. ab. escis. et
...ingratis. et. voluptatibus
...abstinē. ꝓfecto. qui. ebri-
...is. abstinet. et. ꝓfecto
...agunt. demones. mi-
...tantur. Ieiunia. qui. de
...mane. ꝓficit. deficit. et
...merito. ꝓficit. debeat. ni-
...si. rebus. vitia. ꝓficiat.
...ita. ieiunii. nisi. ꝓfectus
...qui. et. diabolus. nisi. induct.
...qui. eum. ad. diversa. vitia
...ducit. Decimus
...sermo. Gregorii. xvi.
...Ecclesia. quibus. abs
...se. vitia. in. ea. omnes

q̄ operis illo facere debuit.
Quantum distat ignis
materialis ab igne picto.
tantum distat ignis in-
fernalis ab igne materi-
ali. cuius tanta violentia
quod si maris affluentia
influeret. ipsum nec ad mo-
dicum refrigeraret. Tan-
ta dampnatorum erit vis
doloris ut alias frene-
quant in pectore cogita-
tiones. Ve ve cui hec
prius sunt experienda
quam credenda. Ve hijs
quibus preparatur dolor vermi-
um. ardor flamme. fa-
mes et sitis sine extinctu.
penitentia sine fructu.
fletus et stridor dentium.
tenebre exteriores sine
luce. continuus fletus
et gemitus. clamor et ulu-
latus sine requie. vel mors
optatur et non dabitur.
ubi nec mater filium vel fi-
liam diligit. nec filius
honorat patrem vel matrem.

ubi omne malum ira et in-
dignatio et fetor et amari-
tudo habundat. Frustra
flebunt peccatores quia
peccatorum veniam non
consequentur. Celum. Celum
ventilabit peccatores per
tonitruum. aer exagi-
tabit eos fragoribus.
terra excutiet se ab
eis non valens susti-
nere pondus eorum.
et mare evomet eos
per tempestatem suam.
solum igitur restat flamma
ignis devorantis. Fulgen-
cius. Cum mali sunt
in extremis. demones
cum magno strepitu
conveniunt aspectu hor-
ribiles. gestu terribiles.
qui animam cum valido
tormento de corpore eiciunt.
et crudeliter ad inferna per-
trahunt. Bernardus. Quantus
tibi erit pavor omnis
ira anima cum dimissis omnibus

~~quantum rotunda~~

quorū tā iocunda ꝙ finit
pnicia dn̄ vnqsti. ꝙpta
ſtq aſpect aliēnū penitq
tiā ig̃ dieb. cathatmy
get te ſtnalia dnīa ꝙ
ire videbis. Q. ſ. vndi
locabū. i rḡm p̄ nia
ledi i caminū ignis
decrā. ne ſtij q̄dam acus
doleat videres q̄ amiſe
runt. 2 illi aplij gaude
ant q̄ſderates q̄ maſe
tint. O mors q̄a dulc
aſſis peccatib⁹ ēmb⁹ tā
amara finſtis. te ſola de
ſperatā ꝙturbat. i mſis
q̄ te ſola beatificat. odi
bnt. i mundo. Ysidorus
Ignis gehenne lucebit. mi
ſeris ad angustiā pe
nar̄ vt videat. q̄
doleat. 2 no lucebit ad
q̄ſlacionē ne videat. q̄
gaudeat. Dic⁹ n̄. alios
ad dna rediḡ capite tm
catq. ſc. Diuina mſtq. no
ſmit. ne alios trāſe. i diat
etna morte damnatq.
q̄ tm̄ſno nulla ē rēſp.
Job Luct q̄ ſcet pecto
ra n̄ra q̄ſnē. Glo.
Ignis etnabit. 2 no q̄
tignē. maiet. 2 luct.
2 ſtt ſ. ſine macula. ſi
ſc̄ ſolo audiēs ſtt tribu
lia ſalue. ſtomas ſpassi.

Basilius ſmōs. indi
penitebunt peccatoꝝ 2 ipij
formidabūt 2 adulabūt. ne
dulabunt ne dīa rēdere
poterunt. Deinde Julianū
magoꝝ etiabū. acb. qui
catus ſine voluptate ſectati
ſunt. In die Judicij eni acb
ipij p̄ emib⁹ ſuis geheñe
ignib⁹ macerabūt. tunc mſtq
ſempiterna pnia. 2 leta
gaudia tribuent. q̄ oculꝰ
no vidit. te. Beda. Pena
purgatorij i q̄rabit eſt
pene hui⁹ ſeculi. na
minor ē i purgatorio. in
q̄at maior ē q̄ pt ſuſti
nē. i q̄ ſolo. Gregorius
Ignis gehenne ignis ē. ꝺns
ꝺs no bno nos ereauit
peccatoꝝ. Cuꝑ ſit eni ꝑtu
dorꝫ ſua culpa. ibi
illic ſenciet pena. Ab
q̄ ad ſtna deſcēdet. ne
quaq̄ vltra ad luce reḡdet
nec p̄ maiam liberā. qui
ſenciet p̄ mſti ꝙpnā.
Fremet. i trendet dentib⁹
ut illic dentiū ſtridor
i q̄ de eternitate gau
debunt. na fletq. ꝺ audie.
ſtridor eoꝝ. De q̄ꝺ
Bernardus. Ibi clamabit de
mon ad deū pene
ſalacra. pmut. 2 ab omn

quiete spolia **Crisostomus**
Intollerabilis est gehenna
et horribilis. tu si mille quas
paciatur gehennas non tam
grannes esset quale est ab
honore illius beate glorie propelli.
Ex osu esse a deo et audire
ab illo Nonnoni vos et
Discedite a me maligni.

cxij. **De peccato in generali.**

Anima in peccatis perse-
nerans nigrior est
corvo. Peccator laqueum
in collum mittit quo ad infernum
trahatur et fasciculum spi-
narum portat quo comburatur.
In se Christum crucifigunt et
ei contumelias faciunt qui
gratiam eius vilipendentes
in peccatis iacent. **Gregorius**
Diabolus inventor malorum
peccatum levem et modicum
affirmat in corde. deum
misericordem predicat. longam
vitam promittit et permanere
in peccato suggerit. tandem
peccatorem in contemptum vel
desperationem inducit ut per-
dat. Vere mortui sunt
qui ab eo qui vera est peccando
recedunt. Peccatum moritur
vera contritione. effertur pura confes-
sione. sepelitur grata sa-
tisfactione. Tot animarum rerum
sunt quot perditionis exempla
exhibent. **Augustinus** Nichil

infelicius felicitate peccantium
qua nutritur impietas et ma-
la roboratur voluntas. **Cyprianus**
Ex fine suo unusquisque iu-
stificabitur aut condempnabitur.
Cum quisque divinationes aut
augurium observat aut consentit
observantibus aut talibus credit
aut ad eos vadit ut inter-
rogetur. sciat se fidem christia-
nam et baptismum prevari-
casse et paganum et apos-
tatam et dei inimicum esse.
et iram dei in eternum incurrere
nisi ecclesiastica penitentia emen-
datus deo reconsilietur. Quid
sapiens mors nichil aliud
est quam exitus de carcere.
finis exilii et laboris.
omnis gravissimi depositio.
corporis. omnium egritudinum
et malorum terminatio. omnium
periculorum et dolorum evasio.
additus ad leticiam
ingressus ad gloriam. c. xviij

De utilitate temporis

Nichil preciosius tempore
sed heu nichil homine
vilius reputatur. Ostendit
autem temporis preciositas per
hoc quod in una hora potest ho-
mo mereri peccatorum remissionem.
pene eterne dimissionem.
dei gratiam et eternam gloriam.

In inferno tal hora ad
agenda pnaz plus amaretur
quam tanta massarum auri
quantus est totus mundus. Item
debet hominem monere ad conserva
tionem temporis hoc quod oportet eum
districta rationem reddere pro eo
coram deo. Bernardus Usque
ad ictum oculi omne tempus
impensum requiretur a te qualiter
sit expensum. quia scriptum est
Sicut nec capillus de capi
te. sic nec momentum de
tempore peribit quin omnia requirantur
in illa quando dicetur. Ecce homo
et opera eius. Bernardus Nemo
unquam pro nullo existimet
tempus quod in verbis consumitur ociosis.
Volat tempus irremeabile.
evolat verbum irremeabile.
nec avertit insipiens quod a
mittit. Sic in corde
divina cogitatio. In ore sacra
lectio vel oratio. In manibus
bona opera. ut quotiens inimi
cus accessit te inveniat ar
matum. Fac aliquid boni
operis ut semper te inveniat
occupatum. quem enim ociosum
reperit. hunc temptare non
desinit. Augustinus Ocium
est in gratia nequitie. multa
enim mala docet ociositas.

Bernardus Fugienda est
ociositas que est in gratia
nugarum. noverca virtutum.
omnium temptationum et malarum
et inutilium cogitationum
sentina est ocium. Ocium
est quod nullam habet utilitatem.
aut utilitatis intentionem. De
sequela dyaboli. c. xiiij.

Sequi dyabolum est
eius suggestiones
mortiferas adimplere.
et in peccatis perseverare. Bernardus
Perseverare in malo dy
abolicum est. et digni sunt
eo quicumque in similitudine dyaboli
permanent in peccato. Augustinus
Nulla furiosis gravior
iudicatur quam in penitentia
cordis. et peccandi obsti
nata perversitas. Anselmus
Cur non odis mutari illum
cuius nomen abhorres. cur non
times esse filius eius. cuius
presentiam contremiscis. Cur non
odis cum eo in perpetuum ha
bitare. qui numquam cessat super
nos suos cruciare. Cur
sequeris serpentem antiquum
draconem venenosum. si
videris quem sequeris. procul
fugeres. et eum amplius non

actrisator constat ysidor
Dya. q̄ ꝑcēs subeq
q̄ si capit. i. ꝑme sug
gestioi nō r̄sistā. i nu
tritoā cordi dñi nō se
tit illuburā Buad. ille
nocēdi artibq cordā ho
mini teptat dyabol⁹.
ꝑ si nō ꝙsentis q̄ris
r̄sistis toties cōfidet

De duob⁹ ꝯtribq̄ c. xxv.

NE gtra cātorem
sim ho simbiat cō
fidēt dñs sit. et
intelligat q̄ sit. 2 q̄
tēd ysido. Nichil peiq
q̄ culpā agnosce 2 nō
defle. Vbi maig domi
nāt. ibi tiā ꝙssor ma
lorū ē culpe Genesis
Inuctū salutē ē notā
pēt. nā q̄ pēa nō sen
tit corrigi nō vult De cō
stā Augo. Valde
timēde deng dñi landa
mur. nr gestat dñi ti
tupam. q̄ ne dapnāc
i mira. nr coronāc pt
lans falsa Jēo. Vtina
obdi mei nō atpnis
tieā omissa me tua
ꝑsequā 2 tūbulet. Et
i obꝓbriū meū mudq

gomrgat. Et trimus
ā xo. mēat landā. et
sine pallioratoib⁹ ꝑare
mēde. grās ago deo
meo q̄ dignq̄ sū q̄ mi
dq̄ odīt me De pacie
Jēom. Libēter mē tor
mēta paciar nr futā
nū detur qlā. nō em
gnūs bis punit idipm.

De ꝑsecuta. ysidorq
Tuū deo placz mīa gū
sio. q̄ bōy q̄ utqāmq
ꝑsecutāt sūme ꝛplemq.
Buad. Ro bīt. q̄ sup
bia ꝛflā. q̄ lup. ignat.
q̄ cēteis ītūt. uicijs.
q̄ hē nō ē ūmē ꝙ uita
ꝙfundē. q̄ appmqt nr̄q
ad portas mortis Bona
uita ee pnto. 2 mala pa
ti. 2 bona facē. xp̄ ꝑse
nāre usq̄ ad mortē
De tepan. Gīo. Ro
cieb mīa amy ꝛbat. me
te ēdonea ūice tempy
differ tēpus ſmoriūs.
Cath. Undeamy differ
do ne ꝑtrahat mīa ꝑm
pōt mīa amy ne posſt
ēnē Beriu De abstnē
ysidorq Lem. nō solū

nō sōi

ē abſtin⁹ pcedēt. ſ 2 ep
ſtrpa⁹ pctorū; optmet
ſciam ſ mēt² grauy.
nō ſolū delet pcta ptita
ſ ymiſcuy. ſ 2 rpellit
ſcita² q̄ quātūlō poſſuy
De ytrūq; Criſoſtū
ſup q̄ſtū. Dēs ſtrictes
ſpuales res ſūt ēglice.
ſcripture caſtitas ē res
ēgelica. p̄ hāc em̄ ſolu
tiones aſſimulat² ſmgu
lariū dēo. 2 ſūt³ na
ſtrib⁹ Cyprianꝰ De
ſcientia ornamēti ē
nobilū. equalita⁹ ſimilū
ſolame mēſtroꝝ. Deeūb
ſligionib⁹. multiplicato
mētarū. dei cūtorib⁹
oīm unica De viſu
Rē quidā hūbea
ſ cognita⁹. uſq; ꝑmdēt
ē nob q̄ ſ trici nō dz
q̄ nō liceꝫ cōpriſci.
Augꝰ ſy regula ſtrū
mi ſi tractat² ſ ablq;
ſcrupulo nullaꝫ ſrigat.
necꝫ em̄ diu ꝑcedūt
ſcrias vidē ꝓhibe mur.
ſ eas appetē. nl ab⁹ ꝓb⁹
appeti nl velle cōmoſu
ē Bnardꝰ te rpm ſſe
appetias ab⁹ ſi tam te

oculos ante Terrā ſ
trucē nr ꝙgnoſcas tēpm.
ꝑa ſ medīa ꝑ addūcz.
q̄ tra eē. 2 ſ tra ibis
Augꝰ Da modicū nr
ſcſtus cōtinplū. Da ro
tāſcortia. nr ſcſtus vi
ta cōna De ore
ſ ordīnāle ac 2 angſtia
ſ ſpe ad dnm pietat
ſē ē ſngredīū. p̄ ab illo
ſolo oīb⁹ ſpes 2 ſalꝰ ſy
ſubio oſtat De ore
Cyrus ſimmitama
ſy ꝙfecta delectāt ſone
ſoratē. ſic oro mſta
ſuauis ē ay dēi ſus
ſcie ſngnitate oīb⁹. mop
nr de ore ꝓcedēt ſnſ
exprīt ea angli ſ mai
bus ſnis 2 offerūt eū
ſly dēi Ambꝰ Duc
tabat ſ oīe dns ihs
nō indiges ꝓcoīb⁹ lau
dio. ſ ſtrenuꝰ ē ymi
tatoīb⁹ ex⁹ Ale⁹ ſ d
ſgt ſ ſt erant trioſo
ſtib⁹ viribꝫ erant ſ
2 nos a ꝓcib⁹ ꝓtēp
tēniā. 2 ꝑtrib⁹ malis
trutela 2 ꝓtēc. 2 a
ſnctis ꝓcul cautela
oret Augꝰ Ama
audacia ꝓſtulas ꝙ

qmisit deꝰ si no facis
ꝙ precpt deꝰ. ꝑ ꝙ supple
missiones. 2ᵉ. ponit ꝑ
missiones ecclᵃ. Et hꝫ
orat 2 ꝓfat no orat
deꝰ. ꝙ detrudet eꝫ

Beda. Et hꝫ ꝙ dimittꝫ.
ꝺ ꝙ honoꝛ sedi. nꝺ ꝙ
morte imuti obsecrat.
ille vilis ꝓces ad deꝫ
mittit. ꝑ ꝙ hꝫ deꝰ no
expandit. Oro hmōi.
q̃ cū fide 2 fꝛuc fit
fꝛuct ꝙ celꝫ sꝫ dubio
ponet bñt. Hꝫ ctꝫ e
ꝙ lucꝛa ee no possit
hꝫ ꝛpe oꝛois ꝛmittꝛe
si quid hoꝛ adūss ꝓxi
mꝫ. 2 quale cupiꝫ eꝛ
ga te deꝫ. tale esto eꝛ
ga ꝓxi. Hꝫ clemēa

Ezechiel. Terꝛena sba ꝑ
ho ꝙ pauꝑtas dist bñt
multiplicat. 2 ho. ꝺeꝰ
finit. ꝙ ꝛps hꝫ nob
ꝛmittꝛ. ꝺ. date 2 ꝺa
buᵗ vob. Ezech. Et
nos ignoꝛam q̃ esuꝛi
ete ꝺoꝛ. 2 ꝛpe ignoꝛa
bꝫ nob mia ꝛdicte

De morte ꝙ. Ezech.
ꝛra
ꝛra e nauigati filiꝫ.
hꝫ naꝛꝫ ꝙ nauigant.
sme stet. sedeat. nꝺ ia
ceat. ꝛ pulsꝫ nauis
ducit. ꝛra 2 nos sum ꝙ.
ꝙ sme vigilam ꝙ sme
dꝛmam. sꝫ dolebꝫ sꝫ
noletꝫ ꝑ monetꝛa
ꝛpm cotidie ad morte
ducimꝫ. Augi medꝛa
pesem ꝙ miseꝛab mab
2 neceꝛssitatꝫ. Augetꝫ
eam 2 hac vꝛa mtꝛmo
nꝫ. cui labꝫ vimiꝫ.
cui dolꝫ 2 timꝫ no
mtꝛmi sum ꝙ. Hꝫ
ultima id cto dns
nꝛ nolint esse nobꝫ
ignota. nt ꝑ possit
ee suspecta. nt du
illa pmdꝫ no possiꝫ.
ad illa sꝫ mtꝛmissꝫ
nos ꝑparꝫ ꝙ

Bernard. Et hꝫ ꝙ mistoꝛia optima
lꝫ ꝑ ꝛpmꝫ Sapiꝫ. Justꝫ
q̃ncꝫ morte pꝛecipitat
finit. 2 ꝛfꝛigeꝛat. ꝺe
lior ꝑ gandioꝛ felꝫ
citate 2 pmiseꝛꝫ mꝫ
tiplicꝫ. Optia ꝑt
ctme bñt ndms ꝛcom
tate. ipsi q̃ sel suscepꝫ
finꝫ ꝑ letꝫ 2 omꝫ bo
no ꝛpletꝫ manebꝫ. Et
gtia. mors ꝓcoꝛꝫ
pessima. Et ndi hꝫ
pessia est. n. mala

q peccator mundum q ama-
nit deliquit et omnia q congrega-
uit hec relinquat et non secum
pt peccata porrabit. Peior
pp carnis et anime separacionem.
et q reddet coram iudice
iusta racionem. Pessima propter
duplicem contricionem. nam ver-
mis carnem hic vorabit.
et ignis animam illic cremabit. ad hunc ingressum pessima
Nam vermis conscientie nunquam
morietur. et ignis gehenne
nunquam extinguetur. Item
Bernardus In hac vita que
modicum durat et non mo-
dicum generat. compara tibi illam
vitam que semper durat et de-
lectat. Dum vivis in carne.
mundo mori studeas. ut
post mortem carnis cum deo
vivere incipias. Seneca
In certum est quo te loco mors
exspectat. tu quoque illa omni
loco exspecta. Gregorius Omnis
sapientis vita meditacio
mortis est. Magna dei pie-
tas. quia nunquam ad eternam
vitam predestinatum mori
permittit nisi in eo statu
in quo melior futurus non est.
tollit vos dampnandos. quia
cognoscit eos peiores

futuros ut eorum pena
minuatur. et ceteri eorum
exemplo malo non corrum-
pantur. Clamat mor-
tuus de sepulchro. Inspice
me et cognosce te. Considera
ossa mea ut horrescat
tibi luxuria et avaricia tua.
quia tu es ego fui. quia ego
sum tu eris. si in me fuit
vanitas et luxuria. fac ut
te ornat castitas et
iusticia. Deliquit prima defi-
deria. Isidorus In libro de
summo bono. Sollicite
debet unusquisque vivere et semper
terminum vite sue cogitare.
ut de memoria mortis
huius seculi vanitatem ca-
neat. luxuriam fugiat. ava-
riciam spernat. Unde scriptum est
In omnibus operibus tuis memo-
rare novissima tua. et in
eternum non peccabis. Bernar-
dus Tria inducunt timorem
mortis. dolor intollerabilis
in anime exitu. Horror de-
monum inevitabilis in tran-
situ. pudor et timor in-
effabilis in dei conspectu. Tria
faciunt mortem sanctorum
preciosam. Quies a labore.
gaudium de pulchritudine
celestis curie. securitas

de eternitate. Abs. Suaves
sunt epule dum sumuntur.
Sed fetide sunt dum egeruntur.
Sic divicie et honor
in hoc seculo dum vivimus
bona estimantur. Sed cor turbat
et animam turbat, generat dum
in morte relinquuntur. Ysidorus
Ysidorus. Diabolus quos
viventes trahit ad vicia.
morientes pertrahere nititur
ad tormenta. Quamvis
quis sit iustus tamen cum de
corpore egreditur pertimes-
cat ne supplicio sit
dignus. Nullus est sine peccato
nec quisquam securus esse
potest de dei iudicio. cum etiam
de ociosis verbis reddenda
sit ratio. Mors dicta est a
morsu primi hominis. nam
cum primus homo fructum
vetitum per inobedientiam
momordit, per morsum
mortem incurrit. Item
mors a mordeo. Mors
alios morde mihi parce pretor
per amorem dei. De diversis
viciis c. xvi.

Auget reatum cul-
pe meritum virtutis
precedentis. Nam unius
cuiusque casus tanto est ma-
ioris criminis quanto prius quam
caderet maioris potuit
esse salutis. In cassum bonum
agitur si ante terminum vite
desideratur. quia frustra
currit qui prius quam ad me-
tas veniat deficit.
Augustinus. Nolentes se per
si peccaverint corrigi
nec aliud elegerint nisi
cum diabolo dampnari. Dam-
nabiliter vivunt qui non convertitur
desperans de indulgentia pec-
catorum. vel si sic de misericordia
dei sperat ut usque in
finem vite in peccatis perma-
neat. Crisostomus. Peccare huma-
num est. permanere autem in
peccatis diabolicum. De vo-
luptatibus. Gregorius. Qui nunc
se in voluptatibus carnis ma-
le maculat. cum diabolus
postea in suppliciis cruciat.
Difficile et impossibile est ut
presentibus quis et futuris fru-
atur bonis. ut hic ventrem
crapula. et illic mentem
gratia impleat. ut deliciis
ad delicias transeat. et in
terra et in celo appareat glo-
riosus. Quicumque in crimine
sunt. id est qui criminaliter vi-
vunt. sive in habitu sive

ex habitu religionis. si
verax est. immo quia verax
est apostolus. nec deo placere. nec
regnum possidere possunt. Vil
est et ad nichilum utilis mun
di vanitas et consolatio. et quod
magis est timendum. vere et
salubris solacionis est impe
dimentum. Cuius ad vanas
seculi consolaciones et ad cru
nales delectaciones mens in
hiat. ipse sibi profecto celes
tis solacionis subtrahit
graciam. quam si digna de
uocione petere. querere pulsare
satageret. sine dubio petens
acciperet. querens inveniret.
et pulsanti aperietur. De
ingratitudine Bernardus
Devoti gracias agenti me
rito ampliora beneficia
promittuntur. qui non fidelis
invenitur in modico. iure
constituitur super multa. sicut
ergo indignus est accipiendis
qui fuerit de acceptis in
gratus. Disce ad singula
dona gracias agere. Nam
ingratitudo est hostis gracie.
dissipatio virtutum. perdicio
beneficiorum. Ingratitudo
est ventus vrens. siccans
fontem pietatis. rorem misericordie.
fluenta gracie dei. Ingra
titudo obstruit vias
gracie. et ubi fuerit ibi gracia.
ingratus accessum non invenit
ad graciam acquirendam. In
gratitudo nostra omnino a
donis dei nos reprimit.
nam deus perditum reputat
quod dedit. quod ingratus accepit.
De odio sine de malicia
Gregorius Non potest habere
concordiam cum christo qui discors
voluerit esse cum christiano
Isidorus Amicicia tantum
in rebus bonis habenda est.
nam qui ea in malo utuntur.
non amici sed inimici sunt.
impetum cum cayn dam
nabitur qui huius generis
homicidii reus tenetur ut
discordet a fratribus Boecius
De consolacione Nunc felicitas
amicum facit. infortunium
inimicum faciet. quod vero
pestis efficacior quam
familiaris inimicus Ysidorus
Ovidius Cum fueris felix mul
tos numerabis amicos. Tempora
si fuerint nubila solus
eris Bernardus Omnis qui
sciunt in proximum magis ledit
seipsum. eo quod longe peius

sit ipse violencia q̄
sufferre. Ysa. Ro. Semi-
litate recreati i cha-
thymis ora dyalmit. 2
alib⁹ pfert tp̄r̄ndie.
hic no ociosi sm̄orb⁹
sz̄ cimosi i⁹ tenebri-
bm. ociosa dba no
p̄mit. cito ad nocia
trahit. De amoe effi
Rotad q̄ amor carn̄
i carnalit. gt̄ den̄ se
amat. no e b̄ dilect⁹
nec pdo. sst. n. talis
amor sicut ngr̄ds in
ur̄ demorat se mu
tuo gbrecont. nec sic
aplexib⁹ mor⁹ iacob
se mergeeb. Vel sic
ypes i. sp̄ q̄ ad mali
tiam se amates adv⁹g
dya. custodiat. Vide.
p̄ tres vnice se diligut
2 ad mortē me se o
dmit. Sin em dilig alt⁹
carnalit⁹ dilig⁹ 2 ad
pcm̄ tp̄t. alt⁹ alterū
mortē i gerit. Aug⁹
O q̄ gl̄osū e. q̄ p̄ a
more carnale amit
tit. qm̄ g̃ne 2 q̄ mi
serū q̄ temnit. q̄
vile q̄ appet. qm̄
ipse chp̄s q̄ncm fed⁹ cr̄
nis voluptate arsore
2 fetore necari sp̄it
nū. Jeom. Ter minat
fec̄ spmas cū suis ha
bitatib⁹. 2 archana me
a acuto mucrone p
cucurrit. arma dyaboli.
via iniq̄tat. scorpionis
p cussio. nocmingemus.
fcia e. Sin p̄oriat. igne
accedt. ostiam p̄it. ha
bitat⁹ p̄turbat. 2 q̄nat.
Crs. Sup. matth. q̄d
e mulier. n. amicicie
inimica. i. effugabil pena.
necessarium malum. dalis
tepta. assidua calamitas.
boni colore depicta. cor
rupta. 2 dilect⁹ carnis.
medus. e. oīs amicicia
seculais. q̄ dei timorib⁹
no. e. sm̄orib⁹ alligata.
Jero. Hospicium timo ra
ro ni⁹ mul⁹ pedes mulie
ris teratur. q̄ no pt to
to corde habitare cū deo.
qui fciarū accessib⁹ nl
aplexib⁹ copulat. fcia
q̄ sciam sccm habitat. q̄
mit. q̄ni corp⁹ sm̄
p̄me dedicati. cū fcis
habitare no p̄sumunt.
ebria mta debet esse

deo dicata non fornicacioni
data. Opponat ergo se homo
desiderio carnis sue ut
sit dignus sapiencia et dei
gracia. Ubi est immundicia corporis
ibi habitacio dyabolici spiritus
qui maxime gaudet de inqui-
nacione carnis. Sap. Fauus
distillans labia meretricis
et nitidius oleo guttur eius.
novissima autem eius amara
quasi absinthium et acuta
quasi gladius biceps. Nunc
ergo longe fac ab ea viam
tuam et ne appropinques fori-
bus domus eius. Non concupis-
cat pulcritudinem eius cor-
tuum ne capiaris nutibus
illius. Mulier enim preciosam
viri animam capit. Oscu-
lum leccatoris est osculum
inde traditoris. De amo-
re dei. c. xvii

Dulcis est amor xpi
et dulciter est amandus.
inquantum quisque xpm
amat tantum ad ingressum regni
eius appropinquat. ipse pestes
mentis sanat. cor illuminat.
et animam exhilarat et ro-
borat. Deum non diligit
qui hominem odit. Ille vere
deum diligit qui eius mandata
custodit. Ieronimus. Nichil a-
mantibus durum. nullus labor
difficilis. amemus et nos
xpm et facile videbitur
omne difficile. Fulg. Si cu-
pis ut mens tua pla-
cita tranquillitate letetur
et quiescat. fac ut a-
mor divinus intreat. A-
mor divinus est ignis
lux mel vinum et sol.
Ignis est immediacione
mentis purificans a sordibus
viciorum. Lux est in oracione
mentem irradians claritate
virtutum. Mel est in gracia
accione mentem dulcorans
dulcedine divinorum
beneficiorum. Vinum est
in contemplacione mentem leti-
ficans et inebrians iocunda
et suavi delectacione. Sol
in eterna beatitudine animam
clarificans serenissimo lumine
et exhilarans in effabili
gaudio et per hem iubilacione.
Quam dulcissima benigni-
tas dei. nam pro peccatoribus
mortuus est. traditur virtus
pro impiis. illuditur sapiencia.
flagellatur innocencia. conspu-
itur gloria. occiditur vita.
Dedit nobis deus seipsum
in patrem. filium in fratrem.

carnē eiq; tribū. 2 sāg
tōmē eiq; ipotn. aiam
i dēpdcoēm. sp̄m scm
i doctorem. agelos i
ceruos. scos i socios p̄.
mundū i finē tēporis
i regno dabit serpti
i mercedē.

De bonitate 2 de ng bonitate dñi.

Omnis bonitas dei
ē. cetera aut bona
nō sunt nisi ignatia
a deo sunt. Dyonisius bonitas dei sua ē at 2 bonitas. oēs ad se ḡnt. oēs
si oēs angli 2 sci tēptat
pcōrē ad p̄fessionē abstrahē
bonitate nō p̄fitent
sibi aut accedat bonitas
dei oēs q; bōte p̄fitent
ur si oēs dāmones ad
ipm tēptaret una aiam.
si accedat bonitas dei li
berabit. Deus ē fons
2 principiū oīs bonū
cui tota aq; timli ē
u fonte 2 oīs radices
ē a sole 2 simul arbores
a radice 2 totū motus
corpis ē a corde. sic
oīa bona sūt a deo. ḡ
si oīa bona ope p̄ agimus
mte sūt ad deū lene
Augus de pnte deus
ochbet. sī se patiū offi
si me patiū ad se ducē
ret. q̄ncuq; retro me
nō deserit. nisi p̄ eū de
sera. Anselm 2 missa
cordig dorotheū. Caleat.
si pcōrē etiā tormēta
allegato 2 nō saluet. nisi
ē redimat. Deus celestē
pr̄ dicat. Accipe filiū
meū 2 da p̄ te. mō 2
pē filiū dicat. Tolle me
2 rēdime te. Iussit ē
me aia mea igne gtīe
oīs sue gr̄a passionē d
p̄ i tota mia ne ne
tot
mdes afflictiū doloīb;

De ipulsione dāpnatoīs

Te maledicti
i ignē etnū. 2 disce
dite a mea gr̄a 2
ab ab leta. q. d. Tu monstra
fuge nolūsti pna opa
trige discedite a mea
mia. de q; mō ēt vob
spes 2 fiducia. Discedite
a me 2 a meis agel.
q. sicē nolūsti cōmu
nicia 2 bona tpia fecis
tis i ipōrū pcōrē. Dis
cedite g ab eis q. de
cetēo vīs nō custodiēt.
2 i pdite oēs demoniōs
desolatos 2 dāpnatos
vob relinquet. 2 i ignē

eternum qui paratus est lucifero
et angelis eius vos proicient
Discedite a me et a meis
sanctis quorum vitam imitari
noluistis quorum doctrinam
contempsistis et eorum festis
peccando parcere noluistis.
Ergo discedite ab eorum
iocundo consortio. ab eorum
adiutorio et ab eorum eter-
no gaudio. Discedite
a me et a matre mea
dulcissima. quia de eius fa-
milia esse noluistis. et ei
honorem et amorem non
exhibuistis. Discedite
a me ut aures vestre
numquam vocem meam audiant.
et oculi vestri numquam faciem
meam videant. et manus vestre
numquam coronam glorie acci-
piant. Tunc respondere
poterunt. O pie deus tu
nos deicis a facie tua
decora et amabili quo quo
ibimus nos miseri. Ibimus
ne ad domus nostras vel
venimus. Non. sed in igne
qui nunquam extinguetur
nec umquam minuetur neque
finietur. In igne qui
est ignis ignium in quo numquam
spes misericordie. aut quietis
aut liberationis habetur

Gregorius in omelia Ut
peccatores in inferno amplius
puniantur eorum videt
gloriam quos hic contempserunt.
et de illorum etiam pena
torquentur quos luxuriose et
inutiliter amaverunt. Idem
in moralibus. Unusquisque re-
cogitet quod illi sunt passuri
quos deus spernit et reprobat
si sic puniuntur quos amat.
Augustinus Quare in inferno mo-
rs queritur et non invenitur
quia his quibus in hoc seculo
vita offertur et nolunt ac-
cipere. in inferno querent mor-
tem et non poterunt invenire
Augustinus in libro de civitate
dei Ibi dolor permanet
ut semper affligat. et anima
misera perdurat ut semper
dolorem sentiat. quia ut quidquid
non deficiat. ne pena de-
ficiat. Ieronimus Tanta erit
in inferno vis doloris quod
mens ad aliud dirigi non
poterit nisi ad quod vis
doloris impellit. et si singulis
diebus quibus erunt dam-
nati in inferno unam lacri-
mam mala emitterent.
plus exiret aque processu
temporis quam carnis fine ab
uno dampnato quam omnia

Casa ḡmq; mundi capē
possent. Immo plꝰ ḡ
torū māc aḡ ḡmeat.
Crisꝰ sine macꝰ dꝫ
tā penale ꝙꝫ delle ꝙ
mꝫ. erit. et nolle ꝙ
mꝫ. de erit. Sapnatḡ
nnqua abtnebit ꝙ vult.
2 ꝙ nō vult. tenet. sine
tnebit. In q. mēb. cuꝰ
plꝰ offendit. peior a
plꝰ torqbit. Crisꝰ et
miseꝝ mors ḡ morte.
fames ḡ fame. defens
fame defert. ꝙ mors ibi
ꝑ venit. 2 fames ꝑ corp.
a defend defuc nesc.
fides i dapnatꝫ ee no
ꝑt. ꝙ e malab i mū. 2
bonatū. ꝓpes aut. i
eis nō e. ꝙ nō e ñ bo
noꝝ fructꝰ. Sapper
cognitꝫ peccatoꝝ ꝑta
sit miseia. quata sit ꝺ
tricia. a facie dei separi.
2 a gaudio celi excludi.
Stabꝫ ḡgloꝝ 2 scoꝝ
societ. ꝑnaꝝ ḡpi vite
tne. 2 vnus i morte
sepulta. ꝑfundo gehene
ardet. i mgo. erudelissis
demonib; tet. ḡ flamaꝝ.
i illo igne ignem mꝫ
sentire ḡ illuminat.
nl alleniat. ḡ ꝑ sentie
ḡ tbat. 2 etiat. Angꝰ
venams ana ꝑceps bi
nat. ḡ vna pena ē di
cta mors etna. qua
vna. Nulla ḡ ppe ḡ mor
2 peior mors ē ḡ vbi
no moit. mors Vnaꝝ
vnigenitꝫ qua mꝫ. ḡ
culpa tata illig est. pe
na. nā ꝑ. ḡ. mundo
sub vno sole multi ḡ ꝑ
ssit. nec ḡ sol ardore
estiū senentꝫ. na illuꝝ
i vno igne nō e vng
modꝫ i cendij. ꝑt. ad
magna mstica. ꝑtinꝫ
indicatꝫ. nec mꝫ. care
ant simplicio. ꝙ i hac
vita magna delnerit
ee. ḡ ꝑ. Crisꝰ
Decē milia ḡ. milia
2 tonitrua lemq; ect
sstinet. qua facie ꝺ
mata i mdo. vide. 2
a regno separi. De
ꝑcto. e. xp.
Patratꝫ e ꝑnacꝺ
ḡre. obꝓbrin i
famie. elonga ꝺ
dei. amissio regni.
appona. spa. obliga ꝺ
ḡ. Si sentenq
ꝑpatꝫ ꝑ vnigq; ꝑ ꝑcm

a lingua a aures ha
beat prurientes i. ut a
ipse alijs detrahat a alios
detrahentes audiat. Se
des inquit propheta adversus
fratrem tuum loquebaris
et ponebas scandalum hoc
fecisti et tacui. Et sequitur
Arguam te et statuam contra
faciem tuam. Prosper. Nichil
est miserius eo qui in quibus
acquisitionibus crescit et quem locu
pletem fraudes fecerunt
a rapine. In die ultionis
non proderunt thezauri in
pietatis. Sap. Sex sunt
que odit deus et septimum detes
tatur anima eius. Oculos sub
limes. lingua mendacem
manus effundentes in nox
in sanguinem. Cor machi
nans cogitationes pessimas.
pedes veloces ad currendum
in malum. Proferentem men
dacia. s. in perjurio testem
fallacem. et eum qui seminat
inter fratres discordias. De
desperatione c. xxi.

Utrumque in peccato po
situs si de venia
dei desperat. mi
sericordiam fundit perdit
Ambrosius. Nemo diffidat.

nemo conscius delictorum
premia divina desperet.
Novit deus mutare sententiam.
si non noveris delicta
emendare. Non
veniam de peccato desperet.
plus se de desperatione quam de
commisso scelere dampnat.
Desperatio auget peccatum.
et est omni peccato [illegible]
perpetrare flagitium. mors
est. sed desperare est descendere
ad infernum. In summa
viciorum legitur. Desperatio
solet provenire ex ni
mia tristicia. Prov. In
merore anime deicietur
spiritus in profundum desperationis
Unde in ecclesiastico. Felix qui
non animi habet tristiciam et non
excidit a spe sua. Pro
tandum quod peccatum desperationis
valde displicet deo. Jeronimus
Magis offendit Judas
deum quam se suspendit quam
in hoc quod eum tradidit. Valde
placet diabolo. nam qui desperat
seipsum in potestate diaboli
dat. Hoc valde nocet.
quia hoc peccatum aufert homini
quasi totam fortitudinem
Ysaias. Qui sperant
in domino mutabunt for-

tiendine. assumet pe-
nas ut aquile. volabunt et
non deficient. Fortitudo
enim dei subvenit in se
sperantibus. Ps. Sperans
in domino non infirmabitur.
scilicet quantum ad animam. Deus
enim qui veritas est confidenti
in se promittit auxilium
dicens ipse. Quoniam in me
speravit liberabo eum etc.
Nota. Summum remedium re-
medium contra peccatum desperationis
est memoria dominice passionis
Bernardus in meditationibus
peccavi peccatum grande et
multorum sum mihi conscius pec-
catorum. nunc sic despero. quia
vulnerum domini recordabor.
Xpus mortuus est pro peccatis
nostris. nichil tam ad mortem
quam morte Xpi non salvatur.

De oratione dominica c. xxij.

Sciendum quod triplex est
causa orationis vocalis ad
deum. Primum est ut de-
bitum honoris obsequium
deo impendatur. Ieronimus. Ora-
do deum rogare obsequium est.
Secunda ut bonum exemplum proximis
ostendatur. Rabanus. Vult ro-
gari et honorari deus
ut bonitas eius demonstretur
ad plures. et status iustitie si-
netur apud homines. Tertia
causa est ut per orationem vocalem
excitetur devotio et magis
augeatur. Dicimus enim
in oratione dominica. pater noster qui
es in celis propter tria. Primo ut
Xpus ostendat quod celestis pater
celestes filios vult habere.
et quod celestia debet petere.
Crisostomus. Si in patrem ce-
lestem credis. illa ab eo pe-
te que expediunt accipere.
et illum decet dare. Quia
si petis carnalia quomodo
illa libenter daret. quia si haberes
iubet te ut contempnas. Secundo
ut per hoc nos doceat quod
a celesti patre nulla car-
nalia vel saluti contraria
petere debeamus. Augustinus.
Firmissime credas et nulla
tenus dubites nullum orantem
dei beneficia optinere si pe-
tat carnalia. Tertio ut per
hoc in celis hereditatem eternam
filiis dei paratam vere crede-
mus. Apostolus. Quia si filii
et heredes etc. Dicimus
etiam panem nostrum non meum
duplici de causa. Prima ut nemo

sibi sola spalia ꝙspect.
nia nr̄ ℟ Dr̄ Crisostm
Omia q̄ nob deꝯ dat.
no solu dat nob. ꝫ acꝯ
p nob dat alijs. nr de
eo ꝙ accepim⁹ egem⁹
2 amicis pamplijs ꝓpē
dim⁹ pec̄ ℟ Credā ē. nr
nemo sibi bona aliena
2 iniusta aude vsurpꝫ
Omia Dr̄ etc̄ ℟ Beatꝰ
michl 2 scolastica 2 sce
leōsia ℣ Dimitte nob
debita nr̄a. ho orāb hr̄
loqnt⁹ ā ipsi⁹ etc̄. 2⁹
no pcat. nr̄ ty remissio
nē ipetr̄. si odm̄ i cor
de fernat ℟ Aut hec
loqnt⁹ ipa qpa intellā
defto suo remissionē. q̄
vera sē 2 gt̄ salutē pfi
tent⁹ ā loqnt⁹ dimit
remissionē. 2⁹ no pcat.
nr̄ sic sensꝰ ℣ Dimitte
nob de ca nr̄a sicut 2
nos dimittim⁹ i dm̄ ℣ Dimitte debem⁹. 2 si no
de fco. sic loqnt⁹ gt̄ se
℣ Deus in adiutoriū ℟ Dne ad adiuuandū
nl⁹ vrgis Gloria ℣ In
tercōis cordis agnt
p hanc deo adorē nr̄
deo
patrm nr̄ michl nē
te ꝓpicie misterijs nr̄
gnis⁹ gra i Induc
℣ Exaudi de psalmista de
canta⁹ 2 Omica oro ꝓpe
nia dei landē Audistī.
magn 2 grauis dei ꝓpitt
Nota mē nra sencia
q̄ celesti pdi ho pt ꝙ
habū 2 quib⁹ deo placd
2 ab eo magn 2 grauis
valet optimē specialit
pdest oro Ita deo. si ha
milit orat 2 deuote
cū fma fide 2 puro cor
de cena ꝓtā cū hmte
2 cordis puritate et
oro fma fide q̄ ipse
dr̄ orād q̄ ꝙ deo pdi
pcorū venia. 2 hr̄ gtiā.
illic q̄ gloriā cōpiet
petit ℟ Ho. gl. scie deus
q̄ si cor cōtriuit sa
tidatū superbia. nl car
nali voluptate. d̄ si
fuit ydolatra vindica.
nl⁹ execratū mala de
lutate Penetra tue
celestis pī q̄ corda ho⁹
mentisq̄ actuet. 2 q̄
secta opm̄ formisq̄ eo
spiritum oro nē

nr ihūpc̄ no dignat̄ ꝺ
nari ꝙ ꝺ ꝑ̄ tosta. ꝺ
ꝺnm ꝙ pteres ꝺns
no ꝙndit. Ideo ihc
xps ꝙ ꝺ bonꝫ mediator
nr̄ ꝺei. celeste pcm
ꝫ hoiem ꝑpt̄ nram sa
luc formā orbis ist̄
tmt. ꝫ quib⁹ modis ce
leste pcm adorāc ꝫ
ꝛbeāt ꝺnm plene nob
ꝺcmt ꝺicēs. hucꝰ. ꝺra
tes nolite multa lapi⁹
ꝺcere sic. pr nr ⁊c. ꝺ

Jeunio. c. xxxbiij

Ndy ꝺo ꝓ sibi ꝺ
ꝑmet. si ea q
ad tēp⁹ sibi abst
hīre no ꝑpib⁹ tbmt.
sꝫ ꝺntri postmodꝫ
offenꝺa ꝛsto⁹. ꝺe
ꝑmat. ꝙ ꝫ aīmā se
macāt. ꝫ ꝙ sibi ꝺbit⁹
pāpi ipendit. ꝓ ꝺ
tho. ꝫ sūꝫ hc Jeunū
assūt. ꝑpt̄ ꝛa ꝓ̄ma
ꝑpt̄ ꝙ ꝑfectas car
nis rēnadus Jeūi⁹
ꝙ abstinētia ꝛpꝛsent
tyonia. ⁊o ꝙ nec libe
rius cleuc̄ ad ꝺiuina
⁊o ad ꝓpiciacōdū ꝙ
ꝑtib⁹ ⁊r no ꝙnus pū
no teneat̄ ad ꝛemia
ecc̄ta. ꝑpt̄ debilitate nē
ꝙ ꝛdigent multo mit⁹
iuncto vsq; ad fine tōꝝ
septēnij. ꝙuiens th
ē no ꝙ ꝛpe ꝺbē ad ꝙ
mūꝰ ꝺcreat. plꝫ ut
mūg ꝺm ꝛepꝫ ctaris
Quīꝫ ecc̄ ꝙ magna t̄
bulā. ⁊ mūcte ctā
pnīb⁹ ꝛemia ꝺioꝝ. ꝫ
⁊ mūt⁹ lē. Jacꝫ ij⁰
ꝺi ⁊ ē nrītas ꝛpgnādi
ꝫ magnas ꝺictas fuoꝛe
ꝺi. nīl ecc̄ mūtū labo
rādi. nīl ꝑpt̄ ꝙnatoꝛem
sine cōlib⁹. nīl a ꝺ neccꝫ
sariū. ad vita ꝙnale.
ꝫ filic. cū hmōꝺ nō ꝑt
ꝛtnad ꝛemiū. ecc̄ no
obligat⁹ ad ꝛemādū
Quīcq; aūt ꝛsset cū hō
abstīꝫ ꝺtēcto corꝑis fi
ꝛsset cū ꝫ talib⁹ nē
cōuersādū ⁊ ad ꝺiscipla
tū ꝙnij sūpiot. hīc nō
ꝙ ꝛemiū ad ꝺelectū
culpe ꝫ cleuatoꝛem

mentis ordinatur. Ideo illis temporibus sunt ie-
iunia instituta in quibus
homines maxime debent a
peccato mundari et in deum e-
levari. sicut ante festum
pasche. et in iiii^or temporibus
dum conferuntur ordines.
et in festis sanctorum. Est
autem institutum semel
comedere. quia per hoc homo aliquid
sibi detrahit concupiscentie
et tamen satis fecit nature.
Item nota quod hora nona
cibus accipitur. ut ieiunans
aliquam afflictionem sen-
tiat. et etiam propter misterium
et reverentiam passionis Christi
qui hora nona cum lacrimis
et voce magna expi-
ravit. Nota quod ecclesia
non indicit abstinentiam
potus qui magis sumitur
ad cacionem corporis et
digestionem ciborum sump-
torum quam ad nutricionem
licet aliquo modo nu-
triat. Si autem quis
immoderate utitur potu
peccat. et potest meritum

ieiunii perdere. sicut etiam
si immoderate in una
comestione cibum su-
mat. Nota quod electuaria
licet aliquomodo nutriant.
tamen si principaliter non
sumantur ad nutrimentum
sed ad digestionem ciborum
non solvunt ieiunium
sicut aliarum medici-
narum assumptio. nisi forte
in magna quantitate su-
mantur per modum cibi.
Nota si causa sit evidens
per seipsum licite potest homo
statuti observantiam preteri-
re. presertim consuetudine
intervenientem. et si non potest
de facili recursus haberi
ad superiorem. Si vero
causa sit dubia debet uti
dispensacione superioris
et eius concilio regi. Nota
pauperes a ieiunio videntur
excusari qui frustratim
elemosinas mendicant
qui non possunt simul
habere ad unam comesti-
onem quod eis ad victum
sufficiat. Nota quod
quadragenarius numerus

dierum quadragesime sacratus
videtur. Nam dominus quadra-
ginta annis manna pa-
uit filios israel in deserto.
xl. mensibus publice predi-
cauit in mundo. Item
xl.ta diebus et noctibus
ieiunauit in deserto. xl.ta
horis iacuit mortuus
in sepulchro. et post resur-
rectionem suam xl.ta diebus
fuit in mundo. et xl.o die
ascendit ad celum et equalis
patri in summo throno sedet
a dextris dei patris. De

.cxxiiij. Dilectione dei et proximi. c. xxiiij.

Qui deum recte diligit
quatuor pro eo li-
benter facit. De
eo libenter audit loqui
Unde xpus in Jo. dicit. Qui
ex deo est verba dei audit
Ad domum eius frequenter
vadit. Ps. Introibo
in domum tuam adorabo
ad templum sanctum tuum
Mandata eius libenter
custodit. Unde in Jo. xpus ait
Qui diligit me man-
data mea seruabit

Quarto causa dei liben-
ter proximo iniuriam dimit-
tit. et quanto gravior
delicta dimittit. tanto
verius deum et tanto plus
deus eum diligit. Gregorius
Ille vero deum diligit.
et deus eum in suum amorem
magis recipit. qui pro eius
dilectione proximo de corde re-
mittit. Nota quod
per modis diligendus
est proximus necessaria in ne-
cessitate ministrando. cor-
reptionem exhibendo. in-
iuriam condonando. salutem
ei fauendo. Primo in ne-
cessitate subueniendo. Ysaias
Frange esurienti esu-
rienti panem tuum et cetera
Correptionem adhibendo
Eccl. Corripe amicum
tuum. Luc. Si peccauerit
in te frater tuus. i. proximus
Corripe eum inter te et
ipsum solum. Tertio iniuriam
condonando. Apostolus Estote
inuicem benigni condona-
tes inuicem. Eccl. Relin-
que proximo tuo ex puro
corde nocenti te. et

tur deprecanti t̄ pecca
solvet. Quarto salu-
te ei optando 2 bn
ei fauendo Orate p
invicem ut salvemini Aug.
Excogitare non possum
q me magis inflamare
possit ad amorem dei.
quam q xps dei filius
factus est homo ut ego fiam
filius dei // 2c est finis

laus t̄ sit xpe quia liber
explicit iste

Deo laus

Si manus erraverit
scriptoris corrige lector

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

TIFFEN Gray Scale

R G B W G K C Y M

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

© The Tiffen Company, 2007

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

confitebor illi/ salutare uultus m

Iudica me deus et discerne caus
ab homine iniquo et doloso eripe
me repulisti et quare tristis inced
te lucem tuam et ueritatem tua
in montem sanctum tuum et in
altare dei/ ad deum qui letificat
tibi in cythara deus deus meus/ qu
turbas me. Spera in deo quoniam adhu
mei et deus meus

Deus auribus nostris audiuim
nobis. Opus quod oper
antiquis. Manus tua gentes disp
pullos et expulisti eos. Nec enim
et brachium eorum non saluabit eos.
et illuminatio uultus tui/ quoniam com
et deus meus qui mandas salutes
mus coeuu/ in nomine tuo spernen
in arcu meo sperabo/ et gladius meus
nos de affligentibus nos/ et odientes n